T.C.
MALTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
KLİNİK PSİKOLOJİ PROGRAMI

OBEZ KADINLARDA BENLİK SAYGISI VE BEDEN İMGESİNİN CİNSEL DOYUMA ETKİSİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Büşra DÖNMEZ

141106171

Danışman Öğretim Üyesi:

Yrd. Doç. Dr. Seda ERZİ

İstanbul, Şubat 2018

T.C.
MALTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
KLİNİK PSİKOLOJİ PROGRAMI

OBEZ KADINLARDA BENLİK SAYGISI VE BEDEN İMGESİNİN CİNSEL DOYUMA ETKİSİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Büşra DÖNMEZ

141106171

Danışman Öğretim Üyesi:

Yrd. Doç. Dr. Seda ERZİ

İstanbul, Şubat 2018

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın her aşamasında bana akademik bilgi ve becerisi ile yol gösteren, tez yazım sürecinde desteğini ve yardımını esirgemeyen tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Seda ERZİ'ye teşekkürlerimi sunuyorum.

Tez jürimde yer alan ve bilgileriyle değerli katkılarını sunan hocam Yrd. Doç. Dr. Alper ÇUHADAROĞLU'na ve yine jürimde yer alan çeşitli seminer ve eğitimlerden tanıdığım, deneyimi ve bilgisiyle bana katkısı bulunan hocam Prof. Dr. Doğan ŞAHİN'e çok teşekkür ederim.

Tezde uygulanan istatistiksel analizlerde bana yardımcı olan Mustafa Ozan ALTIN'a ve veri toplama sürecinde farklı katılımcı kitlesine ulaşmamdaki yardımları dolayısıyla iş arkadaşlarım Emine Fener KADI'ya, Gül YATAR'a, İlkay ÇİVİCİ'ye, Sevilay ŞEN'e, Fatma Nur KART'a, Ahmet ÖNER'e, Selim AKPINAR'a ve bu süreçte yanımda olan tüm arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Tez sürecinde desteklerini benden esirgemeyen, yanımda olan ve farklı katılımcılara ulaşmamdaki yardımlarından dolayı dostlarım Serenat Özge KOÇ'a, Zeynep Tuğba ÇALIK'a, Şeyda DİNÇ'e ve lisans eğitimimden arkadaşım ve meslektaşım Gizem ÖZATA'ya teşekkür ediyorum.

Araştırmanın her aşamasında görüşleri ve deneyimini benimle paylaşan, her zaman yanımda olan sevgili dostum ve meslektaşım Gül MUTLU'ya ve tez süreci boyunca beni motive eden ve bu süreçte sıkıntılarımı dinleyip, çözüm yolları bulan arkadaşım ve meslektaşım Şebnem UYGUN'a teşekkür ediyorum. Tez sürecindeki desteği, fikirleri ve yardımları için dostum ve meslektaşım Işıl Hazal SARAÇ'a ve farklı düşüncelerini benimle paylaşıp, bana yol gösteren, düşünsel anlamda bana katkısı bulunan, desteğiyle yanımda olan arkadaşım Ufuk BAKLA'ya teşekkür ederim.

Tez yazma sürecinde ve tüm eğitim hayatım boyunca beni yalnız bırakmayan, varlıklarıyla bana güç veren, tüm sevgi, emek ve destekleri için annem Gülsen DÖNMEZ'e, babam İsmail DÖNMEZ'e ve ağabeyim Furkan DÖNMEZ'e çok teşekkür ederim.

Şubat, 2018

Büşra DÖNMEZ

OBEZ KADINLARDA BENLİK SAYGISI VE BEDEN İMGESİNİN CİNSEL DOYUMA ETKİSİNİN İNCELENMESİ

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, normal ve obez kadınlardaki benlik saygısı ve beden imgesi düzeyinin, cinsel doyuma nasıl etki ettiğini belirlemektir. Ayrıca bazı demografik özelliklerin cinsel doyum ile ilişkisi, bu çalışma kapsamında incelenmiştir. Bu amaçlarla çalışma, uygun ve kartopu örnekleme yöntemi ile İstanbul ilinde yaşayan, yaşları 22 ile 66 arasında değişen, yaş ortalaması 38.27±8.55 olan, toplam 240 evli kadınla yürütülmüştür. Katılımcılara Demografik Bilgi Formu, Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği, Çok Boyutlu Bedenini Değerlendirme Ölçeği, Golombok-Rust Cinsel Doyum Ölçeği ve Psikolojik Belirti Tarama Testi (SCL-90-R) uygulanmıştır. Regresyon analizi sonucunda, cinsel doyumu en fazla yordayan değişkenin benlik saygısı olduğu; bu sırayı beden imgesi ve beden kitle indeksi (BKİ) düzeyi değişkenlerinin izlediği belirlenmiştir. Genel olarak, cinsel doyum puanı arttıkça, benlik saygısı puanının ve BKİ düzeyinin de arttığı, bedeni imgesi puanının ise azaldığı görülmüştür. Buna ek olarak, normal ve obez grupları arasında benlik saygısı açısından anlamlı bir fark çıkmazken; BKİ düzeyi ile benlik saygısı arasında da anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmüştür. Araştırmanın bulguları literatür doğrultusunda tartışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Obezite, benlik saygısı, beden imgesi, cinsel doyum, beden kitle indeksi.

EXAMINING THE EFFECT OF SELF-ESTEEM AND BODY IMAGE OF OBESE WOMEN ON THEIR SEXUAL SATISFACTION

ABSTRACT

The aim of this research is to determine how self-esteem and body image level in normal and obese women affect sexual satisfaction. In addition, the relationship between some demographic characteristics and sexual satisfaction was examined within the scope of this study. For this purpose, the study was conducted with a total of 240 married women living in İstanbul with ages ranging from 22 to 66, with a mean age of 38.27 ± 8.55. Demographic Information Form, Rosenberg Self-Esteem Scale, Multidimensional Body Mass Index Scale, Golombok-Rust Sexual Satisfaction Scale and Psychological Symptom Score Test (SCL-90-R) were administered to participants. As a result of the regression analysis, it was found that self-esteem is the strongest predictor of sexual satisfaction. It has been determined that the body image and the body mass index (BMI) level variables follow this order. In general, as the sexual satisfaction score increased, the self-esteem score and the BMI level increased and the body image score decreased. In addition, there was no significant difference in self-esteem between normal and obese groups. There was also no significant relationship between BMI and self-esteem. The findings of the study were discussed in the light of the literature.

Keywords: Obesity, self-esteem, body image, sexual satisfaction, body mass index.

İÇİNDEKİLER

Dış Kapak .....

İç Kapak .....

KABUL VE ONAY i

YEMİN METNİ ii

ÖNSÖZ iii

ÖZET iv

ABSTRACT v

İÇİNDEKİLER vi

KISALTMALAR xii

SİMGELER LİSTESİ xiii

TABLOLAR LİSTESİ xiv

BÖLÜM 1. GİRİŞ 1

1.1. OBEZİTE 4

1.1.1. Obezitenin Nedenleri 4

1.1.2. Obezitenin Sonuçları 5

1.1.2.1. Fiziksel Sonuçları 5

1.1.2.2. Psikososyal Sonuçları 5

1.1.2.3. Psikopatolojik Sonuçları 7

1.2. OBEZİTE VE BENLİK SAYGISI.....9

1.2.1. Benlik Saygısı 9

1.2.2. Benlik Saygısının Obezite ile İlişkisi 11

1.3. OBEZİTE VE BEDEN İMGESİ 12

1.3.1. Beden İmgesi 12

1.3.2. Beden İmgesi, Benlik Saygısı ve Obezite İlişkisi 15

1.4. CİNSEL DOYUM 19

1.4.1. Cinsel Doyum 19

1.4.2. Cinsel Doyum ve Benlik Saygısı 20

1.4.3. Cinsel Doyum ve Beden İmgesi 23

1.4.4. Cinsel Doyumun Benlik Saygısı ve Beden İmgesi ile İlişkisi 24

1.4.5. Cinsel Doyum ve Obezite İlişkisi 26

1.4.6. Cinsel Doyum ve Evlilik 27

1.5. Araştırmanın Amacı 29

1.5.1. Araştırma Hipotezleri 29

1.5.2. Araştırma Soruları 29

1.6. Araştırmanın Önemi 30

BÖLÜM 2. YÖNTEM 32

2.1. Örneklem 32

2.2. Veri Toplama Araçları 35

2.2.1. Katılımcı Bilgi ve Demografik Veriler Formu 35

2.2.2. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği 35

2.2.3. Çok Boyutlu Bedenini Değerlendirme Ölçeği 35

2.2.4. Golombok-Rust Cinsel Doyum Ölçeği.....36

2.2.5. Psikolojik Belirti Tarama Testi (SCL-90-R) 36

2.3. İşlem 37

2.4. Verilerin Analizi 38

BÖLÜM 3. BULGULAR 39

3.1. Değişkenlerin Katılımcıların Çalışma Durumuna Göre Karşılaştırılması 39

3.2. Katılımcıların Evlenme Biçimine Göre Cinsel Doyum Puanlarının Karşılaştırılması 41

3.3. Değişkenlerin Birbirleri ve Katılımcıların Çeşitli Demografik Bilgileri ile İlişkisinin İncelenmesi.....44

3.3.1. Değişkenlerin Katılımcıların BKİ Düzeyi, Evlilik Süresi ve Yaşı ile İlişkisinin İncelenmesi 44

3.3.2. Değişkenlerin Birbirleri ile İlişkisinin İncelenmesi.....45

3.4. Değişkenlerin Katılımcıların Ağırlık Memnuniyet Durumuna Göre Karşılaştırılması.....49

3.5. Değişkenlerin Katılımcıların Kilo Tanımlama Durumuna Göre Karşılaştırılması.....52

3.6. Beden Kitle İndeksi Sınıflamalarına Göre Değişkenlerin Karşılaştırılması.....55

3.7. Cinsel Doyumu Yordayan Değişkenlerin Regresyon Analizi Sonuçları 58

BÖLÜM 4. TARTIŞMA 60

4.1. Katılımcıların Çeşitli Demografik Bilgilerinin Cinsel Doyum, Benlik Saygısı ve Beden İmgesi Açısından İncelenmesinin Tartışılması 60

4.1.1. Cinsel Doyumun Evlilik Yaşı ve Süresi ile İlişkisinin Tartışılması 60

4.1.2. Evlenme Biçiminin Cinsel Doyuma Etkisinin Tartışılması.....62

4.1.3. Cinsel Doyum, Benlik Saygısı ve Beden İmgesinin Çalışma Durumu ile İlişkisinin Tartışılması 63

4.1.4. Cinsel Doyumun Evlenme Biçimi ve Çalışma Durumu ile İlişkisinin Tartışılması 64

4.2. Beden Kitle İndeksinin (BKİ) Benlik Saygısı, Beden İmgesi ve Cinsel Doyum ile İlişkisinin Tartışılması.....65

4.2.1. BKİ'nin Benlik Saygısı ile İlişkisinin Tartışılması.....65

4.2.2. BKİ'nin Beden İmgesi ile İlişkisinin Tartışılması.....65

4.2.3. BKİ'nin Cinsel Doyum ile İlişkisinin Tartışılması.....66

4.3. Benlik Saygısı, Beden İmgesi ve Cinsel Doyumun Birbirleri ile İlişkisinin Tartışılması.....67

4.3.1. Benlik Saygısının Beden İmgesi ile İlişkisinin Tartışılması.....67

4.3.2. Benlik Saygısının Cinsel Doyum ile İlişkisinin Tartışılması 68

4.3.3. Cinsel Doyumun Beden İmgesi ile İlişkisinin Tartışılması.....68

4.4. Katılımcıların Ağırlık Memnuniyet Durumunun Benlik Saygısı, Beden İmgesi ve Cinsel Doyum ile Karşılaştırılmasının Tartışılması 69

4.4.1. Ağırlık Memnuniyet Durumunun Benlik Saygısı ile Karşılaştırılmasının Tartışılması 69

4.4.2. Ağırlık Memnuniyet Durumunun Beden İmgesi ile Karşılaştırılmasının Tartışılması 70

4.4.3. Ağırlık Memnuniyet Durumunun Cinsel Doyum ile Karşılaştırılmasının Tartışılması 71

4.5. Katılımcıların Kilo Tanımlama ve Kilolu Olma Yaşlarının Benlik Saygısı, Beden İmgesi ve Cinsel Doyum Açısından İncelenmesinin Tartışılması 72

4.6. Grupların Benlik Saygısı, Beden İmgesi ve Cinsel Doyum Puanlarının Karşılaştırılmasının Tartışılması 74

4.6.1. Grupların Benlik Saygısı Puanlarının Karşılaştırılmasının Tartışılması 74

4.6.2. Grupların Beden İmgesi Puanlarının Karşılaştırılmasının Tartışılması.....75

4.6.3. Grupların Cinsel Doyum Puanlarının Karşılaştırılmasının Tartışılması.....76

4.7. Cinsel Doyumu Yordayan Benlik Saygısı, Beden İmgesi ve BKİ Düzeyinin Regresyon Analizi Sonuçlarının Tartışılması.....76

4.8. Sınırlılıklar ve Öneriler.....78

KAYNAKÇA 82

EKLER 97

Bilgilendirilmiş Katılımcı Onam Formu (EK A) 97

Katılımcı Bilgi ve Demografik Veriler Formu (EK B) 98

Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (EK C) 103

Çok Boyutlu Bedenini Değerlendirme Ölçeği (EK D) 104

Golombok-Rust Cinsel Doyum Ölçeği (EK E) 107

Psikolojik Belirti Tarama Testi (SCL-90-R) (EK F) 109

T.C. Maltepe Üniversitesi Etik Kurulu Kararı (EK G) 113

ÖZGEÇMİŞ 114

KISALTMALAR

BKİ: Beden Kitle İndeksi

IFSF: Cinsel Fonksiyon Sorgulama İndeksi

CFB: Cinsel Fonksiyon Bozukluğu

SPSS: Statistical Package for the Social Sciences

WHO: World Health Organization

ark: arkadaşları

bkz.: bakınız

SİMGELER LİSTESİ

Ort: Ortalama

SS: Standart Sapma

Sd: Serbestlik Derecesi

n: Toplam Sayı

t: Bağımsız T-Testi puanı

F: Tek Yönlü ANOVA testi puanı

***β*:** Standardize Edilmiş Regresyon Katsayısı

X: Ortalama

p: Anlamlılık Düzeyi

r: Korelasyon Katsayısı

R^2: Regresyon Katsayısı

%: Yüzde

B: Beta Değeri

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri.....32

Tablo 2. Katılımcıların Demografik Verilerinin Frekans Dağılımları.....34

Tablo 3. Ölçeklerden Alınan Puanların Çalışma Durumuna Göre Karşılaştırılması.....40

Tablo 4. Katılımcıların Evlenme Biçimlerine Göre Cinsel Doyum Alt Ölçek Puanlarının Karşılaştırılması.....43

Tablo 5. Ölçeklerden Elde Edilen Puanların Çeşitli Demografik Veriler ile Olan İlişkisi.....48

Tablo 6. Katılımcıların Ağırlık Memnuniyetlerine Göre Çeşitli Değişkenlerin Karşılaştırması.....51

Tablo 7. Ölçeklerden Alınan Puanların Kilo Tanımlama Durumuna göre Karşılaştırılması.....54

Tablo 8. Beden Kitle İndeksi Sınıflamalarına Göre Değişkenlerin Karşılaştırması.....57

Tablo 9. Cinsel Doyum Puanlarının; Beden Kitle Endeksi, Benlik Saygısı ve Bedenini Değerlendirme Puanları ile İlişkisini Gösteren Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları.....59

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Obezite, insan sağlığını bozacak şekilde vücuttaki aşırı miktarda yağ birikmesi durumu olarak tanımlanmaktadır (WHO, 2011). Günümüzde önemli halk sağlığı sorunlarından biri olarak kabul edilen obezite, alınan ve harcanan enerji arasındaki dengesizlik sonucu yağ dokusunun artması olarak da belirtilmektedir.

Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelere bakıldığında obezitenin, morbidite ve mortalite üzerinde önemli bir etkilerinin olduğu görülmekte ve önemli bir sağlık sorunu olarak kabul edilmektedir. Ayrıca obezitedeki tedavi olanaklarının artmasına ve tedaviye erişimin kolaylaşmasına ve zayıflama yönündeki toplumsal baskıların varlığına rağmen, obezitenin prevalansının arttığı bildirilmektedir (Hamurcu, 2014).

Günümüzdeki toplumlara bakıldığında obezitenin, iskemik kalp hastalığı, uyku apne sendromu, şeker hastalığı, safra kesesi hastalığı ve belirli kanser türlerinin görülmesinde artışa sebep olduğu anlaşılmakta ve obezite, toplum sağlığını tehdit eden, yaşam süresini ve kalitesini azaltan bir hastalık olarak kabul edilmektedir. Ayrıca obeziteye bağlı metabolik hastalıkların yanı sıra psikiyatrik sorunların da ortaya çıktığı görülmektedir. Obezitenin oluşumu ve gelişiminde, genetik faktörlerin yanında, kültürel, sosyal, duygusal ve diyete bağlı faktörlerin de birlikte rol oynadığı anlaşılmaktadır (Pi-Sunyer ve ark, 1998; aktaran Annagür, 2010).

Obezitenin sonuçlarına bakıldığında, psikolojik bazı faktörlerin ortaya çıktığı görülmektedir. Bu psikolojik faktörlerden birinin benlik saygısı olduğu belirtilmektedir. Benlik saygısı, bireyin kendisine karşı oluşturmuş olduğu olumlu ve olumsuz tutum olarak tanımlanmaktadır. Bireyin benlik saygısının yüksek olması, kendini değerlendirirken olumlu bir tutum içinde olduğunu; benlik saygısının düşük olması ise, kendini değerlendirirken olumsuz bir tutum içinde olduğunu göstermektedir (Rosenberg, 1965).

Obezite ve benlik saygısı arasındaki ilişkiye bakıldığında, Gortmaker ve ark'nın (1993) ergenler ve genç yetişkinlerle yaptığı bir çalışmada, benlik saygısı ile BKİ ve obezite arasında negatif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu görülürken; French ve ark'nın (1996) ergenlerle yaptığı çalışmada ise benlik saygısı ile obezite arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı bulgulanmıştır (aktaran Değirmenci, 2006).

Beden imgesi, genel olarak bireyin bedenini algılayış şekline denmektedir. Beden imgesi kavramı; beden ve beden ile ilgili deneyimler hakkında algıları içeren bilişsel bir yaklaşım olarak görülürken; bir yandan da bedenden memnun olup olmama ve bedenin görüntüsünden tatmin olup olmamayı içeren duygusal bir yaklaşımın birleşiminden oluştuğu belirtilmektedir. Ayrıca bu bilişsel ve duygusal yaklaşımların bireye göre değişebileceği ve öznel olduğu göz önüne alınmalıdır (Davis, 1997; aktaran Bektaş, 2016).

Sarwer, Wadden ve Foster' göre (1998) beden algısı, zihnimizde şekillendirdiğimiz bedenimizin, bizim için nasıl görüldüğü ve tanımlandığıdır. Ayrıca beden algısının benlik saygısı ile yakın ilişkili olduğu belirtilmiştir. Karakaya ve ark (2012) bireyin kendi bedenine dair hoşnutsuzluğunun, gerçek beden ağırlığından ziyade, algılanan beden ağırlığıyla ilişkili olduğunu belirtmiştir.

Sujoldžić ve De Lucia'nın (2007) ergenlerde BKİ ve beden imajının ilişkisini inceledikleri çalışmalarında, BKİ ile beden memnuniyetsizliği arasında güçlü bir ilişkinin olduğu bulgulanmıştır. Ayrıca beden imajının psikososyal sağlığın göstergeleri üzerinde de güçlü etkisinin olduğu görülmüştür.

Cinsellik; hem iki insanın uyum içerisindeki birlikteliklerini, hem de cinsel doyumunu içermektedir. Ayrıca cinsellik, değer yargılar, tabular ve sosyal kurallarla şekillenmiş; psikolojik, sosyal ve biyolojik yönleri olan özel yaşantıya denmektedir (Alpman, 2015).

Cinsel doyum; psikolojik, biyolojik ve sosyal yönleri olan çok boyutlu bir kavramdır ve bireyin cinsel hayatından ve ilişkisinden duyduğu keyif ve memnuniyet olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca cinsel doyum, doğumla başlayan ve bireyin tüm hayatı boyunca devam eden bir işlev olarak belirtilmektedir (Ziyalar, 2000).

Cinsel doyumun benlik saygısı ve beden imgesi ile ilişkisine bakıldığında, Faith ve Scare'in (1993) beden imajının cinsel işlevler üzerindeki etkisini incelemek için yaptıkları çalışmalarında, bireyde olumsuz beden imajının varlığının, bireyin

cinsel deneyimlerini azalttığı bulgulanmıştır. Ayrıca düşük özgüven ve olumsuz beden imajı gibi faktörler, düşük benlik saygısının belirleyicileri olarak görülmüştür. Bununla birlikte, düşük benlik saygısına sahip bireylerde cinsel yaşam kalitelerinin ve sıklığının azaldığı görüşü belirtilmiştir (aktaran Avcı, 2015).

BKİ düzeyinin ve obezite durumunun cinsel doyum üzerindeki etkisine bakıldığında; evli kadınlarda cinsel fonksiyon bozukluğu ve cinsel yaşam kalitesinin incelendiği bir çalışmada, obez, normal ve fazla kilolu kadınlar arasında cinsel fonksiyon sorgulama indeksi (IFSF) ve cinsel fonksiyon bozukluğu (CFB) puan ortalamaları açısından anlamlı bir farkın olduğu saptanmıştır. Cinsel fonksiyon sorgulama indeksi (IFSF) puanı ile cinsel fonksiyon bozukluğu (CFB) puanı arasında ters bir orantı vardır. Diğer bir deyişle cinsel fonksiyon sorgulama indeksi (IFSF) puanı arttıkça, cinsel fonksiyon bozukluğunun (CFB) görülmesi düşmektedir. Çalışmada cinsel fonksiyon sorgulama indeksi (IFSF) ve cinsel fonksiyon bozukluğu (CFB) puanları BKİ düzeyine göre değerlendirildiğinde; BKİ düzeyi yüksek olan kadınların, BKİ düzeyi düşük olan kadınlara göre cinsel fonksiyon sorgulama indeksi (IFSF) puanları daha düşük, cinsel fonksiyon bozukluğunun (CFB) görülmesi daha yüksek ve cinsel yaşam kalitesi puanlarının daha düşük olduğu bulgulanmıştır. Dolayısıyla obezitenin cinsel doyum üzerinde olumsuz bir etkisinin olduğu anlaşılmıştır (Yaralı, 2013).

Ülkemizde ve dünyada obezitenin yaygınlığı değerlendirilip, sonuçlarında ise psikolojik birtakım faktörlerin de ortaya çıktığı göz önüne alındığında, bu araştırmada obez bireylerle çalışılmaya karar verilmiştir. Obez bireyler üzerinde yapılan çalışmalar incelendiğinde ise obezitenin benlik saygısı ve beden imgesi ile daha çok ilişkili olduğuna dair bulgulara rastlanmıştır (Gortmaker ve ark, 1993; Sujoldžić ve De Lucia, 2007). Dolayısıyla bu çalışmada obez bireyler üzerinde benlik saygısı ve beden imgesi etkilerinin incelenmesi hedeflenmiştir. Bu iki değişenlerle birlikte özellikle ülkemizde pek çalışılmamış olan cinsel doyumun etkisi de bakılmak istenmiştir. Bu çalışmada obez kadınlarda cinsel doyumun çalışılmak istenmesi, öncelikle ülkemizde bu anlamda az çalışmanın olmasındandır. Ayrıca benlik saygısı, beden imgesi, BKİ düzeyi ve cinsel doyumun birbirleri ile ilişkilerinin incelenip, literatüre katkı sağlayacağının düşünülmesindendir. Bu araştırmada obez bireylerde sadece kadınlar ile çalışılmak istenmesi, kadınların erkeklere göre kiloya karşı hassasiyetlerinin ve bedene karşı değerlendirmelerinin daha fazla olduğunun

düşünülmesindendir. Ayrıca kadınlar içinde de sadece evli kadınların seçilmesi, araştırmada belirlenen değişkenlerden cinsel doyum incelenirken, kadınlarda cinsel hayatın sürekliliğinin kontrol edilmesi amacıyla yapılmıştır.

1.1. OBEZİTE

Obezite ve aşırı kilolu olma terimlerinin, günlük dilde birbirinin yerine kullanılması sıklıkla karşılaşılan bir durumdur fakat bu iki kavram birbirinden farklıdır. Aşırı kilo, boyuna ve yaşına göre standarttan daha kilolu olma durumunu belirtirken, obezite ise vücuttaki aşırı yağ durumunu ifade etmektedir (Field ve ark, 2003).

Obezitenin kolay bir şekilde ve yaygın kullanılan tanı ölçütü beden kitle indeksidir (BKİ). BKİ, kilogram cinsinden ölçülen beden ağırlığının santimetre cinsinden ölçülen boyun karesine bölünmesi ile elde edilmektedir. BKİ'de 18,5'ten küçük değerler zayıf, 18,5-24,9 arasındaki değerler normal, 25-29,9 arasındakiler fazla kilolu, 30 ve üzerindekiler ise obezite olarak kabul edilmektedir (WHO, 2001).

1.1.1. Obezitenin Nedenleri

Obezitenin nedenleri arasında görülen çok sayıdaki faktör içerisinden, aşırı ve yanlış beslenme ve fiziksel aktivite yetersizliği en önemlileri arasında yer almaktadır. Bu faktörlerin yanında genetik, fizyolojik, biyokimyasal, nörolojik, çevresel, sosyo-kültürel ve psikolojik birçok faktör birbiriyle ilişkili olarak obezitenin oluşumuna sebep olmaktadır. Tüm dünyada görülen özellikle çocukluk çağı obezitesinin sadece genetik yapıyla açıklanamaması sebebiyle, obezitenin oluşumunda çevresel faktörlerin de rolü olduğu kabul edilmekte ve önemli sebeplerinden biri sayılmaktadır. Obezitenin oluşmasındaki başlıca risk ve riski etkileyen faktöler: aşırı ve yanlış beslenme alışkanlıkları, yetersiz fiziksel aktivite, sık aralıklarla çok düşük enerjili diyetler uygulama, doğum sayısı ve doğumlar arasındaki süre, hormonal, metabolik ve genetik etmenler, yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, sosyo-kültürel etmenler, gelir durumu, psikolojik problemler, sigara ve alkol kullanım durumu, kullanılan bazı ilaçlar (antidepresanlar ve benzeri) şeklinde bulgulanmıştır (Arslan ve ark, 1999; Branca, Nikogosian ve Lobstein, 2007; aktaran Sağlık Bakanlığı, 2010).

Günümüzde obezite, psikolojik faktörlerin neden olduğu bir hastalık, başka bir deyişle psikosomatik bir bozukluk olarak ifade edilmektedir (Reschve ark 1998).

Ruh ve bedenin birbirleriyle iç içe olduğu organizma bir bütün olarak ele alındığında, ruhsal durumdaki değişmelerin, beraberinde bedensel işlevleri de etkilediği görülmektedir (Eren ve Erdi, 2003).

1.1.2. Obezitenin Sonuçları

1.1.2.1. Fiziksel Sonuçları

Obez bireyler sosyal hayatlarında birçok sıkıntı ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Bunların neler olduğundan bahsetmeden önce, obez bireylerin dış görünümlerinin ve fazla kilolarının getirdiği fiziksel ve psikolojik sonuçları ele almak gerekmektedir.

Obezitenin var olması, bireyde birtakım fiziksel, psikososyal ve psikolojik sonuçları ortaya çıkardığı görülmektedir. Obezite, hastalık ve ölüm oranları açısından risk faktörü olmaktadır. Kalp-damar hastalıklarına, solunum, endokrin ve metobolizma ile ilgili hastalıklara, mide-bağırsak sistemlerinde ve kas-iskelet sistemlerinde istenmeyen ya da ağır hastalıklara yol açması, obezitenin başlıca fiziksel sonuçları arasında yer almaktadır. Bu hastalıklardan başka obezite, bazı kanser türleri için yatkınlaştırıcı faktör olabilmektedir. Obezite, fiziksel olumsuzluklarının yanı sıra bireyin hayatında psikolojik sorunlara da sebep olmaktadır. Yapılan araştırmalarda obez bireylerin, beden imajına dair olumsuz duygulanımları ve benlik saygılarında azalma olduğu görülmüştür (Telch ve Agras, 1994; Bryan ve Tiggemann, 2001; aktaran Doğan Aydın, 2012).

1.1.2.2. Psikososyal Sonuçları

Obezitenin psikososyal yönleri incelendiğinde, özellikle tutumlar ile ilgili etnik farklılıkların olduğu gözlemlenmiştir. Örneğin, ABD'deki siyah kadınlardaki obezite oranları beyaz kadınlara göre üç kat fazla olmasına rağmen, siyah kadınların kilo vermek için daha az sosyal baskıya maruz kaldıkları görülmüştür (Seltzer ve Mayer, 1970).

Obezitenin psikososyal sorunlar içerisinden daha çok kültürle ilişkili olduğu bulgulanmıştır. Kültürel değerlere bakıldığında, insanların vücut ağırlığını "sağlıksız" ve "çirkin" bulduğu anlaşılmıştır. Stunkard ve Sobal (1985) bu durumu şöyle belirtmiştir: "Obezite psikolojik bir yük yaratmaz. Obezite fiziksel bir

durumdur. İnsanlar psikolojik yük yaratırlar. " (aktaran Foster, Wadden ve Brownell, 1985).

Birçok sanayileşmiş ülkede obezite, hem algılanan istenmeyen vücut görünümü hem de belirtmesi gereken karakter kusurları olarak görülmektedir. 6 yaş çocuklarında dahi, obez bir çocuğun vücut şekli "tembel", "kirli", "aptal", "çirkin", "yalancı" ve "hilebaz" şeklinde tanımlanmakta ve çizilmektedir (Resnicow, 1993).

Obez bireyler ayrımcılıkla mücadele etmek zorunda kalmaktadırlar. Yapılan anketlerin analiz sonuçlarında, obez bireyler obez olmayan akranları ile karşılaştırıldığında, obez kişilerin okullarda daha az öğrenim gördüğü, istedikleri meslekler için gidecekleri prestijli okullar tarafından daha az kabul edildiği bulgulanmıştır. Buna ilaveten, Birleşik Devletler ve ABD'de obez kadınlar, obez olmayan veya diğer kronik sağlıklı kadınlara göre önemli ölçüde daha az para kazandığı görülmüştür (Sleap ve Warburton, 1990).

Sağlık uzmanlarının (doktorlar, tıp öğrencileri, beslenme uzmanları ve hemşireler dahil olmak üzere) obeziteye karşı olumsuz basmakalıp düşünce ve tutumlarının var oluşu özellikle önemlidir. Bu negatif tutumların farkındalığı, uzmanların obez bireyin tıbbi yardım ile ilgili durumlarını isteksizce yapmalarına yol açabilir (James, 1995).

Sanayileşmiş ülkelerde çocuklar üzerinde obezitenin en yaygın sonucu, zayıf psikososyal işlevlerdir. Ergen çocuklar, kilolu bir vücudun şeklini (veya silüetini) zayıf sosyal işlevsellik, akademik başarısızlık, egzersiz hareketlerinin ve sağlık kalitesinin azalması ve bunların yanı sıra karakter kusurlarıyla ilişkilendirmektedirler (Rojan, 1996; Klesges ve ark, 1992).

Yapılan araştırmalardan anlaşıldığı gibi obezite, bireyler üzerinde psikososyal açıdan olumsuz sonuçlara yol açmaktadır. Gelişmiş ülkelerde yapılan çalışmalara bakıldığında, obez bireylerin günlük hayatlarında sosyal açıdan birçok engel ve zorluklarla karşılaştıkları görülmektedir. Toplum açısından fiziksel görünüm önemli olduğunda, obez bireyler okul, iş yeri, market gibi sosyal ortamlarda önyargı ya da ayrımcılık gibi olumsuz durumlara maruz kalabilmektedir. Dolayısıyla obez bireylerde yeme bozuklukları ve hayattan memnuniyetin azalması, normal bireylere göre daha fazla görülmektedir (Agrawal, Gupta, Mishra ve Agrawal 2015; aktaran Yanıkkerem, 2017). Bazı toplumlarda obeziteden dolayı, bireylerde düşük özgüven

ve damgalanma gibi olumsuz psikolojik etkiler görülürken; insanlardaki fazla kilo halini hoş gören ya da kabul eden toplumlarda ise daha az psikolojik etkiler görülmektedir. Ayrıca obezite nedeniyle diyet yapılmasından, obez bireylerin psikolojik olarak etkilediği anlaşılmaktadır (Kulie ve ark, 2011; aktaran Yanıkkerem, 2017).

Obezitenin psikososyal açıdan sonuçları değerlendirildiğinde, obez bireyler ayrıca partner seçimlerinde, eşleriyle olan ilişkilerinde birtakım sorunlarla da karşılaşabilmektedirler. Özellikle cinsel hayatlarının kalitesi, cinsel birleşme sonucundaki cinsel doyumları, fazla kilolarının getirdiği olumsuz durumdan etkilenebilmektedir. Kulie ve ark'nın (2011) yaptığı çalışmaya göre obez kadınlarda cinsel işlev bozukluğunda artış yaşandığı ve obez kadınlardaki fiziksel ve psikolojik değişikliklerin kadın cinselliğini etkilediği bulgulanmıştır (aktaran Yanıkkerem, 2017). Kaneshiro ve ark'nın (2008) yaptıkları bir araştırmada fazla kilolu ve obez kadınların, sağlıklı kilolu kadınlardan daha az cinsel ilişki yaşadıklarını rapor etme ihtimalinin, sağlıklı kilolu kadınlara göre daha yüksek olduğu bildirilmiştir (aktaran Kolotkin ve ark, 2012). Obez bireylerde obezite ile ilişkili komorbid durumların araştırıldığı araştırmalara bakıldığında, obez bireylerin çoğunda obezite ile azalmış cinsel işlev arasında bir ilişki bulunmuştur. Kilo ile ilgili yapılan klinik çalışmalarda ise kadınlarda erkeklere göre daha fazla sorun ortaya çıkma eğilimi olduğu belirtilmiştir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde, obezitenin cinsel işlevselliği olumsuz yönde etkilediği sonucuna varılmaktadır (aktaran Kolotkin ve ark, 2012). Bu çalışmada da, araştırmanın amacı çerçevesinde yer alan obez kadınların cinsel doyumlarını araştırmadan önce, vücuttaki fazla kilonun ya da obezite durumunun cinselliğe ve beraberindeki cinsel doyuma nasıl etkileri olduğunu incelenmiştir.

1.1.2.3. Psikopatolojik Sonuçları

Obez bireylerle ilgili yapılan araştırmalara bakıldığında, bu bireylerde beden saygısında azalma ve beden imgesine dair olumsuz duygulanımın görüldüğü belirtilmiştir. Obezite ve psikopatoloji arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırma sonuçlarına göre, obez bireylerde psikopatoloji görülme oranının yüksek olduğu ve obezitenin oluşumunda psikopatolojinin önemli rolü olduğu belirtilmektedir. Ayrıca yapılan son araştırmalarda bu sonuçlardan farklı olarak görüşler de açıklanmıştır. Bu

görüşlerden biri, obeziteye eşlik eden psikopatolojik durumun, obezite sonucu ortaya çıktığı şeklindedir (Stunkard ve Wadden 1985; aktaran Doğan Aydın, 2012).

Obezite ve psikopatolojinin birbiriyle ilişkili oluşu, bu konuda daha fazla araştırma yapılmasını sağlamıştır. Özdel ve ark'nın (2011) obez ve normal kilolu kadınlardaki psikopatolojiyi araştırdıkları bir çalışmada, obez kadınlarda psikopatoloji olarak özellikle depresif bozukluk ve anksiyete bozukluklarının görülme oranının yüksek olduğu bulgulanmıştır. Deveci ve ark'nın (2005) obez hastalar üzerinde yaptıkları bir araştırmada ise, obez hastaların %42'sinde en az bir psikiyatrik bozukluk olduğu belirtilmiştir. Yine aynı araştırmadaki obez hastaların %20'sinde herhangi bir depresif bozukluğa sahip oldukları saptanmıştır.

Sosyo-ekonomik düzeyin belirleyici olduğu ve orta yaştaki kadınlar arasından obezite ile depresyon arasındaki ilişkinin araştırıldığı bir çalışmada, depresyon ile düşük sosyo-ekonomik durumun pozitif yönde ilişkisinin olduğu ve bu durumun obezite üzerinde risk oluşturabildiği görülmüştür. (Gavin, Simon, ve Ludman, 2010). Obez bireylerde psikiyatrik bozuklukların araştırıldığı başka bir çalışmada ise, obez bireylerde yüksek oranda major depresif bozukluk ve sosyal fobinin olduğu saptanmıştır. Aynı çalışmada obez bireylerin, depresyon ve anksiyete düzeyleri arasında bir ilişki bulunamamıştır. Bu sunuç ise, obezitenin şiddetinden çok varlığının, psikopatolojiyle ilişkili olduğu görüşünü destekler niteliktedir (Eren ve Erdi, 2003). Ayrıca çocuklarla yapılan bazı prospektif çalışmaların sonucunda, obezitenin gelişiminde depresyon ve anksiyetenin rol oynamadığı bulgulanmıştır. Dolayısıyla depresyon ve anksiyetenin obezitenin nedeninden ziyade sonucu olabileceği açıklanmıştır (Sadock ve Sadock, 2000; aktaran Pınar, 2002).

Araştırmalarda obezitenin sonucunda, bireyde psikopatoloji olarak depresif bulguların daha yoğun olduğu görülmüştür. Obez bireylerde depresyonun ortaya çıkmasının nedenlerinden bazılarının, bedenlerinden memnun kalmayışları, bedenleriyle ilgili olumsuz eleştirilere maruz kalmaları ve bununla beraber benlik saygılarının düşmesi olarak açıklanabilir. Ozmen ve ark'nın (2007) Türk okullarında okuyan ergenler üzerinde benlik saygısı, depresyon ve beden memnuniyetinin obezite ile ilişkisini inceledikleri çalışmalarında, kendilerini şişman olarak algılayan öğrencilerin, kendilerine olan saygılarını daha düşük bulmuşlar ve bedenlerinden daha az memnun kalmışlardır. Ayrıca araştırmanın sonucunda, beden

memnuniyetinin benlik saygısı ve depresyon üzerinde belirgin etkilere sahip olduğu anlaşılmıştır. Bedenlerinden memnun olmayan öğrencilerin benlik saygılarının daha düşük ve daha depresif oldukları belirlenmiştir.

Yapılan çalışmalardan da anlaşıldığı üzere, obezitenin varlığı sadece genetik ya da fizyololik faktörlerle açıklanamıyor olduğu ve psikolojik birtakım durumların da oluşumuna etki ettiği anlaşılmaktadır. Obezite ile ilgili yapılan çalışmalar sonucunda, daha önceden de belirtildiği gibi bireyde, benlik saygısının düşmesi, olumsuz beden imgesi ve cinsel doyum düzeyinin düşmesi birçok psikolojik faktör ile ilişkili bulunmuştur (Stunkard ve Wadden 1985; Özdel ve ark, 2011; Deveci ve ark, 2005; Gavin, Simon, ve Ludman, 2010; Eren ve Erdi, 2003; Sadock ve Sadock, 2000; Ozmen ve ark, 2007). Dolayısıyla obezite, bu çalışmanın araştırma konularında birini oluşturmuştur.

1.2. OBEZİTE VE BENLİK SAYGISI

1.2.1. Benlik Saygısı

Rosemberg'e (1965) göre benlik saygısı, bireyin kendisine karşı oluşturmuş olduğu olumlu ve olumsuz tutum olarak ifade edilmektedir. Bu durum, bireyin benlik saygısı yüksekse, kendini değerlendirirken olumlu bir tutum içinde olduğunu; benlik saygısı düşükse de, kendini değerlendirirken olumsuz bir tutum içinde olduğunu göstermektedir.

Başka bir ifadeyle benlik saygısı, öncelikle kişinin kendini tanıması, gerçekçi bir şekilde değerlendirmesi ve bunun sonucunda kendi yetenek ve güçlerini olduğu gibi kabul edip, bu durumu benimsemesi olarak tanımlanmaktadır. Aynı zamanda kişinin kendisine karşı duyduğu sevgi, saygı ve güveni de beraberinde içermektedir (Çuhadaroğlu, 1986).

Yörükoğlu'na (1986) göre benlik saygısı, kişinin kendini değerlendirmesiyle birlikte, benlik kavramını onaylamasının ardından ortaya çıkan bir beğeni durumudur. Bir başka ifade ile benlik saygısı, kişinin kendini olduğundan daha aşağıda ya da üstün görmeksizin kendinden memnun olma, kendini değerli ve olumlu özellikte bulma, başkaları tarafından beğenilmeye ve sevilmeye değer bulma, kendini olduğu gibi kabullenme durumu olarak tanımlanmaktadır.

Adams (1995) ise benlik saygısını, benliğin duygusal boyutu olarak tanımlamıştır. Ayrıca benlik saygısını, kişinin kendini sevmesi, takdir etmesi, ödüllendirmesi, kendini beğenme ve değerli bulma derecesi olarak belirtmiştir.

Kişinin kendini değerlendirmesi açısından, benlik saygısının yüksek olması olumlu bir tutum içinde olduğunu, benlik saygısının düşük olması ise olumsuz bir tutum içinde olduğunu göstermektedir. Ayrıca kişinin kendini değerlendirmesinde benlik saygısı kavramına genel olarak üç anlam yüklendiği görülmektedir. Bunlar: benlik saygısı kavramı, kendini sevme, kendini kabul ve yeterlilik kavramlarını kapsamaktadır (Wells ve Marwell, 1976).

Dilek ve Aksoy'a (2013) göre, kişinin benlik saygısı, pozitif ya da negatif yönde etkilenebilmektedir. Benlik saygısı yüksek olan kişilerin kendi kapasiteleriyle ilgili beklentileri de yüksek olmakta, kendileri hakkında olumlu tutumda bulunmakta ve elde ettikleri başarılı sonuçları ise kendi görüşleri olarak kabul etme eğilimindedirler.

Obez bireylerde depresyon ve benlik saygısı düzeylerine bakıldığı bir çalışmanın sonucunda, obez kadınların %58,6'sının benlik saygısının düşük olduğu, %42,5'inin ise depresif olduğu bulgulanmıştır (Pınar, 2002).

16 yıllık süre boyunca benlik saygısının kişilerarası yaş temelli değişimlerini incelemek amacıyla Shaw, Liang ve Krause'un (2010) yaptıkları araştırmada, çalışma süresi boyunca bireylerdeki benlik saygısının ortalama olarak arttığı görülmüştür. Ayrıca yaş farkına göre benlik saygısı değerlerinin değiştiği saptanmıştır. Genç yetişkinlerde benlik saygısında artış olurken, ileri yetişkinlerde azalma olduğu anlaşılmıştır. Chung ve ark'nın (2014) yaptıkları çalışmada, üniversite öğrencilerinin 4 yıllık süre boyunca benlik saygılarındaki değişim incelenmiştir. Algılanan değişimden dolayı üniversite öğrencilerinden % 67'si üniversite esnasında benlik saygısının arttığını bildirirken, % 12'si azaldığını bildirmiştir. Genel olarak sonuçlara bakıldığında ise, benlik saygısı diğer kişilik özellikleri gibi zaman içerisinde devamlılık sergilerken, benlik saygısının sistematik yollarla değişebileceği anlaşılmaktadır.

1.2.2. Benlik Saygısının Obezite ile İlişkisi

Ülkemizde yapılan bir çalışmaya bakıldığında, obeziteye ilişkin ağır zihinsel uğraşların ve obeziteyle ilgili olumsuz sosyal tutumların, bireyde benlik saygısının azalmasına ve olumsuz bir kendilik kavramının gelişmesine sebep olduğu bulgulanmıştır (Arslan, 1999). Yapılan çalışmalara bakıldığında ise, birçoğunda obezite ile düşük benlik saygısı arasında ilişkinin var olduğu bulgulanmıştır (De Zwaan ve ark, 1994; Striegel ve ark, 1998; Crocker ve Quinn, 1999). Aşırı kilolu ve obez kadınlarda benlik saygısının değerlendirildiği Yücel'in (2008) çalışmasında, aşırı kilolu-obez kadınlarda benlik saygısının, normal kiloda olan kadınlara göre daha düşük olduğu saptanmıştır.

Literatürdeki çalışmalarda, aşırı kilolu, obez ve morbid obez hastalardaki benlik saygısının, sağlıklı olan bireylerden daha düşük olduğuna dair, obezite ile benlik saygısının azalması arasında doğrusal bir ilişkiyi gösteren araştırmalar çoğunluktadır. (Werriji ve ark, 2006; Mond ve ark, 2011).

French (1995) çalışmasında ise, BKİ ve obezite ile benlik saygısı arasında ters orantı olduğunu ve BKİ oranı arttıkça, benlik saygısının azaldığını bulgulamıştır (aktaran Armağan, 2013).

Yapılan çalışmalar (Yücel, 2008; Werriji ve ark, 2006; Mond ve ark, 2011; French, 1995) incelendiğinde, obezitenin benlik saygısıyla ilişkisinin var olduğu bulgulanmıştır. Bununla birlikte benlik saygısı obez bireylerle en çok çalışılan ve önem verilen konulardan biri olduğu görülmektedir. Bu nedenle de benlik saygısı, bu çalışmadaki değişkenlerden biri olarak incelenmiştir. Ayrıca yapılan çalışmalara bakıldığında, obez bireylerde benlik saygısının yanında, beden imgesi düzeylerinin de incelendiği görülmüştür.

Obez bireylerin beden algılarının benlik saygıları üzerine etkisinin incelendiği Tekdemir'in (2014) çalışmasında, beden algıları düşük olan obez bireylerin benlik saygıları düşükken, beden algıları yüksek olan obez bireylerin benlik saygılarının da yüksek olduğu bulgulanmıştır. Obez bireylerde benlik saygısı ile beden imajı düzeylerinin incelendiği Pınar'ın (2002) çalışmasında ise, benlik saygısı ve beden imajının kendi aralarında pozitif yönde anlamlı ilişkisinin olduğu saptanmıştır. Dolayısıyla kendi bedenine dair memnuniyeti olan bireylerde, yüksek benlik saygısının olduğu anlaşılmaktadır. Obez bireylerle yapılan araştırmalarda, genellikle

benlik saygısı ile birlikte beden imgesi düzeylerine de bakıldığından, bu çalışmanın sonucunda bu iki kavramın birbirleri ile ilişkili olacağı düşünülmüştür.

1.3. OBEZİTE VE BEDEN İMGESİ

1.3.1. Beden İmgesi

Beden imgesi kavramı 1935 yılında ilk kez psikolojik bir olgu olarak Paul Schilder tarafından belirtilerek, zihinde oluşturulan bedenin resmi şeklinde tanımlanmıştır (aktaran Grogan, 1999). Günümüzde beden imgesinin çok boyutlu bir yapıya sahip olduğu görülmüş, psikiyatrik ve nörolojik sorunlar, psikoterapi ve psikosomatik hastalıklarla ilgili çalışmalarda ele alınarak kullanımı benimsenmiştir. (Armağan, 2013).

Yeme bozukluğu olan hastalarda depresyon ve beden imgesinin değerlendirildiği Ergüney'in (2012) çalışmasında, anoreksiya ve bulimiya nevroza bozukluğu olan bireylerde beden memnuniyetsizliği ile beden imgesi bozukluğu puanları arasında yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki çıktığı bulgulanmıştır. Obez bireylerde depresyon ve beden imajının karşılaştırıldığı Pınar'ın (2002) çalışmasında ise, obez bireylerdeki depresyon ve beden imajı puanları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki çıktığı saptanmıştır.

Beden imgesiyle ilgili tanımlamalardaki ortak kavramlar, bireyin dış görünüşüyle ilgili algısı, duygusu, düşünceleri, tutumları ve davranışları olduğu yönündedir (Armağan, 2013). Beden imgesinin iki farklı boyutta değerlendirildiği açıklamalar da vardır. Birincisi beden şeması ve kişinin beden ölçüleri hakkında tahminini içeren algısal beden imgesi iken; ikincisi beden kavramı, bedene dair düşünceler ile inançlar ve bilgileri içeren, bilişsel yapıda olan nesnel ya da tutumsal beden imgesidir (Rucker ve Cash, 1992). Ayrıca yapılan bir çalışmaya bakıldığında; yetişkin bireylerdeki beden imgesinin, geçmiş ve şu anki var olan deneyimlerinden, ideal olan ve kültürel değerlerden, toplumun kişi ile ilgili beklentilerinden ve başkalarıyla yapılan kıyaslamalardan etkilendiği görülmüştür (Stuhldreher ve William, 1999).

Beden imgesi fizyolojik bir temele dayandığı gibi, oluşumuna fiziksel, psikolojik ve sosyal deneyimlerin de etki ettiği görülmektedir. Dolaysısıyla beden imgesi kavramı, içinde toplumsal bir anlam da içermektedir. Beden imgesi

kavramının nesnel olmaktan çok öznel olduğu, bireyin kendi beden görünümüyle ilgili duygu, düşünce ve algılarını da ifade etmesinden anlaşılmaktadır. Ayrıca bireyin kendi görünümünü değerlendirmesinin, bu anlamda diğer insanların kendisini değerlendirmesinden farklı olduğu ve onların yargılarından daha olumsuz içerik taşıdığı belirtilmiştir (Cooper, Fairburn ve Hawker, 2003).

Beden imgesinin gelişim süreci ve biçimlenmesi, yaşamın sadece bir dönemiyle sınırlı değildir. Birey yaşamının her döneminde bedenine ilişkin farklı deneyimler edinmektedir. Beden imgesinin temelleri çocukluk döneminde atılıp, ilerleyen dönemlerde gelişimi ve biçimlenmesi devam eder (Dinç, 2010). Bebeklik döneminde beden imgesinin gelişimi; etkili ailesel yansıtmalardan, karşılıklı iletişimden, bebeğin deneyimlerinden, bedenin hem içinden hem de dış yüzeyinden gelen uyarıcıların algılanması ve ayırt edilebilmesinden etkilenmektedir (Krueger, 2004; aktaran Dinç, 2010). Çocuklar altı yaş civarında beden memnuniyetsizliği ve kilo kaygısını ifade etmeye başlamaktadır (Smolak, 2004; aktaran Dinç, 2010). Çocukluk döneminde 5 yaşa kadar çocuklar, diğer çocuklar hakkında beden imgesine dair değişiklik göstermeyen düşünceler geliştirir (Stager ve Burke, 1982; aktaran Dinç, 2010). 7-8 yaşlarından itibaren bedeni algılamada cinsiyet farklılıkları görülmeye başlamaktadır. Ayrıca beden memnuniyetsizliğinin kız çocuklarda erkek çocuklarına göre daha fazla görüldüğü yönünde bulgular görülmektedir (Shapiro, Newcomb ve Loeb, 1997; Thelen ve ark, 1992; aktaran Dinç, 2010). Yapılan çalışmalar incelendiğinde, bedene dair memnuniyet ve memnuniyetsizliğin kadınlar için daha önemli olduğu anlaşılmıştır ve bu çalışmada da kadınlarla çalışılarak, bu durum incelenmiştir.

Bedensel büyüme ve olgunlaşmaya bakıldığında her çocukta aynı oranda olmadığı görülmektedir. Cinsiyet, genetik, beslenme, hareketlilik düzeyi ve egzersiz gibi etmenler birbirleriyle sürekli etkileştiğinden, bireysel farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Bu farklılıklar ise, çocukların beden imgesini ve benlik kavramını etkileyebilmektedir. (Craig ve Baucum, 2002; aktaran Dinç, 2010). Beden imgesinin gelişimi açısından çocukluk dönemi önemlidir. Ergenlik dönemindeki beden imgesine dair olumsuz düşüncelerin temelinin, büyük ölçüde çocukluk dönemine dayandığı öngörülmektedir (Smolak, 2004; aktaran Dinç, 2010). Erinlik ve onu izleyen ergenlik döneminde ise, ergenin ilgi alanlarının temelini beden yapısı ve özellikleri oluşturmaktadır. Bedene karşı ilgi, erinlikte en yoğun şekilde görülürken,

belli bir ölçüde ergenliği sonuna kadar devam eder. Ergenler, bedenlerinde görülen değişikliklere karşı duyarlı davranırlar. Bir anlamda ergenlerde beden, benliğin simgesi olur. Ergenlik döneminde beden imgesi, üstünde durulması gereken kritik bir psikolojik durumdur (Aydın, 2005; Köknel, 1998; Yazgan İnanç ve ark, 2004; aktaran Dinç, 2010).

Bireysel gelişim sürecinde kişinin beden imgesi algısı; görsel, duygusal ve sosyal deneyimler, kişinin kendi beden imgesine vermiş olduğu değer, başkalarının kişinin fiziksel görüntüsü hakkındaki fikir ve tutumları ve kişinin bu fikir ve tutumlara verdiği tepkilerle bir bütün olarak belirlenmektedir. Kişinin beden görüntüsü ile ideal beden imgesi arasında bir uyumsuzluk olduğunda, kişinin beden imgesini algılayış şeklinde değişiklikler olabilmektedir (Mutlu, 2007).

Her kişinin kendi bedeni ile karşılaştırma yaptığı ve ideal kabul ettiği bir beden imgesi bulunmaktadır (Mutlu, 2007). İdeal beden imgesini oluşturan sosyal ve kurumsal faktörlerin incelendiği Atik ve Örten'in (2008) çalışmasında, katılımcıların ifadelerinden ideal beden imgesinin oluşumunu etkileyen faktörlerin iki ana bölümde toplandığı gözlenmiştir. Bunlardan ilki, medya (televizyon, dergi vb.), film ve sinema sektörü (aktör ve artistler), moda sektörü (mankenler) ve müzik sektörü (şarkıcılar) gibi kurumsal faktörler iken; diğeri ise aile, arkadaş çevresi, eş ya da kız-erkek arkadaş, karşı cins, hemcins ve toplum gibi sosyal faktörleri kapsamaktadır. Ayrıca ideal beden imgesinin, bireyler üzerinde kendine güven artışı, toplum içinde beğenilme ve toplumda tercih edilme gibi olumlu etkileri görülürken; bireylerin gerçek beden imgelerinden ideal beden imgelerine ulaşabilme arzuları, baskı, endişe, mutsuzluk, kendine güven eksikliği ve sağlık problemleri gibi olumsuz etkilere sebep olabilmektedir.

Beden imgesini bozan hastalıklar, ilaç kullanımları ya da ameliyatlar olduğunda, kişideki ideal beden imgesi ile var olan beden imgesi arasındaki uyuşmazlığın arttığı görülmektedir (Mutlu, 2007). Günümüzde toplum ve özellikle medya tarafından verilen mesajlar, insanların belli bir form ve beden ölçüsünde güzel olduğu ve o formu koruyamazlarsa toplumdan dışlanacakları yönündedir (Oğuz, 2005). Zamanla insanların ruh ve beden sağlığı temasını vurgulayan ve bundan kazanç elde eden sektörler oluşmuştur. Yeni formüllerle üretilen zayıflama merkezlerinin açılmasıyla, belirli bir beden ölçüsüne kavuşmak ve zayıflamak için

yan etkilerine rağmen zayıflama ilaçları kullanmaktadırlar (Arman, 2004). Yeme bozukluğu olan bireylerle yapılan bir çalışmada, ilaç kullanımının yeme bozukluğu olan bireylerde, herhangi bir yeme bozukluğu olmayan bireylere göre daha fazla olduğu görülmüştür. Ayrıca yeme bozukluğu olan bireylerde, yeme bozukluğu olmayan bireylere göre tıbbı eş tanı ve buna bağlı olarak psikiyatrik ve diğer ilaçların kullanımının daha fazla görüldüğü bulgulanmıştır (Ergüney, 2012). Bunun sonucunda ilaç kullanımının, çalışmadaki anoreksiya nevroza ve bulimiya nevrozası olan bireylerin aynı zamanda beden imgelerini değerlendirmelerini de etkileyebileceğini akla getirmektedir. Dolayısıyla hastalık, ilaç kullanımı ve ameliyatlar gibi fiziksel değişimler, bireyde beden imgesinin değişimine sebep olabileceği anlaşıldığından dolayı, bu çalışmada da kadınların normal kiloda ya da obez olmalarının, beden algılarını değiştirebileceği düşünülmüştür.

1.3.2. Beden İmgesi, Benlik Saygısı ve Obezite İlişkisi

Bedene ilişkin olumlu ve olumsuz duygular, benlik hakkındaki olumlu ve olumsuz duygularla ilişkilidir. Bazı bireyler dış görünüşlerini ve fiziksel özelliklerini diğer bireylere göre daha çok dikkate alarak, kendilerini değerlendirme eğilimi içindedirler. Kadınların bir kısmında düşük benlik saygısı olumsuz beden imgesine sebep oluyorken, bir kısmında ise olumsuz beden imgesi benlik saygısının düşmesine sebep olabilmektedir (Çetinkaya, 2004).

Yapılan araştırmalar sonucunda, çeşitli beden kısımlarından veya işlevlerinden hoşnut olma derecesi yükseldiğinde, benlik saygısının arttığı yönünde bulgular mevcuttur. Benlik saygısı ile beden imgesi arasındaki ilişkiye bakıldığında ise, ilişkinin karmaşık olduğu belirtilmektedir. Bu ilişki ile ilgili yapılan çalışmalardaki kadınların bazılarında düşük benlik saygısının kısmen olumsuz beden imgesinden kaynaklandığı görülürken; bazı kadınlarda ise düşük benlik saygısı sonucunda olumsuz beden imgesinin geldiği anlaşılmaktadır. Bu iki durumda da bireyin benliğe dair soyut duyguları, somut bedene yöneltmesi vardır. Örneğin kadınlar “Ben değersizim”, “Ben mutsuzum” demek yerine “Şişmanım”, “Çirkinim” demektedirler. Dolayısıyla kadınlar soyut duygularla baş etmek yerine, olumsuz durumu somut olan bedenine yöneltmektedir (Kavas 2002; aktaran Tekdemir, 2013).

Literatürdeki benlik saygısı ve beden imgesi ile ilgili yapılan çalışmalarda, düşük benlik saygısı ve yüksek beden imgesi memnuniyetsizliğinin hem pozitif hem

de negatif yönde birbiriyle ilişkili oldukları bulgulanmıştır (Venkat ve Ogden, 2002; Davison ve McCabe, 2006). Yapılan çalışmalar neticesinde, düşük benlik saygısının beden memnuniyetsizliğini arttırdığı ya da beden memnuniyetsizliğinin düşük benlik saygısına neden olduğu görülmektedir (aktaran Armağan, 2013).

Benlik saygısı ve beden algısı birbirleri ile yakın ilişkili olan iki kavramdır. Obez bireyler üzerinde BKİ'nin benlik saygısı ve beden imgesi üzerindeki etkisinin incelendiği bir çalışmanın sonucunda, BKİ kategorisine göre obezite arttıkça benlik saygısının ve beden algısının azaldığı bulgulanmıştır. Benlik saygısının düşük olmasını etkileyen faktörlere bakıldığında BKİ dışında, yaş, eğitim, çalışma durumu ve alkol kullanımın belirli oranlarda etkiliyken; beden algısının düşük olmasında BKİ dışında yaş ve algılanan gelir düzeyinin etkili olduğu anlaşılmıştır (Hamurcu, 2014).

Benlik saygısı ile beden imgesinin obeziteyle olan ilişkisi ile ilgili çalışmalarda ortak bulgulara rastlanmıştır. Tezcan'ın (2009) yaptığı çalışmada, obez bireylerin benlik saygısının düşük olduğu, bu bireylerin kendilerini fiziksel açıdan beğenmediklerini bulgulanmıştır. Pınar'ın (2002) obez olan ve obez olmayan bireylerle yapmış olduğu çalışmada ise, benlik saygısı ve beden imgesi arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur (aktaran Tekdemir, 2013). Obez kadınlarda benlik saygısı arttıkça beden imgesi memnuniyeti de artmakta, benlik saygısı azaldıkça beden imgesi memnuniyeti de azalmaktadır. Obezite ile beden imgesi arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmalara bakıldığında, obez bireylerin obez olmayan bireylere göre daha fazla beden memnuniyetsizliğine sahip oldukları anlaşılmıştır. Bu durum beden kitle indeksinin, beden memnuniyetsizliği üzerinde anlamlı etkisinin olmasıyla açıklanmaktadır (Sarwer ve ark, 1997; aktaran Armağan, 2013).

Obez bireylerde görülen düşük benlik saygısının ve olumsuz beden algısının, obezitenin sebebi mi yoksa sonucu mu olduğuna dair farklı görüşler vardır. Örneğin, bazı obez bireylerde düşük benlik saygısı ve olumsuz beden algısı obezite için etiyolojik faktör olarak saptanırken; bazı obez bireylerde ise obezitenin bir sonucu olarak bulunduğuna dair görüş ortaya atılmaktadır (Çuhadaroğlu 1986). Yılmaz'ın (2015) obez bireylerle yaptığı çalışmasında, obez bireylerin obez olmayanlara göre benlik saygılarının daha düşük ve bedene dair hoşnutsuzluklarının daha yüksek

olduğu bulgulanmıştır. Obez bireylerde benlik saygısı daha düşük olarak bulunmasına rağmen, bu değerin diğer araştırmalarda görüldüğü kadar yüksek oranda bulunmadığı anlaşılmıştır. Bu durum obezitenin giderek yaygınlaştığına ve bununla birlikte obezite algısındaki değişikliğin benlik saygısını daha az olumsuz yönde etkilenmesine bağlanabileceği düşünülmektedir.

Yapılan çalışmalara bakıldığında, benlik saygısı ve beden algısı obez bireylerle araştırılan önemli iki konuyu oluşturmaktadır. Benlik saygısı ve beden algısının, hem birbiriyle ilişkili hem de birbirilerini etkileyen kavramlar olduğu görülmektedir. Örneğin, birey düşük benlik saygısına sahip olmasının sonucunda, yüksek beden imgesi memnuniyetsizliğine sahip olabilmektedir. Ya da yüksek beden imgesi memnuniyetsizliği sonucunda kişi düşük benlik saygısına sahip olabilmektedir. Benlik saygısı ve beden imgesi kavramları var olan problemleri anlamak, obez olmanın psikolojik ve sosyal sonuçlarını belirlemek açısından önemlidir. Dolayısıyla araştırmaların sonuçlarına bakılarak, obez bireylere nasıl bir sağlık hizmetinin sunulacağı hakkında bilgi edinilmiş olunmaktadır (Schwartz ve Brownell, 2004).

Obezitenin yaş ile bağlantısı incelendiğinde; çocukluk çağı obezitesi ve kilo ile ilgili alay edilme geçmişi olan bireylerde, yetişkinlik dönemlerinde beden imgesi memnuniyetsizliklerinin arttığı görülmektedir (Grilo, Wilfey ve Brownell, 1994; Jackson, Grilo ve Masheb, 2000; Thompson ve Cash, 2005; aktaran Armağan, 2013). Obezitenin başlangıç yaşının beden memnuniyetsizliğine etkisini araştıran çalışmalara bakıldığında, obezitesi 16 yaşından önce başlayan bireylerde, yetişkinlik dönemde daha düşük benlik saygısı ve daha fazla beden memnuniyetsizliği görülmüştür. Bu durumun nedeni, bireyin çocukluk döneminde bedenine yönelik alaylara hassasiyetinin daha fazla olması ve bu alaylara karşı geliştireceği baş etme becerilerinin henüz yeterince gelişmemiş olmasıyla açıklanmaktadır (Wardle ve ark, 2002; aktaran Armağan, 2013). Buna benzer yapılan başka bir çalışmada ise, obezitesi çocukluk döneminde başlayan bireylerin olumsuz beden algısının, obezitesi yetişkinlik döneminde başlayan bireylere göre daha fazla olduğu bulgulanmıştır (Grilo ve ark, 2001; aktaran Armağan, 2013). Bu çalışmada da demografik bilgiler kısmında katılımcılara, çocukluk obezitelerinin olup olmadığı sorgulanacaktır.

Vücut şekli ve fiziksel görünümle ilgili belirgin bir öz farkındalık, ergenlik döneminde gelişmektedir. Birçok toplumda obeziteyle ilişkili yaygın olumsuz sosyal mesajlar, bu dönemde oluşmaya başlamaktadır. Aynı zamanda ergenlikte var olan aşırı kilo, daha sonra yaşanan sosyal ve ekonomik sorunlarla ilişkili olabilmektedir. ABD'de yürütülen prospektif bir çalışmada, aşırı kilolu kadınlar ile kronik fiziksel engelliliğe sahip diğer formlardaki kadınların ergenlik dönemleri karşılaştırılmıştır. Buradaki bulgulara göre, ergenlik döneminde aşırı kilolu kadınlarda, daha düşük aile gelirinin olduğu, daha yüksek yoksulluk oranının görüldüğü ve daha düşük oranda evlilik durumuna sahip oldukları görülmüştür (Sleap ve Warburton, 1990).

Yapılan çalışmalar değerlendirildiğinde, obez bireyler için ele alınan diğer önemli konulardan birinin de beden imgesi olduğu anlaşılmıştır. Obez bireylerle çalışılırken, benlik saygısı ve beden imgesi değişkenleriyle daha sık çalışıldığı ve bu değişkenlerin birbirlerini yordayabildiği görülmüştür. Ayrıca araştırmalarda incelenen konulara bağlı olarak, benlik saygısı ile beden imgesinin, birbiriyle pozitif yönde ilişkili olduğu belirtilmiştir. Örneğin bireyin benlik saygısı arttıkça, beden imgesine dair memnuniyeti de artmaktadır. Aynı zamanda bu iki kavram arasındaki ilişki, obez bireylerle yapılan çalışmalarla da açıklanabildiği için bu çalışmada beden imgesi diğer bir değişken olarak yer almıştır.

Obez bireylerde beden imgesi düzeyinin düşük, orta ya da yüksek olması, onların özel hayatlarındaki konulardan biri olan cinsel doyum düzeyine da etki edebilmektedir. Konu ile ilgili yapılan bir çalışmada, obez bireylerde cinsel istek ve cinsel doyumdaki azalma yaşanmasının yanı sıra, kendi görünümlerini olumsuz şekilde değerlendirmeleri sonucunda, obez bireylerin kilo kaybı için tedavi olma oranlarında artış meydana geldiği bulgulanmıştır (Werlinger ve ark, 1997). Obez bireylerde beden imgesinin şekillenmesi sağlayan dış görünüşleriyle ilgili algıları, duyguları, düşünceleri, tutumları ve davranışları olduğu göz önüne alındığında; obez bireylerin cinsel doyum düzeyleri bu durumlarla değişebilmektedir. Bu çalışmada da, cinsel doyum ve obezite ilişkisinin araştırılması hedeflenmiştir.

1.4. CİNSEL DOYUM

1.4.1. Cinsel Doyum

Cinsellik, biyolojik, psikolojik, sosyal, kültürel, geleneksel, ahlaki, dini, antropolojik, politik ve ekonomik boyutları olan karmaşık bir bütün olarak tanımlanmaktadır (CETAD, 2006).

İncesu'ya (2008) göre *"Cinsellik hem en çok merak edilen, hem de en çok yasaklanan, hem en çok konuşulan hem de aslında hiç konuşulmayan, çok bilindiği iddia edilen ama aslında çok az bilinen, bir yanda övünülen diğer yanda ise aslında çok utanılan bir konu olması nedeniyle zorlu bir konudur*." (aktaran Bozdemir ve Özcan, 2011, s. 37).

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)'ne göre cinsellik; duygusal, fiziksel, sosyal ve entelektüel yönlerin iletişimi, kişiliği ve aşkı zenginleştirici etkilerinin birleşiminden meydana gelir. Cinsellik, cinsel bir varlık olan insanın sadece bedensel değil; toplumsal, düşünsel ve duygusal bütünlüğünü sağlayan, sevgi, iletişim ve kişilik gelişiminin paylaşımını olumlu yönde arttıran ve zenginleştiren sağlıklılık hali olarak da tanımlanabilir. Cinsellik; biyolojik, psikolojik, ruhsal, sosyal, kültürel, dini, ekonomik, tarihi, hukuki ve politik etkileşimlerden etkilenmektedir (aktaran Bozdemir ve Özcan, 2011).

Cinselliğin biyolojik açıdan temel işlevi üremeye ve diğer bir şekilde insan neslinin devam etmesine olanak sağlamaktır. Psikolojik anlamda cinsellik ise, cinsel ilişkiden haz almayı, sevgi, sevme ve sevilme gibi bireyin temel ihtiyaçlarının doyurulmasını amaçlamaktadır. Bu durumlarla ilişkili olarak da çeşitli bireysel davranışları ve insan ilişkilerini içermektedir (Taşkent, Ertuğun, Top, Çetin ve Şahin, 2003).

Cinselliğin biyolojik ve psikolojik boyutlarının yanı sıra, toplumsal boyutu açısından da insan yaşamının pek çok yönü ile ilişkisi olduğuna dair görüşler vardır. Cinselliğin toplumun işleyişi, özelliği, değer yargıları, yasaları, sanatsal faaliyetleri, tarihi, cinslere verilen rolleri, üretim faaliyetleri, eş seçme ve evlenme tercihleri gibi çeşitli değişkenlerle ilişkili olduğu bulgulanmıştır (Özgüven, 1997).

Cinselliğin yaşanması kişiliğin tüm yönleriyle ilişkili olmaktadır. Cinsellik, iki erişkin insan arasındaki özel bir durum olarak ele alınırken; benlik kavramı ve

beden algısı, bunların beraberinde kişinin kendisi ve eşi, karşılıklı rolleri algılayışı ve kişinin tutumları da önem kazanmaktadır. Cinselliğin doyumlu bir şekilde yaşanması için, sağlıklı gelişimin sonunda ulaşılan uzlaşmış bir kimlik içinde gerçekleşmiş olması gerekir (Gülsün, 2009; aktaran Avcı, 2015).

Cinsel doyum, cinsel ilişkideki memnuniyet ve keyfin düzeyi olarak tanımlanmaktadır. İlişkinin cinsel olan ve olmayan yönleri doğrultusunda belirlenmektedir. Kişinin toplum içindeki ilişkileri, içinde bulunduğu yaşam koşulları ve kültür ortamı, kadın ya da erkek oluşu, yaşı, yaşamı boyunca cinsel deneyimlerini nasıl geliştirdiği gibi değişik faktörlerin cinsel doyum açısında bireysel farklılıkların oluşmasında etkili olmaktadır (Aydın, 1998).

Cinselliğin doyumlu yaşanması için bireyin sağlıklı gelişimi içerisinde elde ettiği uzlaşmış bir kimliğinin olması gerekmektedir. Bu anlamda cinsel doyumun birçok faktörden etkilendiği görülmektedir. Bunların başında bireyin yaşadığı fiziksel ya da ruhsal hastalıklar, cinsiyeti ve yaşı, kültürel faktörler, yaşam koşulları ve partner uyumu gibi etmenler gelmektedir (Aydın, 1991 ve Ercan 2006; aktaran Yılmaz, 2014).

1.4.2. Cinsel Doyum ve Benlik Saygısı

Kadınlarda cinsel ilişki durumu ile benlik saygılarının incelendiği bir çalışmada, kadınların benlik saygısı puanlarının, cinsel ilişki durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Düzenli cinsel ilişkiye sahip kadınların benlik saygısı puanları ise, düzensiz ilişkiye sahip kadınlara oranla anlamlı derecede daha yüksek olduğu bulgulanmıştır (Avcı, 2015).

Benlik saygısı ile cinsel doyumum ilişkisinin incelendiği bir çalışmanın sonucunda, benlik saygısı puanları ile cinsel doyum puanları arasında orta düzeyde ve negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu durum, kadınlarda benlik saygısı düzeyi arttıkça, cinsel doyum düzeyleri de artmakta ya da cinsel doyum düzeyleri düştükçe, benlik saygısı düzeyleri de düşmekte olduğu şeklinde yorumlanmıştır (Avcı, 2015).

Heteroseksüel bireylerde benlik saygısı, çeşitli cinsel deneyim ve tatminin araştırıldığı bir çalışmada, benlik saygısı yüksek ve cinsel tecrübesi fazla olan

bireylerde, cinsel doyum oranının yüksek olduğu bulgulanmıştır (Hally ve Pollack, 1993).

Güney Kore'de evli yaşlı bireylerde benlik saygısı ve cinsel yaşamın incelendiği bir çalışmada, şu anki cinsel yaşantısından memnuniyet oranı yüksek olan yaşlı bireylerin benlik saygısı düzeyi, cinsellikte kendine güveni düşük olan yaşlı bireylere göre daha yüksek olduğu görülmüştür (Choi ve ark, 2011).

Fiziksel-motor becerilerde engelli bireylerde benlik saygısı ve cinsel kendilik kavramı arasındaki ilişkinin incelendiği bir çalışmada, cinsel kaygı, cinsel özyeterlilik, cinsel benlik saygısı, cinsel korku ve cinsel depresyon gibi faktörlerin kadınlarda erkeklerden daha yüksek olduğunu saptanmıştır (Salehi, Tavakol, Shabani ve Ziaei, 2015).

İnsanlar benlik kavramlarının oluşumunu sağlarken, benliklerinin bir tarafını kendi cinselliklerini idrak ediş şekli üzerine yerleştirmektedirler. Bu sebeple de cinsel işlevlerde herhangi bir sorun ortaya çıktığında, bu durum kişinin benlik algısını olumsuz bir şekilde etkileyebilmekte ve var olan sorunun devam edip, daha da kötüleşmesine sebep olabilmektedir (Tuğrul, 1998).

Cinsel benlik saygısı, bireyin kendi düşünce, duygu ve cinsel davranışlarının değerlendirilmesine yönelik verdiği duygusal tepkileri ile ifade edilir. Mayer ve ark (2012) ise cinsel benlik saygısını, bireyin kendini cinsel bir kişi olarak gördüğü öz değer olarak tanımlamıştır. Kadınların cinsel benlik saygısı, cinsel doyum ve kaygılarını etkileyen en önemli faktörlerden biri olduğunu belirtmiştir. (aktaran Firoozi, Azmoude ve Asgharipoor, 2016).

Evlilik öncesi iletişimde ilişki istikrarı ve benlik saygısının evliliğin ilk yılında cinsel tatmin üzerindeki etkisinin incelendiği çalışmanın sonucunda, kocanın medeni cinsel tatmininde evlilik öncesi en iyi yordayıcılarının, eşlerin benlik saygısı, eşlerin açık iletişime ve ilişki istikrarına sahip olması olarak bulgulanmıştır (Larson, Anderson, Holman, ve Niemann, 1998).

Cinsel işlev bozukluklarından vajinismusu olan kadınlarla yapılan bir çalışmanın sonucunda, vajinismusu olan kadınların vajinismusu olamayan kadınlara göre kendileri için olumsuz duygulara daha yatkın oldukları bulgulanmıştır. (Çakmak, 2011).

Meltzer, ve McNulty'nin (2010) evli çiftlerde benlik saygısı ve cinsel doyumun ilişkisini inceledikleri çalışmanın sonucunda, kadınların cinsel çekiciliklerine dair algıları; hem kendileri hem de kocalarının evlilik doyumu, kendi beden büyüklükleri, kendi benlik saygıları, kendi nevrotik davranışları, kendilerinin ve kocalarının çalışıp çalışmama durumları ile pozitif yönde ilişkili olduğu bulgulanmıştır. Buna benzer olarak Kennedy, Doherty ve Barnes'in (1995) vajinismuslu hastalarla yaptıkları çalışmada ise, benlik saygısı ve kişilik özelliklerinin ilişkisi araştırılmıştır. Çalışmanın sonucunda, düşük benlik saygısının, histerik kişilik özellikleriyle ilişkili olduğu saptanmıştır. Bu iki çalışma birlikte değerlendirildiğinde; cinsel işlevlerde ya da doyumda yaşanan sorunun, hem benlik saygısı hem de nevrotik (histerik) kişilik özelliğiyle ilişkili olabileceği düşünülmektedir.

İnfertilitesi (kısırlığı) olan bireylerle yapılan bir çalışmada, kadınların benlik saygısı düzeyinin, cinsel doyum ölçeğinin sıklık ve vajinismus alt ölçek puanları ile negatif yönde anlamlı bir ilişkisi olduğu saptanmıştır. Cinsel birleşme sıklığı fazla olan kadınların, cinsel birleşme sıklığı az olan kadınlara göre benlik saygısının daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca vajinismusu olan kadınlarda, vajinismusu olmayan kadınlara göre benlik saygısının daha düşük olduğu bulgulanmıştır (Alibaşoğlu, 2010).

Bu çalışmaların aksine evli çiftlerde benlik saygısı ve cinsel doyumun ilişkisinin incelendiği çalışmanın sonucunda, benlik saygısının cinsel doyum üzerine doğrudan bir etkisinin olmadığı bulgulanmıştır. Cinsel doyumun sıklık ve iletişim boyutları benlik saygısı ile negatif korelasyona sahipken, doyum ve vajinismus problemleri boyutları ise pozitif korelasyona sahiptir. Aslında bu durumu, benlik saygısı yüksek kişiler için cinsellikte bir araya gelmeye engel olan, bir kişilik duvarı olarak görmek mümkündür (Uzel, 2015).

Goodson, Buhi ve Dunsmore'un (2006) benlik saygısı ve ergenlerin cinsel davranışları, tutumları ve niyetleri arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmanın sonucunda, benlik saygısı ile cinsel davranışlar ve tutumlar arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmüştür. Kadınlarda benlik saygısı ve cinsel doyum arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmaların geneline bakıldığında ise, bu çalışmanın sonucunda bu iki kavramın birbiri ile ilişkili olacağı düşünülmüştür.

1.4.3. Cinsel Doyum ve Beden İmgesi

Cinsellik ve beden algısı arasında yakın bir bağ olduğu düşünülmektedir. Sağlıklı kadın ve erkeklerde zayıf beden algısı, cinsellikten kaçınma davranışına sebep olabilmektedir. Ayrıca kadınlar erkeklere göre bedenlerinin görünümü konusunda daha çok olumsuz algı ve kaygıya sahip oldukları görülmektedir (Faith ve Schare, 1993; aktaran Önen ve ark, 2004).

Clayton (2001)'a göre, kişiler arası ilişkiler, vücut imajı, kendini cinsel anlamda çekici görme ya da görmeme, önceki psikolojik durum gibi faktörler de cinsel ilişkiyi etkileyebilir (aktaran Alpman, 2015).

Beden imgesine dair inançlar ve kendilik-vücut görünümüne odaklanmış otomatik düşünceler, cinsel bozukluklar içinden özellikle orgazm bozukluğu ile anlamlı bir şekilde ilişkili olduğu görülmüştür (Nobre ve Pinto-Gouveia, 2008).

Kadınlarda cinsel doyum ve beden imgesi arasındaki ilişkinin incelendiği bir çalışmanın sonucunda; kilo kaygısı, fiziksel durum, cinsel çekicilik ve cinsel aktivite sırasında vücut hakkındaki düşünceler gibi beden imgesinin çeşitli yönleri ile cinsel tatmin arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu bulgulanmıştır (Pujols, Meston ve Seal, 2010).

Heteroseksüel ilişkilerde beden kitle indeksinin, cinsel güçlükler ve cinsel doyum ile ilişkisinin incelendiği kadın ve erkeklerle yapılan bir çalışmada, hem kadın hem de erkek bireyler cinsel ilişki sırasında vücutlarının çirkin olup olmadığı konusunda endişe duyduklarını bildirmişlerdir (Smith ve ark, 2012).

Obez olan ve olmayan kadınlarda beden kitle indeksi, cinsel doyum ve beden imajının ilişkisine bakıldığı bir çalışmada, BKİ'ye göre belirlenen fazla kilolu ve obez olmanın, kadın vücudunu olumsuz yönde etkilediği görülmüştür (Erbil, 2013).

Obez bireylerde kilo kaybı ile birlikte beden imajı algılarının değişiminin incelendiği bir çalışmada, bireylerin beden imajı algıları, çalışmanın başlangıcında ve %10 kilo kaybı sonrasında değerlendirilmiştir. Çalışmanın sonucunda, obez bireylerde kilo kaybı ile birlikte beden imajı algılarında, kilo kaybı öncesindeki beden imajı algılarına göre pozitif yönde bir değişimin olduğu bulgulanmıştır (Köseoğlu, 2015).

Heteroseksüel kadınlarda beden görüntüsü, beden kitle indeksi ve egzersizin cinsel fonksiyonlarla ilişkisinin incelendiği bir çalışmanın sonucunda, düşük düzeydeki beden görüntüsü disforisi (rahatsızlık duygusu) ve düşük beden memnuniyetsizliğinin, yüksek cinsel atılganlık, yüksek cinsel saygınlık, düşük cinsel kaygı ve daha az cinsel sorunla ilişkili olduğu bulgulanmıştır. Ayrıca pozitif beden imgesinin, beden kitle indeksi düzeyi ve egzersiz kontrolüne göre cinsel işlevlerle daha ilişkili olduğu saptanmıştır (Weaver ve Byers, 2006).

Cinsel işlev bozukluğu tanısı almış ve almamış kişilerde kendilik algısının incelendiği bir çalışmanın sonucunda; cinsel işlev bozukluğu olan kadınların, cinsel işlev bozukluğu olmayan kadınlara göre cinsel doyum puanının anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ayrıca cinsel işlev bozukluğu olan kadınların benlik algısı düzeyinin, cinsel işlev bozukluğu olmayan kadınlardan anlamlı düzeyde düşük olduğu görülmüştür (Alkan, 2008).

Kadınlarda beden imajının ve kendilik imajının cinsel davranışlara etkisinin incelendiği bir çalışmanın sonucunda; kadınlarda pozitif beden imgesinin, benlik bilinci ve fiziksel çekiciliğin önemi ile ters orantılı olduğu bulgulanmıştır. Ayrıca kadınlarda genel kendilik imajının ve beden imgesinin, cinsel aktivitenin belirli yordayıcıları olduğu saptanmıştır (Ackard, Kearney-Cooke ve Peterson, 2000). Kadınlarda beden imgesi ve cinsel doyum arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmaların geneline bakıldığında ise, bu çalışmanın sonucunda bu iki kavramın birbiri ile ilişkili olacağı düşünülmüştür.

1.4.4. Cinsel Doyumun Benlik Saygısı ve Beden İmgesi ile İlişkisi

Cinsellik, insanların birbirlerine karşı yakın olmayı paylaştığı en temel yollardan biridir. Düşük benlik saygısı ve olumsuz beden algısı insanların motivasyonu ve diğer insanlar ile yeniden yakın bir ilişki kurma yeteneklerini etkilemektedir (Yaniv, 2000; aktaran Önen ve ark, 2004).

Gebe kadınlarda benlik saygısı ve beden imajının ilişkisinin incelendiği bir çalışmanın sonucunda, gebelik döneminde ortaya çıkan fiziksel değişikliklerin, kadının kendisini farklı algılamasına, cazibesiz ve çirkin hissetmesine neden olabileceği anlaşılmıştır. Dolayısıyla bu değişimlerin sonucunda, kadının kendine güveni ve beraberinde benlik saygısı azaldığı; beden imajının ise olumsuz yönde etkilendiği görülmüştür (Babacan Gümüş ve ark, 2011).

Kadınlarda obezitenin benlik saygısı ve cinselliğe etkisinin değerlendirildiği bir çalışmanın sonucunda, kadınların benlik saygılarının yüksek ve beden algılarının düşük olduğu bulgulanmıştır. Kadınlarda benlik saygısı ve beden algısının yaşın artmasıyla azaldığı görülmüştür. Araştırma sonucunda, obez kadınlarda beden algısı olumsuz yönde etkilendiğinde, benlik saygısının azaldığı ve buna bağlı cinsel memnuniyetinden de azaldığı anlaşılmıştır (Küçük ve ark, 2018).

Ostomi, çeşitli hastalıklar sonucunda oluşan, atık maddelerin beden dışına atılabilmesi için beden üzerinde cerrahi yolla açıklık oluşturulması işlemine denmektedir. Kalıcı ostomi ameliyatının beden algısı, benlik saygısı, eş uyumu ve cinsel işlevler üzerine etkisinin incelendiği bir çalışmanın sonucunda; beden algısı puanları arttıkça, benlik saygısı puanlarında da az da olsa bir artışın olduğu bulgulanmıştır. Ayrıca bu sonuçlarla uyumlu olarak, beden algısı düşük olan hastalarda, cinsel işlevler bakımından daha sık dokunma ve kaçınma sorununun görüldüğü saptanmıştır (Kılıç ve ark, 2007).

Gebe kadınlarda benlik saygısı ve vücut algısının ilişkisinin incelendiği bir çalışmanın sonucunda, cinsel yaşamada değişiklik yaşamayan kadınların, cinsel yaşamda olumsuz değişiklik yaşayan kadınlara göre vücut algısı puanının daha yüksek; benlik saygısı puanının ise daha düşük olduğu bulgulanmıştır. Diğer bir deyişle cinsel yaşamda değişiklik yaşamayan kadınların, daha olumlu beden imgesi ve yüksek benlik saygısına sahip oldukları görülmüştür (Taşpınar, 2015).

Cinsel işlev bozukluğu tanısı alan ve almayan kadın ve erkeklerle yapılan bir çalışmanın sonucunda, cinsel işlev bozukluğu olan bireylerin cinsel işlev bozukluğu olmayan bireylere göre benlik algılarının anlamlı düzeyde daha düşük olduğu bulgulanmıştır. Ayrıca cinsel işlev bozukluğu olan kadınlarda, cinsel işlev sorunlarını yordayan değişkenin daha çok olumsuz benlik algısı olduğu görülmüştür (Şahin, Batıgün ve Pazvantoğlu, 2012).

Ülkemizde cinsel doyum ile benlik saygısı arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmaların (Avcı, 2015 ve Uzel, 2015) yeterli sayıda olmadığı görülmektedir. Yapılan çalışmalar içerisinde beden imgesi, benlik saygısı ve cinsel doyumu birlikte yordayan çalışmaların da ender olduğu anlaşılmıştır. Yine ülkemizde fazla kilolu ve obez bireylerin cinsel doyumları ile ilgili yapılmış çalışmaların az sayıda olmasından dolayı bu araştırmada, bu değişkenlerin birbiri ile ilişkileri incelenmiştir. Ayrıca

ülkemizde cinsel doyumu inceleyen farklı değişkenler ile ilgili yapılmış araştırmaların da sınırlı sayıda olduğu görülmüştür. Bu sebeple bu çalışmada diğer çalışmalardan farklı olarak, cinsel doyuma etki etmesi beklenen benlik saygısı, beden imgesi, BKİ düzeyi ve çeşitli demografik özellikler faktörlerinin cinsel doyum ile ilişkisi araştırılmıştır.

1.4.5. Cinsel Doyum ve Obezite İlişkisi

Klinik tecrübeler sonucunda edinilen sonuçlara göre, cinsel memnuniyetsizliğin ve / veya güçlüklerin obez hastalar arasında nadir olmadığı görülmüştür. Obezite ile cinsel yaşam kalitesi arasındaki ilişkiyi anlamlandırabilmek için incelenen bir çalışmada, obez olan ve olmayan kadınların cinsel doyumları açısından aralarında hiçbir farkın olmadığı bulgulanmıştır. Bununla birlikte, 18-49 yaşlarındaki obez bireyler, normal kilolu bireylere göre önceki 5 yıl içerisinde, cinsel isteklerinde daha büyük bir düşüş olduklarını bildirmişlerdir (Adolfsson, Elofsson, Rossner ve Unden, 2004).

Adolfsson, Elofson, Rossner ve Unden (2004)'in cinsel memnuniyetsizlik ve obezite ilişkisini araştırdıkları çalışmalarında, erkek bireylerdeki obezite kadın bireylerdekine göre daha düşük cinsel doyum ile ilişkilendirilmiştir. Bireylerdeki obezitenin varlığının, bireylerin cinsel yaşamları üzerindeki etkisini araştıran sınırlı sayıda çalışma vardır. Obez hastalar tarafından görülen cinsel memnuniyetsizlik ve cinsel işlev bozuklukları ile ilgili daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır (Kolotkin ve ark, 2006).

Cinsel konular ile ilgili gerçekleştirilen çalışmalardan yola çıkılarak, obezitenin artan prevalansla birlikte, daha fazla insanı etkilediği öngörülmüştür. Sonuçlara bakıldığında: 1) Obez bireyler ağırlıklarına atfedilen güçlüklerle cinsel yineleme sıklıklarını bildirmişlerdir (cinsel zevk eksikliği, cinsel istek eksikliği, cinsel performansta güçlük ve cinsel buluşmalardan kaçınma); 2) BKİ'in yüksek olması, cinsel yaşam kalitesinde daha büyük bozulmalara yol açmaktadır; 3) Obez kadınların obez erkeklere göre cinsel yaşam kalitesinin daha fazla bozulduğu bulgulanmıştır (Kolotkin ve ark, 2006).

Cinsel yaşam kalitesi; uyarılma, arzu, memnuniyet, fiziksel işlevsellik, inançlar, değerler, cinsel ve duygusal samimiyetle rahatlık, beden imajı ve benlik saygısı gibi konuları kapsayan zengin ve çok yönlü bir yapıda olduğu bilinmektedir.

Yapılan araştırmalardaki bulgular sadece, cinsel ilişki üzerine obez bireyin ağırlığına atfedilen etkiyi ele alan keyif, cinsel istek, cinsel performans ile güçlük ve cinsel buluşmalardan kaçınmadan oluşmaktadır (Syrjala ve ark, 2000; Rosen ve ark, 1997). Kadınlarda obezite ve cinsel doyum arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmaların geneline bakıldığında ise, bu çalışmanın sonucunda bu iki kavramın birbiri ile ilişkili olacağı düşünülmüştür.

1.4.6. Cinsel Doyum ve Evlilik

Evli kadınlarda cinsel doyumun yordanmasında rol oynayan çeşitli değişkenlerin incelendiği bir çalışmada, cinsel doyumun yordanmasında eğitim ve evlilik süresi değişkenlerinin rolü olduğu anlaşılmıştır (Kudiaki, 2002). Evli kadınlarda cinsel fonksiyonlara etkin faktörlerin incelendiği bir çalışmanın sonucunda ise, evlilik süresi arttıkça, cinsel fonksiyonlar üzerinde olumsuz etkinin de arttığı bulgulanmıştır (Güvel ve ark, 2002).

Kadınların cinsel fonksiyon puanları ve etkileyen faktörlerin incelendiği bir çalışmada, cinsel fonksiyon puanlarının; düşük eğitim düzeyi, ileri yaş, menstrüasyon görmemek, doğurganlık gibi faktörlerin yanında ve evlilik süresinin artmasından olumsuz yönde etkilendiği ve evlilik süresi arttıkça cinsel fonksiyon puanlarının genel olarak düştüğü saptanmıştır (Erenel ve Kıtış, 2011).

İnfertilitesi (kısırlığı) olan bireylerle yapılan bir çalışmada; istemeden görücü usulü ile evlenen bireylerin görücü usulü ile evlenmeyen bireylere göre, evlilik uyumunun yanı sıra, evlilikten memnuniyet ve doyumda, fikir birliğinde, bağlılık ve duyguların ifadesinde daha fazla sorun yaşadıkları ve cinsel birleşme sıklığının daha az olduğu bulgulanmıştır (Alibaşoğlu, 2010).

Evli kadınlarda çalışıp çalışmama durumunun, evlenme biçiminin ve evlilik süresinin cinsel fonksiyon bozuklukları ile ilişkisinin incelendiği bir çalışmada, cinsel fonksiyon sorgulama indeksi (IFSF) ile cinsel fonksiyon bozukluklarına (CFB) bakılmıştır. İkisi arasındaki ilişkide; cinsel fonksiyon sorgulama indeksi (IFSF) puanı düştüğünde, cinsel fonksiyon bozukluklarının (CFB) görülme oranı artmakta; cinsel fonksiyon sorgulama indeksi (IFSF) puanı arttığında ise, cinsel fonksiyon bozukluklarının (CFB) görülme oranı azalmaktadır. Çalışmanın sonucuna göre, çalışan kadınların çalışmayan kadınlara göre cinsel fonksiyon sorgulama indeksi (IFSF) puanları anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu saptanmıştır. Çalışmayan

kadınlarda çalışan kadınlara göre kadın cinsel fonksiyon bozukluğunun (KCFB) daha yaygın olduğu bulgulanmıştır. Tanışarak evlenen kadınların görücü usulü ile evlenenlere göre cinsel fonksiyon sorgulama indeksi (IFSF) puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Görücü usulü ile evlenen kadınlarda, tanışarak evlenen kadınlara göre cinsel fonksiyon bozuklukların (CFB) daha yaygın olduğu belirlenmiştir. Evlilik süresi arttıkça cinsel fonksiyon bozukluğunun (CFB) görülme oranında da artışın olduğu saptanmıştır. Evliliğin ilk yıllarında kadınlarda cinsel fonksiyon sorgulama indeksi (IFSF) puanlarının daha yüksek olduğu ve evlilik süresi arttıkça IFSF puanının düştüğü, diğer bir deyişle cinsel fonksiyon bozukluklarının (CFB) daha fazla görüldüğü bulgulanmıştır (Karakoyunlu, 2007).

Türk kadınlarda cinsel işlevin önemi ve cinsel işlevleri etkileyebilecek potansiyel risk faktörlerinin incelendiği bir çalışmanın sonucunda, işsizlik durumu olan, eğitim düzeyi düşük ve ev hanımı olan kadınlarda, çalışan kadınlara göre daha fazla cinsel işlev bozukluğunun görüldüğü bulgulanmıştır (Çayan ve ark, 2004).

Kadınlarda cinsel fonksiyonunun belirlenmesine yönelik bir çalışmanın sonucunda, çalışmayan kadınların çalışan kadınlara göre cinsel istek puanının anlamlı derecede düşük olduğu saptanmıştır. Bu sonuç; çalışan kadınların çalışmayan kadınlara göre genellikle eğitim düzeylerinin ve statülerinin daha yüksek olması ve cinsel farkındalıklarının daha fazla olmasına bağlanmıştır (Erenel ve Kıtış, 2011).

40–65 yaş grubu kadınlarda cinsel fonksiyon bozukluğunun görülme sıklığının ve diğer ilişkili faktörlerin araştırıldığı bir çalışmada, kendisi ve eşi çalışmayan kadınların çalışan kadınlara göre cinsel fonksiyon bozukluğunun daha sık görüldüğü bulunmuştur. Bu sonuç, çalışmayan kadın grubunun eğitim düzeyinin daha düşük olması, yaş ortalamasının daha yüksek olması gibi faktörlerin etkileriyle açıklanmıştır. Görücü usulü ile evlenmenin, anlaşarak evlenmeye göre cinsel fonksiyon bozukluğu için önemli bir risk faktörü olabilmektedir. Görücü usulü ile evlenme şeklinde, kadının eş seçiminde kendi inisiyatifi bulunmadığı için, bu tip yapılan evliliklerde eşler arasında uyumsuzluğun daha fazla yaşanabileceği öngörülmektedir. Bu uyumsuzluğun ise, cinsel sorunları artırabileceği düşünülmektedir. Ayrıca kadınlarda ilk evliliğin yapıldığı yaş arttıkça, cinsel fonksiyon bozukluğu görülme oranı anlamlı şekilde düştüğü, evlilik süresi arttıkça da arttığı bulgulanmıştır (Özerdoğan ve ark, 2009).

Yapılan çalışmaların sonuçlarına bakıldığında, evliliğin içinde yer alan evlenme biçimi (flört, görücü usulü ya da hem flört hem görücü usulü), evlilik yaşı, kaç yıldır evli olunduğu, kadının çalışıp çalışmama durumu gibi faktörlerin cinsel doyum ile ilişkili olduğu ve cinsel doyuma olumlu ya da olumsuz yönde etki ettiği anlaşılmıştır. Ülkemizde ve yurt dışında evlilik ile cinsel doyum ilişkisini inceleyen çalışmaların (Karakoyunlu, 2007 ve Kudiaki, 2002) oldukça fazla olduğu görüşmüştür. Evlilik ve cinsel doyum ile ilgili yapılan çalışmaların fazla oluşu; bu konuların önemli olduğunu, insanlar ve araştırmacılar tarafından merak edildiğini ve bundan sonra da araştırılmaya devam edileceğini düşündürmektedir. Bu çalışmanın sonucunda ise; flört ve görücü usulü ile evlenen, erken ve geç yaşta evlenen ve çalışan ve çalışmayan evli kadınlar arasında cinsel doyum düzeyi açısından anlamlı bir ilişkinin olabileceği düşünülmüştür.

1.5. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, ülkemizde üzerinde çok fazla araştırma yapılmamış olan evli kadınlardaki benlik saygısı, beden imgesi, BKİ düzeyinin ve çeşitli demografik özelliklerin cinsel doyuma etkisinin incelenmesidir.

1.5.1. Araştırma Hipotezleri

1) Regresyon analizi sonucunda kadınların cinsel doyum düzeyi, benlik saygısını, beden imgesini ve BKİ düzeyini anlamlı bir şekilde yordamaktadır.

2) Kadınların benlik saygısı düzeyi ile beden imgesi düzeyi arasında anlamlı bir ilişki vardır.

3) Kadınların benlik saygısı düzeyi ile cinsel doyum düzeyi arasında anlamlı bir ilişki vardır.

4) Kadınların cinsel doyum düzeyi ile beden imgesi düzeyi arasında anlamlı bir ilişki vardır.

1.5.2. Araştırma Soruları

1) Normal kilodaki kadınlar ile obez kadınların benlik saygısı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

2) Normal kilodaki kadınlar ile obez kadınların beden imgesi düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

3) Normal kilodaki kadınlar ile obez kadınların cinsel doyum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

1.6. Araştırmanın Önemi

Obezite, ülkemizde ve dünyada önemli bir sağlık sorunu olarak yer almaktadır. Obez bireyler de, hem fiziki, hem psikolojik hem de sosyal açıdan birçok zorluk yaşamaktadırlar. Bu çalışmada, yaşanılan bu zorlukların ufak bir kısmı araştırılarak, obez bireylerin bu sıkıntılarına dikkat çekilmiş olunacaktır. Karslı (2014) tarafından yapılan çalışmada, obez olmayan bireylerin, obez olan bireylerden benlik saygısı ve beden algısı puanlarının anlamlı şekilde yüksek olduğunu bulgulamıştır. Ata, Vural ve Keskin'in (2014) yaptığı çalışmada, normal kilodaki bireyler ile obez bireylerin beden algıları karşılaştırıldığında, normal kiloda olanların kendini olduğu gibi gördükleri, obez olanların ise kendilerini kilolu olarak görmedikleri anlaşılmıştır. Buradan varılan sonuçta, obez bireylerin beden algılarının normal bireylere göre daha geniş yelpazede seyrettiği ve gerçeklikten daha uzak olduğu yönündedir. Bu çalışmanın, benlik saygısı ve beden algısının ilişkisinin incelendiği diğer araştırmalar gibi yeni araştırma konuları ortaya çıkaracağı öngörülmektedir. Bu nedenle obez kadınların cinsel doyum düzeyi gibi pek çalışılmayan bir konunun araştırılması yapılıp, hem literatüre hem de klinik alandaki müdahalelere katkı sağlanacağı düşünülmektedir.

Ülkemizde Uzel'in (2010) benlik saygısının cinsel doyum üzerindeki etkisinin incelendiği çalışmasında, yüksek benlik algısı olan bireylerde sıklık ve doyum konusunda daha yüksek cinsel doyum yaşandığı ve Ayatollahi'nin (2014) demografik bilgilerin cinsel doyum üzerindeki etkisinin incelendiği çalışmasında ise, kadın bireylerde yaş, evlilik süresi ve çocuk sayısı arttıkça cinsel doyumun azaldığı bulgulanmıştır. Yurt dışında yapılan araştırmalara bakıldığında Shahhosseini ve ark'nın (2014) çalışmasında, demografik faktörlerin cinsel doyuma etkisi incelendiğinde, özellikle kadınlarda yaşın ve evlilik süresinin artması cinsel doyumu olumsuz yönde etkilediği ve iki veya daha az çocuğu olan kadınların, hiç çocuğu olmayan kadınlara göre cinsel doyumlarının daha az olduğu görülmüştür. Meltzer ve McNulty'nin (2010) beden imajının cinsel doyuma etkisinin incelendiği araştırmasında, kadınların cinsel çekiciliklerine ilişkin algıları, benlik saygıları ve cinsel doyumları ile pozitif yönde ilişkili olduğu belirlenmiştir.

Cinsel duyumu etkileyen faktörlerle ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında, yurt dışına göre ülkemizde yapılanların sayısının oldukça az olduğu anlaşılmıştır. Cinsel doyum ve bu araştırmanın diğer değişkenleri olan; benlik saygısı, beden imgesi ve BKİ düzeyi ile ilgili çalışmalar incelendiğinde, benlik saygısı, beden imgesi, BKİ düzeyi ve cinsel doyumun birbirleriyle ilişkisini araştıran çalışmaların ender olduğu görülmüştür. Dolayısıyla bu çalışmanın diğer çalışmalardan farkı, ülkemizde evli kadınların cinsel doyumlarının, benlik saygıları, beden imgeleri, BKi düzeyleri ve bazı demografik özellikleri ile ilişkilerini araştırmış az sayıdaki çalışmalardan biri olacak olmasıdır.

BÖLÜM 2

YÖNTEM

2.1. Örneklem

Çalışmaya katılanların yaşları 22-66 arasında değişmektedir ve yaş ortalamaları 38.27±8.55'dir. Çalışmada Beden Kitle İndeksine göre belirlenen 6 zayıf, 109 normal, 61 fazla kilolu ve 64 obez olmak üzere toplam 240 kadın katılımcıya ulaşılmıştır. Katılımcıların Beden Kitle İndeksleri de 15.02-47.75 arasında değişmektedir. Ortalama olarak Beden Kitle İndeksleri ise 26.62±5.71 olarak belirlenmiştir. Katılımcıların beden ağırlıkları ortalama 70.15±14.84 olarak ve boyları 164.44±6.12 olarak belirlenmiştir. Katılımcıların istenilen beden ağırlıkları ortalama 59.92±6.98 olarak saptanmıştır. Katılımcıların evlilik yaşları ortalama 24.10±4.45 olarak ve evlilik yılları ortalama 14.30±10.19 olarak belirlenmiştir (bkz. Tablo 1).

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

	N	Minimum	Maksimum	Ortalama	*SS*
Beden Kitle İndeksi	240	15.02	47.75	26.62	5.71
Yaş	240	22	66	38.27	8.55
Çalışma Süresi (yıl)	191	1	47	13.09	8.72
Beden Ağırlığı (kg)	240	42	124	70.15	14.84
İstenilen Ağırlık (kg)	240	47	85	59.92	6.98
Boy (cm)	240	140	180	162.44	6.12
Evlilik Yaşı	240	14	48	24.10	4.45
Evlilik Yılı	239	0	46	14.30	10.19

Çalışmaya katılanların 65'i (%27.1) Ev Hanımı, 19'u (%7.1) İşçi, 77'si Memur (%32.1), 44'ü Özel Sektör (%18.3) ve 35'i (%14.6) Meslek durumuna "Diğer" seçeneğini işaretlemiştir. Çalışmaya katılanların 26'sı (% 10.8) İlkokul; 14'ü (% 5.8) Ortaokul; 106'sı (% 44.2) Üniversite; 64'ü (% 26.7) Lise; 24'ü Yüksek Lisans (% 10); 3'ü ise Doktora (% 1.3) mezunu iken katılımcıların 3'ü ise (% 1.3) okula gitmemiştir (bkz. Tablo 2).

Katılımcıların Aylık Gelirlerine bakıldığında; 2'si (% .8) 0-700 TL arası; 12'si (% 5) 700-1500 TL arası; 44'ü (% 18.3) 1500-2500 TL arası; 66'sı (% 27.5) 2500-4000 TL arası ve 116'sı ise (% 48.3) 4000 TL üzeri aylık gelire sahip olduklarını ifade etmişlerdir (bkz. Tablo 2).

Katılımcıların 13'ü (% 5.4) çocuklukta obezitelerinin olduğunu belirtirken 226'sı ise (% 94.2) çocuklukta obezitenin olmadığını belirtmiştir. Katılımcıların 134'ü kilolu olduğunu (% 55.8) düşünürken, 106'sı (%44.2) ise kilolu olduğunu düşünmediklerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların kilolarını tanımlamalarında ise; 11'i (% 4.6) Zayıf; 116'sı (% 48.3) Normal; 101'i (% 42.1) Kilolu ve 12'si (% 5) Fazla Kilolu olarak tanımlamaktadır. Katılımcıların ağırlık memnuiyetlerinde; 45'i (% 18.8) Kararsız yanıtını verirken; 69'u (%28.8) ağırlığından memnun; 124'ü ise (%51.7) ağırlığından memnun olmadığını ifade etmiştir (bkz. Tablo 2).

Katılımcılardan 1 çocuğu olan 68 kişi (% 28.3), 2 çocuğu olan 97 kişi (% 40.4), 3 çocuğu olan 25 kişi (% 10.4), 4 çocuğu olan 1 kişi (% .4), 5 çocuğu olan 1 kişi (% .4) vardır. Katılımcıların 148'i (% 61.7) Flört ederek evlendiklerini ifade ederken, 43'ü (% 17.9) Görücü Usulü ile 49'u da (% 20.4) hem Görücü Usulü hem de Flört ederek evlendiğini belirtmişlerdir. Katılımcıların 72'si (% 30) Sigara kullanırken, 53'ü (% 22.1) alkol kullandığını ifade etmiştir. Katılımcıların aylık gelirlerini değerlendirdiklerinde 9'u (% 3.8) Kötü; 172'si (% 71.7) Orta; 57'si (% 23.8) İyi; 2'si (% .8) ise Çok İyi olarak gelirlerini değerlendirmişlerdir (bkz. Tablo 2).

Tablo 2. Katılımcıların Demografik Verilerinin Frekans Dağılımları

Değişkenler		Sayı	%	Değişkenler		Sayı	%
Meslek	Ev Hanımı	65	27.1	**Ağırlık Memnuniyeti**	Memnun	69	28.8
	İşçi	19	7.9		Kararsız	45	18.8
	Memur	77	32.1		Memnun Değil	124	51.7
	Özel Sektör	44	18.3	**Çocuk Sayısı**	1	68	28.3
	Diğer	35	14.6		2	97	40.4
Eğitim	Okula Gitmemiş	3	1.3		3	25	10.4
	İlkokul	26	10.8		4	1	.4
	Ortaokul	14	5.8		5	1	.4
	Lise	64	26.7	**Evlenme Biçimi**	Flört	148	61.7
	Üniversite	106	44.2		Görücü Usulü	43	17.9
	Yüksek Lisans	24	10		İkisi de	49	20.4
	Doktora	3	1.3	**Sağlık Problemi**	Evet	87	36.3
Aylık Gelir	0-700 TL	2	.8		Hayıt	153	63.8
	700-1500 TL	12	5	**Ruhsal Hastalık**	Evet	26	10.8
	1500-2500 TL	44	18.3		Hayır	214	89.2
	2500-4000 TL	66	27.5	**Cinsel Hastalık**	Evet	4	1.7
	4000 TL üzeri	116	48.3		Hayır	236	98.3
Çocuklukta Obezite	Evet	13	5.4	**Sigara Kullanımı**	Evet	72	30
	Hayır	226	94.2		Hayır	168	70
Kilolu Musunuz?	Evet	134	55.8	**Alkol Kullanımı**	Evet	53	22.1
	Hayır	106	44.2		Hayır	187	77.9
Kilo Tanımlama	Zayıfım	11	4.6	**Aylık Gelir Değerlendirmesi**	Kötü	9	3.8
	Normal	116	48.3		Orta	172	71.7
	Kilolu	101	42.1		İyi	57	23.8
	Aşırı Kilolu	12	5		Çok İyi	2	.8

2.2. Veri Toplama Araçları

Katılımcılara, Katılımcı Bilgi ve Demografik Veriler Formu**,** Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği, Çok Boyutlu Bedenini Değerlendirme Ölçeği, Golombok-Rust Cinsel Doyum Ölçeği ve Psikolojik Belirti Tarama Testi'nden (SCL-90-R) oluşan anketler uygulanmıştır. Veriler SPSS programı kullanılarak analiz edilmiştir. Anketler çalışmanın sonunda EKLER kısmında yer almaktadır.

2.2.1. Katılımcı Bilgi ve Demografik Veriler Formu

Katılımcıların cinsiyeti, yaşı, eğitim durumu, beden ağırlığı, boyu, obezite öyküsü ve benzer sosyodemografik bilgilerinin yer aldığı araştırmacı tarafından hazırlanan bir bilgi formudur.

2.2.2. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği

Benlik saygısı, Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği kullanılarak ölçülmüştür. Bu ölçek Rosenberg (1965) tarafından geliştirilmiştir. Ülkemizde ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları ise Füsun Çuhadaroğlu (1986) tarafından yapılmış olup, geçerlilik katsayısı r = .71 olarak bulunmuştur. 63 maddeden oluşan bu ölçeğin 12 alt testi vardır. Bu araştırmada sadece 10 sorudan oluşan benlik saygısı alt ölçeği kullanılmıştır. Puanlama ise, "Kesinlikle katılmıyorum" (0) ile "Kesinlikle katılıyorum" (4) arasında yapılmaktadır. Ölçeklerin tümünden toplam alınacak puan 0-30 arasında, benlik saygısı alt ölçeğinden ise alınacak puan 0-6 arasından değişmektedir. Puanın yüksek olması benlik saygısının düşük, az olması ise benlik saygısının yüksek olduğunu göstermektedir. (aktaran Armağan, 2013; aktaran Hamurcu, Öner, Telatar ve Yeşildağ, 2015). Schmitt ve Allik (2005) tarafından ölçeğin evrensel niteliğe ve kültüre özgü özelliklerini değerlendirmek amacıyla yapılan çalışmanın analizi sonucunda, 52 ulusta ortalama .99 uyumluluk katsayısının olduğu, yalnızca 5 ulusta bu katsayının .95'in altına düştüğü bulgulanmıştır. Tüm uluslar için ortalama güvenirlik katsayısının da .81 olduğu belirtilmiştir (aktaran, Gürkan 2012).

2.2.3. Çok Boyutlu Bedenini Değerlendirme Ölçeği

Beden imgesi, Çok Boyutlu Bedenini Değerlendirme Ölçeği kullanılarak ölçülmüştür. Bu ölçek, Cash (2000) tarafında geliştirilmiştir, özellikle dış görünüş ve beden imgesi ile ilgili kognitif ve duygusal etkenleri değerlendirmektedir. Ölçeğin

dış görünüş değerlendirmesi, dış görünüş oryantasyonu, aşırı kilo ile meşgul olma, kilo ile ilgili kendini sınıflandırma ve beden bölgeleri memnuniyeti olmak üzere beş alt ölçeği bulunmaktadır. İlk 23 soru için kişinin tepkileri "kesinlikle katılmıyorum" ve "kesinlikle katılıyorum", 24-25. sorular için "çok zayıf" ve "çok kiloluyum", 26 ve 34. arasındaki sorular için "çok memnuniyetsizim" ve "çok memnunum" arasında değişen 5'li likert tipi ölçek üzerinden olmaktadır. Puanlar arttıkça beden memnuniyeti artmaktadır. Ölçek ülkemizde ilk kez Armağan'ın (2013) çalışmasında kullanılmıştır. Ölçeğin güvenirlik katsayısı (Cronbach"s alpha) .83 olarak bulunmuştur. (aktaran Armağan, 2013).

2.2.4. Golombok-Rust Cinsel Doyum Ölçeği

Cinsel doyum, Golombok-Rust Cinsel Doyum Ölçeği kullanılarak ölçülmüştür. Golombok-Rust Cinsel Doyum Ölçeği, Rust ve Golombok tarafından 1986 yılında geliştirilmiştir. Ölçek, erkek ve kadın formu olarak toplam 56 sorudan (28 erkek, 28 kadın) oluşan, heteroseksüel ilişki yaşayan bireylerde bu ilişkinin kalitesini objektif olarak değerlendirmeyi ve cinsel işlev bozukluklarını saptamayı amaçlayan bir ölçektir. Maddelerin cevaplandırılması beşli likert tipi bir ölçek üzerinde yapılmakta ve "hiçbir zaman", "nadiren", "bazen", "çoğunlukla" ve "her zaman" seçeneklerinden oluşmaktadır. Sıklık, iletişim, doyum, kaçınma, dokunma, vaginismus ve orgazm bozukluğu olmak üzere yedi alt ölçeği bulunmaktadır. (Kızıltepe ve ark, 2007). Rust ve Golombok'un (1986) analizleri sonucunda, ölçeğin iki yarım güvenirlik katsayısı kadınlarda 0.87, erkeklerde ise 0.94 olarak belirtilmiştir. Alt ölçekler açısından elde edilen Cronbach alfa iç tutarlılık katsayıları, 0.61 ile 0.83 arasında değişmiştir. Tuğrul, Öztan ve Kabakçı (1993) tarafından yapılan Türkiye geçerlik ve güvenirlik çalışması sonucunda ise, erkeklerde Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı 0.92, kadınlarda 0.91 olarak tespit edilmiştir.. Alt ölçeklerden elde edilen Cronbach alfa iç tutarlılık değerlerinin ise, kadın formunda 0.51 ile 0.88 arasında, erkek formunda 0.63 ile 0.91 arasında değiştiği saptanmıştır (aktaran Ayatollahi, 2014)

2.2.5. Psikolojik Belirti Tarama Testi (SCL-90-R)

Psikolojik semptomların var olup olmadığının anlaşılması için katılımcılara Psikolojik Belirti Tarama Testi (SCL-90-R) uygulanmıştır. Psikolojik Belirti Tarama Testi (SCL-90-R), Deragotis (1977) tarafından son haline getirilmiştir ve kendini

değerlendirme ölçeğidir. Test, 5 dereceli likert tipi cevaplanan, 90 maddeden ve 9 ayrı psikolojik belirti grubunu (somatizasyon, obsesif kompulsif, kişiler arası duyarlılık, depresyon, kaygı, düşmanlık, fobik kaygı, paranoid düşünce, psikotizm) yansıtan alt ölçeklerden oluşmaktadır. Ayrıca Dağ (1991) tarafından testin Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmıştır. (aktaran Şişmanlar ve ark, 2009). Çalışma sonunda güvenirlik katsayıları somatizasyon için .82, obsesyon için .84, kişiler arası duyarlılık için .79, depresyon için .78, anksiyete için .73, öfke için .79, fobik reaksiyon için .78, paranoid düşünce için .63 ve psikotizm için .73 olarak bulunmuştur. Ölçeğin orijinalinin geçerlik ve güvenirlik çalışması yapıldığında iç tutarlılık değerinin .77 ile .90 arasında değiştiği görülmüştür. Test-tekrar test güvenilirliğinin ise .78 ile .90 arasında değiştiği belirtilmiştir (Kılıç, 2016).

2.3. İşlem

Araştırmada katılım gönüllülük esasına dayanıp, ölçekler çalışmaya katılmayı kabul eden kişilere uygulanmıştır. Katılımcılardan ölçekleri doldurmadan önce araştırma hakkında bilgilendirmenin yer aldığı, kendilerinden kişisel bilgilerinin istenmediğinin belirtildiği sayfayı okumaları istenmiştir. Katılımcılar ölçekleri bireysel olarak doldurmuş ve anlamadıklarını belirttikleri yerlerde, ilgili konu hakkında bilgilendirilmiştir. Bu işlem yaklaşık 20 ile 30 dakika arasında sürmüştür. Katılımcılar İstanbul ilinde yaşayan kadınlardan oluşmaktadır ve katılımcılara uygun ve kartopu örnekleme yöntemi ile ulaşılmıştır. Çalışma için veri toplama süreci Temmuz - Kasım 2017 tarihleri arasında tamamlanmıştır.

Bu çalışmanın amacında obez kadınlarda belirlenen değişkenleri incelemek olduğu için, kontrol gurubu olarak fazla kilolu, normal ve zayıf kadınlara ulaşılmaya çalışılmıştır. Bu gruplar BKİ düzeylerine göre belirlenip; BKİ'si 18,5 küçük olanlar zayıf, 18,5-24,9 arasındakiler normal, 25-29,9 fazla kilolu ve 30 ve üzerindekiler ise obez olarak gruplara ayrılmıştır. Daha sonra fazla kilolu ve obez kadınların sayısı kendi aralarında dengelenerek; fazla kilolu ve obez kadınların toplam sayısı ise, normal ve zayıf kadınların toplam sayısı ile dengelenerek gruplar oluşturulmuştur.

Bu çalışmanın değişkenlerinden biri olan cinsel doyumu inceleyebilmek için, her kadın katılımcıda düzenli cinselliğin varlığını kontrol etmek amacıyla sadece evli kadınlar seçilip, evli kadınlara ölçekler uygulanmıştır. Böylece hiç cinsel deneyim

yaşamamış ya da düzenli cinsel ilişkisi olmayan diğer kadınların karıştırıcı etkisi, araştırmanın dışında tutulmuştur.

Bu araştırmanın amacında belirlenen değişkenleri, evli kadınlar üzerinde incelerken; değişkenlerin etkisinden emin olunup, katılımcılarda psikolojik semptomların var olup olmadığını tespit edebilmek için, araştırmada kontrol amaçlı Psikolojik Belirti Tarama Testi (SCL-90-R) kullanılmıştır. Çıkan sonuçlarda ise, katılımcılarda herhangi bir psikolojik rahatsızlık durumunun olmadığı görülmüştür. Dolayısıyla katılımcıların değişenler üzerindeki etkisine bakılırken, katılımcılarda değişenlere etki eden bir psikolojik belirti durumunun olmadığı anlaşılmış ve analizler de bunun üzerinden yapılmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Veriler, SPSS 23.00 (Statistical Package for the Social Sciences) istatistik paket programı ile analiz edilmiştir. Ardından betimsel istatistikler, t-testi, Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA), Post-Hoc analizi, Pearson r korelasyon analizi ve standart çoklu regresyon analizi uygulanmıştır.

BÖLÜM 3

BULGULAR

3.1. Değişkenlerin Katılımcıların Çalışma Durumuna Göre Karşılaştırılması

Çalışmada uygulanan Bedenini Değerlendirme Ölçeği ve alt ölçeklerinin, Cinsel Doyum Ölçeği ve alt ölçeklerinin ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeğinin puanlarının, katılımcıların çalışma durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için t-test uygulamıştır Karşılaştırılan gruplarda çalışan 175 kişi varken, çalışmadığını belirten 65 kişi vardır. Yapılan analizler sonucunda Cinsel Doyum Ölçeği toplam puanı ve alt ölçeklerinden Sıklık, İletişim ve Doyum puanlarının anlamlı düzeyde farklılaştığı saptanmıştır (bkz. Tablo 3).

Analizlere göre; çalışmayan katılımcıların Cinsel Doyum Ölçeği Doyum alt ölçek puanları (X=4.938), çalışan katılımcıların Doyum alt ölçeği puanlarından (X=4.337) anlamlı düzeyde yüksektir [t(238)=-2.47, p<.05]. Çalışmayan katılımcıların Cinsel Doyum Ölçeği İletişim alt ölçek puanları (X=6.588), çalışan katılımcıların İletişim alt ölçeği puanlarından (X=5.519) anlamlı düzeyde yüksektir [t(238)=-3.27, p<.05]. Çalışmayan katılımcıların Cinsel Doyum Ölçeği Sıklık alt ölçek puanları (X=5.785), çalışan katılımcıların Sıklık alt ölçeği puanlarından (X=5.193) anlamlı düzeyde yüksektir [t(238)=-2.34, p<.05]. Çalışmayan katılımcıların Cinsel Doyum Ölçeği toplam puanları (X=70.44), çalışan katılımcıların Cinsel Doyum Ölçeği toplam puanlarından (X=63.75) anlamlı düzeyde yüksektir [t(238)=-2.62, p<.05]. Çalışan ve çalışmayan katılımcıların diğer grup karşılaştırmalarındaki farkların ise istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı saptanmıştır (p> .05) (bkz. Tablo 3).

Tablo 3. Ölçeklerden Alınan Puanların Çalışma Durumuna Göre Karşılaştırılması

Değişkenler		Çalışma Durumu	*n*	Ortalama	*SS*	*Sd*	*t*
Bedenini Değerlendirmesi	Dış Görünüş Değerlendirmesi	Çalışıyor	175	2.904	.47	238	1.01
		Çalışmıyor	65	2.835	.44		
	Dış Görünüş Oryantasyonu	Çalışıyor	175	3.103	.50	238	.69
		Çalışmıyor	65	3.051	.54		
	Aşırı Kilo ile Meşguliyet	Çalışıyor	175	4.348	1.03	237	.13
		Çalışmıyor	64	4.328	1.02		
	Kilo ile Sınıflandırma	Çalışıyor	175	2.558	.77	238	1.95
		Çalışmıyor	65	2.338	.78		
	Beden Bölge Memnuniyeti	Çalışıyor	175	3.468	.71	238	1.50
		Çalışmıyor	65	3.310	.73		
	Toplam Puan	Çalışıyor	175	106.37	13.5	238	1.62
		Çalışmıyor	65	103.12	14.1		
Rosenberg Benlik Saygısı		Çalışıyor	174	1.038	.86	237	-.89
		Çalışmıyor	65	1.148	.79		
Cinsel Doyum	Sıklık	Çalışıyor	175	5.193	1.71	238	-2.34*
		Çalışmıyor	65	5.785	1.79		
	İletişim	Çalışıyor	175	5.519	2.24	238	-3.27*
		Çalışmıyor	65	6.588	2.26		
	Doyum	Çalışıyor	175	4.337	1.65	238	-2.47*
		Çalışmıyor	65	4.938	1.70		
	Kaçınma	Çalışıyor	175	4.004	1.63	238	-1.89
		Çalışmıyor	65	4.453	1.63		
	Vajinusmus	Çalışıyor	175	4.699	1.64	238	-1.64
		Çalışmıyor	65	5.093	1.74		
	Dokunma	Çalışıyor	175	4.077	1.58	238	-1.70
		Çalışmıyor	65	4.477	1.59		
	Orgazm Bozukluğu	Çalışıyor	175	4.492	1.49	238	-1.85
		Çalışmıyor	65	4.906	1.63		
	Toplam Puan	Çalışıyor	175	63.75	17.53	238	-2.62*
		Çalışmıyor	65	70.44	17.62		

3.2. Katılımcıların Evlenme Biçimine Göre Cinsel Doyum Puanlarının Karşılaştırılması

Çalışmada uygulanan Cinsel Doyum Ölçeği ve alt ölçeklerinin, Evlenme Biçimi gruplarına göre farklılıklarını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Karşılaştırılan gruplarda Flört ederek evlenen 145 kişi, Görücü Usulü ile evlenen 43 kişi ve hem Görücü usulü hem flört ederek evlenen 45 kişi bulunmaktadır (bkz. Tablo 4).

Yapılan analizler sonucunda; Cinsel Doyum Ölçeği alt ölçeklerinden Sıklık alt ölçeği puanları gruplar arasında anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır [$F(237, 2)=4.22$, $p<.05$]. Yapılan Post-Hoc analizi sonucunda Tukey HSD testine göre ise Flört grubunun Sıklık puanlarının ($X=5.14$), Görücü Usulü grubunun Sıklık puanlarından ($X=6.01$) anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır (bkz. Tablo 4).

Cinsel Doyum Ölçeği alt ölçeklerinden İletişim alt ölçeği puanları gruplar arasında anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır [$F(237, 2)=13.84$, $p<.01$]. Yapılan Post-Hoc analizi sonucunda Tukey HSD testine göre ise Flört grubunun İletişim puanlarının ($X=5.25$), Görücü Usulü grubunun İletişim puanlarından ($X=7.07$) ve Flört-Görücü Usulü grubunun İletişim puanlarından ($X=6.38$) anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır (bkz. Tablo 4).

Cinsel Doyum Ölçeği alt ölçeklerinden Doyum alt ölçeği puanları gruplar arasında anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır [$F(237, 2)=8.68$, $p<.01$]. Yapılan Post-Hoc analizi sonucunda Tukey HSD testine göre ise Flört grubunun Doyum puanlarının ($X=4.15$), Görücü Usulü grubunun Doyum puanlarından ($X=5.08$) ve Flört-Görücü Usulü grubunun Doyum puanlarından ($X=5.03$) anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır (bkz. Tablo 4).

Cinsel Doyum Ölçeği alt ölçeklerinden Kaçınma alt ölçeği puanları gruplar arasında anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır [$F(237, 2)=6.31$, $p<.01$]. Yapılan Post-Hoc analizi sonucunda Tukey HSD testine göre ise Flört grubunun Kaçınma puanlarının ($X=3.83$), Görücü Usulü grubunun Kaçınma puanlarından ($X=4.64$) ve Flört-Görücü Usulü grubunun Kaçınma puanlarından ($X=4.54$) anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır (bkz. Tablo 4).

Cinsel Doyum Ölçeği alt ölçeklerinden Dokunma alt ölçeği puanları gruplar arasında anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır [F(237, 2)=10.37, p<.01]. Yapılan Post-Hoc analizi sonucunda Tukey HSD testine göre ise Flört grubunun Dokunma puanlarının (X=3.81), Görücü Usulü grubunun Dokunma puanlarından (X=4.67) ve Flört-Görücü Usulü grubunun Dokunma puanlarından (X=4.87) anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır (bkz. Tablo 4).

Cinsel Doyum Ölçeği alt ölçeklerinden Vajinusmus alt ölçeği puanları gruplar arasında anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır [F(237, 2)=5.45, p<.01]. Yapılan Post-Hoc analizi sonucunda Tukey HSD testine göre ise Flört grubunun Vajinusmus puanlarının (X=4.54), Görücü Usulü grubunun Vajinusmus puanlarından (X=5.20) ve Flört-Görücü Usulü grubunun Vajinusmus puanlarından (X=5.24) anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır (bkz. Tablo 4).

Cinsel Doyum Ölçeği alt ölçeklerinden Orgazm Bozukluğu alt ölçeği puanları gruplar arasında anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır [F(237, 2)=8.94, p<.01]. Yapılan Post-Hoc analizi sonucunda Tukey HSD testine göre ise Flört grubunun Orgazm Bozukluğu puanlarının (X=4.29), Görücü Usulü grubunun Orgazm Bozukluğu puanlarından (X=4.97) ve Flört-Görücü Usulü grubunun Orgazm Bozukluğu puanlarından (X=5.23) anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır (bkz. Tablo 4).

Cinsel Doyum Ölçeği toplam puanları ise, gruplar arasında anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır [F(237, 2)=13.51, p<.01]. Yapılan Post-Hoc analizi sonucunda Tukey HSD testine göre ise Flört grubunun toplam puanlarının (X=61.09), Görücü Usulü grubunun toplam puanlarından (X=70.01) ve Flört-Görücü Usulü grubunun toplam puanlarından (X=72.53) anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır (bkz. Tablo 4).

Tablo 4. Katılımcıların Evlenme Biçimlerine Göre Cinsel Doyum Alt Ölçek Puanlarının Karşılaştırılması

Cinsel Doyum Alt Ölçekleri	Flört (N=145) Ort. (SS)	Görücü (N=43) Ort. (SS)	İkisi de (N=45) Ort. (SS)	*F*
Sıklık	5.14_{a} (1.67)	6.01_{b} (1.85)	5.40_{ab} (1.79)	(237)=4.22*
İletişim	5.25_{a} (2.21)	7.07_{b} (2.18)	6.38_{b} (2.06)	(237)=13.84**
Doyum	4.15_{a} (1.55)	5.08_{b} (1.67)	5.03_{b} (1.82)	(237)=8.68**
Kaçınma	3.83_{a} (1.53)	4.64_{b} (1.84)	4.54_{b} (1.61)	(237)=6.31**
Dokunma	3.81_{a} (1.51)	4.67_{b} (1.71)	4.87_{b} (1.82)	(237)=10.37**
Vajinusmus	4.54_{a} (1.68)	5.20_{b} (1.32)	5.24_{b} (1.36)	(237)=5.45**
Orgazm Bozukluğu	4.29_{a} (1.47)	4.97_{b} (1.52)	5.23_{b} (1.51)	(237)=8.94**
Toplam Puan	61.09_{a} (16.93)	73.01_{b} (16.5)	72.53_{b} (17.18)	(237)=13.51**

**p<.05, **p<.01;* n= 237

Not: Tüm satırlarda aynı harfi paylaşmayan ortalamalar birbirinden anlamlı düzeyde farklıdır.

3.3. Değişkenlerin Birbirleri ve Katılımcıların Çeşitli Demografik Bilgileri ile İlişkisinin İncelenmesi

Çalışmada kullanılan Cinsel Doyum Ölçeği ve alt ölçekleri, Bedenini Değerlendirme Ölçeği ve alt ölçekleri, Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği ve katılımcıların yaşları, Beden Kitle İndeksleri, Kilolu Olma Yaşları, Evlilik Yaşları ve Evlilik Sürelerinin birbirleri ile olan ilişkisini belirlemek için *Pearson r* korelasyon analizi kullanılmıştır (bkz. Tablo 5).

3.3.1. Değişkenlerin Katılımcıların BKİ Düzeyi, Evlilik Süresi ve Yaşı ile İlişkisinin İncelenmesi

Yapılan analizlere göre, katılımcıların Beden Kitle İndeksleri; Evlilik Süreleri ile (r=.36, p<.01), Cinsel Doyum Ölçeği Doyum alt ölçeği puanları ile (r=.14, p<.05), Cinsel Doyum Ölçeği Dokunma alt ölçeği puanları (r=.13, p<.05) ve Cinsel Doyum Ölçeği toplam puanları (r=.13, p<.05) ile pozitif yönde anlamlı düzeyde ilişkilidir (bkz. Tablo 5).

Katılımcıların Beden Kitle İndeksleri; Evlilik Yaşları ile (r=-.15, p<.05), Bedenini Değerlendirme alt ölçeklerinden Dış Görünüş Değerlendirmesi ile (r=-.16, p<.05), Dış Görünüş Oryantasyonu ile (r=-.17, p<.01), Aşırı Kilo ile Meşgul Olma ile (r=-.23, p<.01), Kilo ile Kendini Sınıflama ile (r=-.70, p<.01), Beden Bölge Memnuniyeti ile (r=-.34, p<.01) ve Beden Değerlendirme toplam puanlar ile (r=-.39, p<.01) negatif yönde anlamlı düzeyde ilişkilidir (bkz. Tablo 5).

Katılımcıların Kilolu Olma Yaşları; Evlilik Süreleri ile (r=.57, p<.01), Cinsel Doyum Ölçeği alt ölçeklerinden İletişim ile (r=.16, p<.05), Dokunma ile (r=.20, p<.05), Kaçınma ile (r=.28, p<.01), Cinsel Doyum Ölçeği toplam puanları ile (r=.23, p<.01) ve Bedenini Değerlendirme Ölçeği alt ölçeklerinden Aşırı Kilo ile Meşgul Olma puanlarıyla (r=.22, p<.01) pozitif yönde anlamlı düzeyde ilişkilidir (bkz. Tablo 5).

Katılımcıların Evlilik Yaşlarının ise; Evlilik Süreleri ile (r=-.54, p<.01), Cinsel Doyum Ölçeği alt ölçeklerinden Sıklık ile (r=-.13, p<.05), Doyum ile (r=-.14, p<.05), Vajinusmus ile (r=-.16, p<.05), İletişim ile (r=-.21, p<.01), Kaçınma ile (r=-.23, p<.01), Dokunma ile (r=-.23, p<.01), Orgazm Bozukluğu ile (r=-.18, p<.01),

Cinsel Doyum toplam puanı ile (r=-.26, p<.01) ve Benlik Saygısı ile (r=-.12, p<.05) negatif yönde anlamlı düzeyde ilişkili olduğu belirlenmiştir (bkz. Tablo 5).

Katılımcıların Evlilik Sürelerinin ise; Cinsel Doyum Ölçeği alt ölçeklerinden Sıklık ile (r=.27, p<.01), Doyum ile (r=.32, p<.01), Vajinusmus ile (r=.17, p<.01), İletişim ile (r=.37, p<.01), Kaçınma ile (r=.39, p<.01), Dokunma ile (r=.33, p<.01), Orgazm Bozukluğu ile (r=.25, p<.01), Cinsel Doyum toplam puanı ile (r=.40, p<.01), Bedenini Değerlendirme alt ölçeklerinden Aşırı Kilo ile Meşgul Olma ile (r=.18, p<.01) ve Benlik Saygısı ile (r=.18, p<.01) pozitif yönde; Bedenini Değerlendirme alt ölçeklerinden Kilo ile Kendini Sınıflama ile (r=-.20, p<.01) negatif yönde anlamlı düzeyde ilişkili olduğu saptanmıştır (bkz. Tablo 5).

3.3.2. Değişkenlerin Birbirleri ile İlişkisinin İncelenmesi

Katılımcıların Cinsel Doyum Ölçeği alt ölçeklerinden Sıklık puanlarının ise; Cinsel Doyum Ölçeği alt ölçeklerinden İletişim ile (r=.40, p<.01), Doyum ile (r=.67, p<.01), Kaçınma ile (r=.40, p<.01), Dokunma ile (r=.38, p<.01), Vajinusmus ile (r=.27, p<.01), Orgazm Bozukluğu ile (r=.42, p<.01), Cinsel Doyum toplam puanı ile (r=.60, p<.01) ve Benlik Saygısı ile (r=.16, p<.01) pozitif yönde; Bedenini Değerlendirme alt ölçeklerinden Dış Görünüş Oryantasyonu ile (r=-.13, p<.05) ve Beden Bölge Memnuniyeti ile (r=-.15, p<.05) negatif yönde anlamlı düzeyde ilişkili olduğu saptanmıştır (bkz. Tablo 5).

Katılımcıların Cinsel Doyum Ölçeği alt ölçeklerinden İletişim puanları ise Cinsel Doyum Ölçeği alt ölçeklerinden Doyum ile (r=.55, p<.01), Kaçınma ile (r=.43, p<.01), Dokunma ile (r=.58, p<.01), Vajinusmus ile (r=.42, p<.01), Orgazm Bozukluğu ile (r=.57, p<.01), Cinsel Doyum toplam puanı ile (r=.74, p<.01) ve Benlik Saygısı ile (r=.20, p<.01) pozitif yönde; Bedenini Değerlendirme alt ölçeklerinden Dış Görünüş Oryantasyonu ile (r=-.15, p<.05), Beden Bölge Memnuniyeti ile (r=-.18, p<.01) ve Bedenini Değerlendirme toplam puanı ile (r=-.16, p<.05) negatif yönde anlamlı düzeyde ilişkili olduğu saptanmıştır (bkz. Tablo 5).

Katılımcıların Cinsel Doyum Ölçeği alt ölçeklerinden Doyum puanları ise, Cinsel Doyum Ölçeği alt ölçeklerinden Kaçınma ile (r=.51, p<.01), Dokunma ile (r=.58, p<.01), Vajinusmus ile (r=.35, p<.01), Orgazm Bozukluğu ile (r=.62, p<.01), Cinsel Doyum toplam puanı ile (r=.78, p<.01) ve Benlik Saygısı ile (r=.24, p<.01) pozitif yönde; Bedenini Değerlendirme alt ölçeklerinden Dış Görünüş Oryantasyonu

ile (r=-.20, p<.01), Beden Bölge Memnuniyeti ile (r=-.22, p<.01) ve Bedenini Değerlendirme toplam puanı ile (r=-.19, p<.01) negatif yönde anlamlı düzeyde ilişkilidir (bkz. Tablo 5).

Katılımcıların Cinsel Doyum Ölçeği alt ölçeklerinden Kaçınma puanları, Cinsel Doyum alt ölçeklerinden Dokunma ile (r=.59, p<.01), Vajinusmus ile (r=.44, p<.01), Orgazm Bozukluğu ile (r=.50, p<.01), Cinsel Doyum toplam puanı ile (r=.74, p<.01) ve Benlik Saygısı ile (r=.33, p<.01) pozitif yönde; Bedenini Değerlendirme alt ölçeklerinden Beden Bölge Memnuniyeti ile (r=-.15, p<.05) negatif yönde anlamlı düzeyde ilişkilidir (bkz. Tablo 5).

Katılımcıların Cinsel Doyum Ölçeği alt ölçeklerinden Dokunma puanlarının ise, Cinsel Doyum Ölçeği alt ölçeklerinden Vajinusmus ile (r=.39, p<.01), Orgazm Bozukluğu ile (r=.65, p<.01), Cinsel Doyum toplam puanı ile (r=.83, p<.01) ve Benlik Saygısı ile (r=.16, p<.01) pozitif yönde; Bedenini Değerlendirme alt ölçeklerinden Beden Bölge Memnuniyeti ile (r=-.24, p<.01) negatif yönde anlamlı düzeyde ilişkilidir (bkz. Tablo 5).

Katılımcıların Cinsel Doyum alt ölçeklerinden Vajinusmus puanları ise, Cinsel Doyum Ölçeği alt ölçeklerinden Orgazm Bozukluğu ile (r=.41, p<.01), Cinsel Doyum toplam puanı ile (r=.63, p<.01) ve Benlik Saygısı ile (r=.18, p<.01) pozitif yönde; Bedenini Değerlendirme alt ölçeklerinden Dış Görünüş Oryantasyonu ile (r=-.23, p<.01), Beden Bölge Memnuniyeti ile (r=-.17, p<.01) ve Bedenini Değerlendirme toplam puanı ile (r=-.21, p<.05) negatif yönde anlamlı düzeyde ilişkilidir (bkz. Tablo 5).

Katılımcıların Cinsel Doyum alt ölçeklerinden Orgazm Bozukluğu puanları ise Cinsel Doyum toplam puanı ile (r=.81, p<.01) ve Benlik Saygısı ile (r=.17, p<.01) pozitif yönde; Bedenini Değerlendirme alt ölçeklerinden Beden Bölge Memnuniyeti ile (r=-.15, p<.05) negatif yönde anlamlı düzeyde ilişkilidir (bkz. Tablo 5).

Katılımcıların Cinsel Doyum Ölçeği toplam puanlarının, Benlik Saygısı ile (r=.27, p<.01) pozitif yönde; Bedenini Değerlendirme alt ölçeklerinden Dış Görünüş Oryantasyonu ile (r=-.13, p<.05), Beden Bölge Memnuniyeti ile (r=-.24, p<.01) ve Beden Değerlendirme toplam puanı ile (r=-.17, p<.01) negatif yönde anlamlı düzeyde ilişkili olduğu belirlenmiştir (bkz. Tablo 5).

Katılımcıların Benlik Saygısı puanları da Bedenini Değerlendirme alt ölçeklerinden Dış Görünüş Oryantasyonu ile (r=-.15, p<.05), Aşırı Kilo ile Meşgul Olma ile (r=-.17, p<.01) Beden Bölge Memnuniyeti ile (r=-.19, p<.01) ve Bedenini Değerlendirme toplam puanı ile (r=-.18, p<.01) negatif yönde anlamlı düzeyde ilişkili olduğu belirlenmiştir (bkz. Tablo 5).

Katılımcıların Bedenini Değerlendirme Ölçeği Dış Görünüş Değerlendirme alt ölçek puanları, Bedenini Değerlendirme Ölçeği alt ölçeklerinden Dış Görünüş Oryantasyonu ile (r=.39, p<.01), Aşırı Kilo ile Meşgul Olma ile (r=.26, p<.01), Kilo ile Kendini Sınıflama ile (r=.19, p<.01), Beden Bölge Memnuniyeti ile (r=.27, p<.01) ve Bedenini Değerlendirme toplam puanı ile (r=.74, p<.01) pozitif yönde anlamlı düzeyde ilişkilidir (bkz. Tablo 5).

Katılımcıların Bedenini Değerlendirme Ölçeği Dış Görünüş Oryantasyonu puanlarının ise, Bedenini Değerlendirme Ölçeği alt ölçeklerinden Aşırı Kilo ile Meşgul Olma ile (r=.27, p<.01), Kilo ile Kendini Sınıflama ile (r=.19, p<.01), Beden Bölge Memnuniyeti ile (r=.30, p<.01) ve Bedenini Değerlendirme toplam puanı ile (r=.69, p<.01) pozitif yönde anlamlı düzeyde ilişkili olduğu saptanmıştır (bkz. Tablo 5).

Katılımcıların Bedenini Değerlendirme Ölçeği Aşırı Kilo ile Meşgul Olma puanlarının ise, Bedenini Değerlendirme Ölçeği alt ölçeklerinden Kilo ile Kendini Sınıflama ile (r=.28, p<.01), Beden Bölge Memnuniyeti ile (r=.23, p<.01) ve Bedenini Değerlendirme toplam puanı ile (r=.42, p<.01) pozitif yönde anlamlı düzeyde ilişkili olduğu belirlenmiştir (bkz. Tablo 5).

Katılımcıların Bedenini Değerlendirme Ölçeği alt ölçeklerinden Kilo ile Kendini Sınıflama puanlarının ise, Bedenini Değerlendirme Ölçeği alt ölçeklerinden Beden Bölge Memnuniyeti ile (r=.38, p<.01) ve Bedenini Değerlendirme toplam puanı ile (r=.46, p<.01) pozitif yönde anlamlı düzeyde ilişkili olduğu belirlenmiştir (bkz. Tablo 5).

Katılımcıların Bedenini Değerlendirme Ölçeği alt ölçeklerinden Beden Bölge Memnuniyeti puanları ile Bedenini Değerlendirme toplam puanları ise (r=.75, p<.01) pozitif yönde anlamlı düzeyde ilişkilidir (bkz. Tablo 5).

Tablo 5. Ölçeklerden Elde Edilen Puanların Çeşitli Demografik Veriler ile Olan İlişkisi

	Değişkenler	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	BKE	-																		
2	Kilolu Olma Yaşı	.05	-																	
3	Evlilik Yaşı	-.15*	-.08	-																
4	Evlilik Süresi	.36**	.57**	-.54**	-															
5	Sıklık	.08	.13	-.13*	.27**	-														
6	İletişim	.12	.16*	-.21**	.37**	.40**	-													
7	Doyum	.14*	.16	-.14*	.32**	.67**	.55**	-												
8	Kaçınma	.10	.28**	-.23**	.39**	.40**	.43**	.51**	-											
9	Dokunma	.13*	.20*	-.23**	.33**	.38**	.58**	.58**	.59**	-										
10	Vajinusmus	.11	.06	-.16*	.17**	.27**	.42**	.35**	.44**	.39**	-									
11	Orgazm	.04	.16	-.18**	.25**	.42**	.57**	.62**	.50**	.65**	.41**	-								
12	CD Toplam	.13*	.23**	-.26**	.40**	.60**	.74**	.78**	.74**	.83**	.63**	.81**	-							
13	Benlik Saygısı	.03	.11	-.12*	.18**	.16**	.20**	.24**	.33**	.16**	.18**	.17**	.27**	-						
14	Dış Değerlendirme	-.16*	.00	.11	-.03	.01	-.05	-.03	-.05	.07	-.23**	.05	-.02	-.15*	-					
15	Oryantasyon	-.17**	.10	-.01	.33	-.15*	-.15*	-.20**	-.04	-.09	-.08	-.08	-.13*	-.03	.39**	-				
16	Aşırı Meşgul Olma	-.23**	.22**	-.11	.18**	.05	-.03	-.01	.03	.03	-.01	.05	.05	-.17**	.26**	.27**	-			
17	Sınıflama	-.70**	.05	.07	-.20**	-.03	-.02	-.07	.02	-.02	-.02	.00	-.06	-.3	.19**	.19**	.28**	-		
18	Bölge Memnuniyeti	-.34**	-.05	.09	-.10	-.13*	-.18**	-.22**	-.15*	-.24**	-.17**	-.15*	-.24**	-.19**	.27**	.30**	.23**	.38**	-	
19	BD Toplam	-.39**	.04	.08	-.06	-.10	-.16*	-.19**	-.09	-.11	-.21**	-.07	-.17**	-.18**	.74**	.69**	.42**	.46**	.75**	-

BKİ: Beden Kitle Endeksi, CD: Cinsel Doyum Ölçeği, BD: Bedenini Değerlendirme Ölçeği

** p < .05, **p<.01; n* =240

3.4. Değişkenlerin Katılımcıların Ağırlık Memnuniyet Durumuna Göre Karşılaştırılması

Çalışmada uygulanan Bedenini Değerlendirme Ölçeği ve alt ölçeklerinin, Cinsel Doyum Ölçeği ve alt ölçeklerinin ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeğinin puanlarının, Ağırlık Memnuniyeti gruplarına göre farklılıklarını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Karşılaştırılan gruplarda ağırlığından memnun olan 69 kişi, kararsız 45 kişi, ağırlığından memnun olmayan 126 kişi bulunmaktadır (bkz. Tablo 6).

Yapılan analizler sonucunda, Bedenini Değerlendirme Ölçeği alt ölçeklerinden Dış Görünüş Değerlendirmesi alt ölçeği puanları gruplar arasında anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır [F(237, 2)=7.27, p<.01]. Yapılan Post-Hoc analizi sonrasında ise ağırlığından memnun olan grubun Dış Görünüş Değerlendirmesi puanlarının (X=3.01) ve ağırlık memnuniyeti kararsız olan grubun Dış Görünüş Değerlendirmesi puanlarının (X=2.98), ağırlığından memnun olmayan grubun Dış Görünüş Değerlendirmesi puanlarından (X=2.78) anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır (bkz. Tablo 6).

Bedenini Değerlendirme Ölçeği alt ölçeklerinden Dış Görünüş Oryantasyonu alt ölçeği puanları gruplar arasında anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır [F(237, 2)=15.03, p<.01]. Yapılan Post-Hoc analizi sonrasında ise ağırlığından memnun olan grubun Dış Görünüş Oryantasyonu puanlarının (X=3.26) ve ağırlık memnuniyeti kararsız olan grubun Dış Görünüş Oryantasyonu puanlarının (X=3.28), ağırlığından memnun olmayan grubun Dış Görünüş Oryantasyonu puanlarından (X=2.92) anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır (bkz. Tablo 6).

Bedenini Değerlendirme Ölçeği alt ölçeklerinden Aşırı Kilo ile Meşguliyet alt ölçeği puanları gruplar arasında anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır [F(237, 2)=11.25, p<.01]. Yapılan Post-Hoc analizi sonrasında ise ağırlığından memnun olan grubun Aşırı Kilo ile Meşguliyet puanlarının (X=4.76), ağırlığından memnun olmayan grubun Aşırı Kilo ile Meşguliyet puanlarından (X=4.07) anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır (bkz. Tablo 6).

Bedenini Değerlendirme Ölçeği alt ölçeklerinden Kilo ile Kendini Sınıflandırma alt ölçeği puanları gruplar arasında anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır [F(237, 2)=18.32, p<.01]. Yapılan Post-Hoc analizi sonrasında ise ağırlığından

memnun olan grubun Kilo ile Kendini Sınıflandırma puanlarının (X=3.10); ağırlık memnuniyeti kararsız olan grubun Kilo ile Kendini Sınıflandırma puanlarından (X=2.43) ve ağırlığından memnun olmayan grubun Kilo ile Kendini Sınıflandırma puanlarından (X=2.18) anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır (bkz. Tablo 6).

Bedenini Değerlendirme Ölçeği alt ölçeklerinden Beden Bölge Memnuniyeti alt ölçeği puanları gruplar arasında anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır [F(237, 2)=27.74, p<.01]. Yapılan Post-Hoc analizi sonrasında ise ağırlığından memnun olan grubun Beden Bölge Memnuniyeti puanlarının (X=3.82) ve ağırlık memnuniyeti kararsız olan grubun Beden Bölge Memnuniyeti puanlarının (X=3.62), ağırlığından memnun olmayan grubun Beden Bölge Memnuniyeti puanlarından (X=3.13) anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır (bkz. Tablo 6).

Bedenini Değerlendirme Ölçeği toplam puanları gruplar arasında anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır [F(237, 2)=38.47, p<.01]. Yapılan Post-Hoc analizi sonrasında ise ağırlığından memnun olan grubun toplam puanlarının (X=114) ve ağırlık memnuniyeti kararsız olan grubun toplam puanlarının (X=110.28), ağırlığından memnun olmayan grubun toplam puanlarından (X=99.11) anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır (bkz. Tablo 6).

Cinsel Doyum Ölçeği İletişim alt ölçeği puanları gruplar arasında anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır [F(237, 2)=3.17, p<.05]. Yapılan Post-Hoc analizi sonrasında ise ağırlık memnuniyeti kararsız olan grubun İletişim puanlarının (X=5.05), ağırlığından memnun olmayan grubun İletişim puanlarından (X=6.03) anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır (bkz. Tablo 6).

Cinsel Doyum Ölçeği toplam puanları gruplar arasında anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır [F(237, 2)=3.09, p<.05]. Yapılan Post-Hoc analizi sonrasında ise ağırlık memnuniyeti kararsız olan grubun toplam puanlarının (X=59.74), ağırlığından memnun olmayan grubun toplam puanlarından (X=67.26) anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır. Yapılan diğer karşılaştırmalarda ise gruplar arasındaki farkların istatistiksel olarak anlamlı olmadığı (p>.05) saptanmıştır (bkz. Tablo 6).

Tablo 6. ***Katılımcıların Ağırlık Memnuniyetlerine Göre Çeşitli Değişkenlerin Karşılaştırması***

Değişkenler		Memnun (n= 69) Ort. (SS)	Kararsız (n= 45) Ort. (SS)	Memnun Değil (n= 126) Ort. (SS)	*F*
Bedenini Değerlendirme	Dış Görünüş Değerlendirmesi	3.01_{a} (.39)	2.98_{a} (.40)	2.78_{b} (.49)	(237)=7.27**
	Dış Görünüş Oryantasyonu	3.26_{a} (.40)	3.28_{a} (.51)	2.92_{b} (.52)	(237)=15.03**
	Aşırı Kilo ile Meşguliyet	4.76_{a} (.66)	4.44_{ab} (.84)	4.07_{b} (1.17)	(237)=11.25**
	Kilo İle Sınıflandırma	3.10_{a} (.59)	2.43_{b} (.75)	2.18_{b} (.68)	(237)=18.32**
	Beden Bölge Memnuniyeti	3.82_{a} (.67)	3.62_{a} (.65)	3.13_{b} (.64)	(237)=27.74**
	Toplam Puan	114_{a} (10.21)	110.28_{a} (10.41)	99.11_{b} (13.41)	(237)=38.47**
Rosenberg Benlik Saygısı		$.97_{a}$ (.88)	1.06_{a} (.89)	1.12_{a} (.81)	(237)=.689
Cinsel Doyum	Sıklık	5.56_{a} (1.74)	4.80_{a} (1.75)	5.43_{a} (1.73)	(237)=2.85
	İletişim	5.88_{ab} (2.35)	5.05_{b} (2.17)	6.03_{ac} (2.26)	(237)=3.17*
	Doyum	4.56_{a} (1.79)	3.98_{a} (1.44)	4.65_{a} (1.68)	(237)=2.72
	Kaçınma	4.13_{a} (1.73)	3.86_{a} (1.46)	4.21_{a} (1.65)	(237)=.775
	Vajinusmus	4.75_{a} (1.43)	4.52_{ab} (1.70)	4.93_{ac} (1.62)	(237)=1.11
	Dokunma	4.23_{a} (1.76)	3.71_{ab} (1.53)	4.33_{b} (1.65)	(237)=2.32
	Orgazm Bozukluğu	4.70_{a} (1.61)	4.15_{a} (1.48)	4.71_{a} (1.49)	(237)=2.43
	Toplam Puan	66.24_{ab} (18.63)	59.74_{b} (17.66)	67.26_{ac} (17.02)	(237)=3.09*

**p<.05, **p<.01;* n= 237

Not: Tüm satırlarda aynı harfi paylaşmayan ortalamalar birbirinden anlamlı düzeyde farklıdır.

3.5. Değişkenlerin Katılımcıların Kilo Tanımlama Durumuna Göre Karşılaştırılması

Çalışmada uygulanan Bedenini Değerlendirme Ölçeği ve alt ölçeklerinin, Cinsel Doyum Ölçeği ve alt ölçeklerinin ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeğinin puanlarının, katılımcıların kilo tanımlama durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için t-test uygulamıştır. Karşılaştırma için uygun dağılım sağlamak adına Zayıf ve Normal kilo tanımlama seçeneğini işaretleyen kişiler bir grup; Kilolu-Fazla Kilolu seçeneğini işaretleyenler ise bir diğer grup olarak belirlenmiş, Zayıf-Normal grubunda 127, Kilolu-Fazla Kilolu grubunda ise 113 kişi olduğu belirtilmiştir. Yapılan analizler sonucunda iki grup arasında Bedenini Değerlendirme toplam puan ve tüm alt ölçek puanları bakımından anlamlı düzeyde farklar saptanmıştır (bkz. Tablo 7).

Zayıf-Normal olarak kilo tanımlaması yapan katılımcıların Bedenini Değerlendirme Ölçeği Dış Görünüş Değerlendirmesi alt ölçek puanları (X=2.977), Kilolu-Fazla Kilolu olarak kilo tanımlaması yapan katılımcıların Bedenini Değerlendirme Ölçeği Dış Görünüş Değerlendirmesi alt ölçek puanlarından (X=2.782) anlamlı düzeyde yüksektir [t(238)=3.31, p<.01] (bkz. Tablo 7).

Zayıf-Normal olarak kilo tanımlaması yapan katılımcıların Bedenini Değerlendirme Ölçeği Dış Görünüş Oryantasyonu alt ölçek puanları (X=2.980), Kilolu-Fazla Kilolu olarak kilo tanımlaması yapan katılımcıların Bedenini Değerlendirme Ölçeği Dış Görünüş Oryantasyonu alt ölçek puanlarından (X=3.051) anlamlı düzeyde düşüktür [t(238)=3.00, p<.01] (bkz. Tablo 7).

Zayıf-Normal olarak kilo tanımlaması yapan katılımcıların Bedenini Değerlendirme Ölçeği Aşırı Kilo ile Meşguliyet alt ölçek puanları (X=4.606), Kilolu-Fazla Kilolu olarak kilo tanımlaması yapan katılımcıların Bedenini Değerlendirme Ölçeği Aşırı Kilo ile Meşguliyet alt ölçek puanlarından (X=4.044) anlamlı düzeyde yüksektir [t(238)=4.35, p<.01] (bkz. Tablo 7).

Zayıf-Normal olarak kilo tanımlaması yapan katılımcıların Bedenini Değerlendirme Ölçeği Kilo ile Kendini Sınıflama alt ölçek puanları (X=3.002), Kilolu-Fazla Kilolu olarak kilo tanımlaması yapan katılımcıların Bedenini Değerlendirme Ölçeği Kilo ile Kendini Sınıflama alt ölçek puanlarından (X=1.926) anlamlı düzeyde yüksektir [t(238)=14.65, p<.01] (bkz. Tablo 7).

Zayıf-Normal olarak kilo tanımlaması yapan katılımcıların Bedenini Değerlendirme Ölçeği Beden Bölge Memnuniyeti alt ölçek puanları (X=3.695), Kilolu-Fazla Kilolu olarak kilo tanımlaması yapan katılımcıların Bedenini Değerlendirme Ölçeği Beden Bölge Memnuniyeti alt ölçek puanlarından (X=3.122) anlamlı düzeyde yüksektir [t(238)=6.64, p<.01] (bkz. Tablo 7).

Zayıf-Normal olarak kilo tanımlaması yapan katılımcıların Beden Değerlendirme Ölçeği toplam puanları (X=111.22), Kilolu-Fazla Kilolu olarak kilo tanımlaması yapan katılımcıların Bedenini Değerlendirme Ölçeği toplam puanlarından (X=99.04) anlamlı düzeyde yüksektir [t(238)=7.59, p<.01]. Yapılan diğer karşılaştırmalarda ise gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır (p>. 05) (bkz. Tablo 7).

Tablo 7. Ölçeklerden Alınan Puanların Kilo Tanımlama Durumuna Göre Karşılaştırılması

Değişkenler		Kilo Tanımlama	*n*	Ortalama	*SS*	*Sd*	*t*
Bedenini Değerlendirme	Dış Görünüş Değerlendirmesi	Zayıf-Normal	127	2.977	.42	238	3.31*
		Kilolu-Çok Kilolu	113	2.782	.48		
	Dış Görünüş Oryantasyonu	Zayıf-Normal	127	2.980	.46	238	3.00*
		Kilolu-Çok Kilolu	113	3.051	.54		
	Aşırı Kilo ile Meşguliyet	Zayıf-Normal	127	4.606	.83	238	4.35*
		Kilolu-Çok Kilolu	113	4.044	1.12		
	Kilo ile Sınıflandırma	Zayıf-Normal	127	3.002	.63	238	14.65*
		Kilolu-Çok Kilolu	113	1.926	.48		
	Beden Bölge Memnuniyeti	Zayıf-Normal	127	3.695	.68	238	6.64*
		Kilolu-Çok Kilolu	113	3.122	.64		
	Toplam Puan	Zayıf-Normal	127	111.22	11.3	238	7.59*
		Kilolu-Çok Kilolu	113	99.04	13.5		
Rosenberg Benlik Saygısı		Zayıf-Normal	127	1.049	.90	238	-.35
		Kilolu-Çok Kilolu	113	1.088	.78		
Cinsel Doyum	Sıklık	Zayıf-Normal	127	5.227	1.69	238	-1.18
		Kilolu-Çok Kilolu	113	5.496	1.81		
	İletişim	Zayıf-Normal	127	5.618	2.25	238	-1.36
		Kilolu-Çok Kilolu	113	6.023	2.33		
	Doyum	Zayıf-Normal	127	4.324	1.66	238	-1.71
		Kilolu-Çok Kilolu	113	4.698	1.70		
	Kaçınma	Zayıf-Normal	127	4.077	1.62	238	-.48
		Kilolu-Çok Kilolu	113	4.180	1.67		
	Vajinusmus	Zayıf-Normal	127	4.827	1.66	238	.21
		Kilolu-Çok Kilolu	113	4.782	1.51		
	Dokunma	Zayıf-Normal	127	4.139	1.65	238	-.45
		Kilolu-Çok Kilolu	113	4.238	1.70		
	Orgazm Bozukluğu	Zayıf-Normal	127	4.578	1.49	238	-.28
		Kilolu-Çok Kilolu	113	4.634	1.59		
	Toplam Puan	Zayıf-Normal	127	64.91	17.80	238	-.62
		Kilolu-Çok Kilolu	113	66.29	17.78		

3.6. Beden Kitle İndeksi Sınıflamalarına Göre Değişkenlerin Karşılaştırılması

Çalışmada uygulanan Bedenini Değerlendirme Ölçeği ve alt ölçeklerinin, Cinsel Doyum Ölçeği ve alt ölçeklerinin ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeğinin puanlarının, Beden Kitle İndeksi gruplarına göre farklılıklarını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Karşılaştırılan gruplarda uygun dağılımları sağlamak için Zayıf ve Normal Beden Kitle İndeksine sahip kişiler bir grup, Kilolu olanlar diğer grup, Obezite grubu da üçüncü grup olarak belirlenmiş ve karşılaştırmalar yapılmıştır (bkz. Tablo 8).

Yapılan analizler sonucunda, Bedenini Değerlendirme Ölçeği alt ölçeklerinden Dış Görünüş Değerlendirmesi alt ölçeği puanları gruplar arasında anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır [F(237, 2)=4.01, p<.05]. Yapılan Post-Hoc analizi sonrasında ise Zayıf-Normal grubunun Dış Görünüş Değerlendirmesi puanlarının (X=2.95), Obezite grubunun Dış Görünüş Değerlendirmesi puanlarından (X=2.75) anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır (bkz. Tablo 8).

Bedenini Değerlendirme Ölçeği alt ölçeklerinden Aşırı Kilo ile Meşgul Olma alt ölçeği puanları gruplar arasında anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır [F(237, 2)=7.12, p<.01]. Yapılan Post-Hoc analizi sonrasında ise Zayıf-Normal grubunun Aşırı Kilo ile Meşgul Olma puanlarının (X=4.54), Obezite grubunun Aşırı Kilo ile Meşgul Olma puanlarından (X=3.95) anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır (bkz. Tablo 8).

Bedenini Değerlendirme Ölçeği alt ölçeklerinden Kilo ile Kendini Sınıflandırma alt ölçeği puanları gruplar arasında anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır [F(237, 2)=6.92, p<.01]. Yapılan Post-Hoc analizi sonrasında ise Zayıf-Normal grubunun Kilo ile Kendini Sınıflandırma puanlarının (X=3.01); Fazla Kilolu grubunun Kilo ile Kendini Sınıflandırma puanlarından (X=2.20) ve Obezite grubunun Kilo ile Kendini Sınıflandırma puanlarından (X=1.85) anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır. Ayrıca Fazla Kilolu grubunun Kilo ile Kendini Sınıflandırma puanlarının da (X=2.20) Obezite grubunun Kilo ile Kendini Sınıflandırma puanlarından (X=1.85) anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir (bkz. Tablo 8).

Bedenini Değerlendirme Ölçeği alt ölçeklerinden Beden Bölge Memnuniyeti alt ölçeği puanları gruplar arasında anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır [F(237,

2)=12.21, p<.01]. Yapılan Post-Hoc analizi sonrasında ise Zayıf-Normal grubunun Beden Bölge Memnuniyeti puanlarının (X=3.62) ve Fazla Kilolu grubunun Beden Bölge Memnuniyeti puanlarının (X=3.41); Obezite grubunun Beden Bölge Memnuniyeti puanlarından (X=3.08) anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır (bkz. Tablo 8).

Bedenini Değerlendirme Ölçeği toplam puanları gruplar arasında anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır [F(237, 2)=17.07, p<.01]. Yapılan Post-Hoc analizi sonrasında ise Zayıf-Normal grubunun toplam puanlarının (X=109.92); Fazla Kilolu grubunun toplam puanlarından (X=104.83) ve Obezite grubunun toplam puanlarından (X=98.15) anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır. Ayrıca Fazla Kilolu grubunun toplam puanlarının da (X=104.83) Obezite grubunun toplam puanlarından (X=98.15) anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir (bkz. Tablo 8).

Cinsel Doyum Ölçeği alt ölçeklerinden Vajinusmus alt ölçeği puanları gruplar arasında anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır [F(237, 2)=3.85, p<.05]. Yapılan Post-Hoc analizi sonrasında ise Fazla Kilolu grubunun Vajinusmus puanlarının (X=4.52), Obezite grubunun Vajinusmus puanlarından (X=5.25) anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır (bkz. Tablo 8).

Cinsel Doyum Ölçeği alt ölçeklerinden Dokunma alt ölçeği puanları gruplar arasında anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır [F(237, 2)=3.28, p<.05]. Yapılan Post-Hoc analizi sonrasında ise Zayıf-Normal grubunun Dokunma puanlarının (X=3.93), Obezite grubunun Dokunma puanlarından (X=4.60) anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır (bkz. Tablo 8).

Cinsel Doyum Ölçeği toplam puanları gruplar arasında anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır [F(237, 2)=3.36, p<.05]. Yapılan Post-Hoc analizi sonrasında ise Zayıf-Normal grubunun toplam puanlarının (X=63.97), Obezite grubunun toplam puanlarından (X=70.43) anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır. Yapılan diğer karşılaştırmalarda ise gruplar arasındaki farkların istatistiksel olarak anlamlı olmadığı (p>.05) saptanmıştır (bkz. Tablo 8).

Tablo 8. ***Beden Kitle İndeksi Sınıflamalarına Göre Çeşitli Değişkenlerin Karşılaştırması***

Değişkenler		Normal-Zayıf (n= 115) Ort. (SS)	Fazla Kilolu (n= 61) Ort. (SS)	Obezite (n= 64) Ort. (SS)	*F*
Bedenini Değerlendirme	Dış Görünüş Değerlendirmesi	2.95_{a} (.45)	2.90_{ab} (.40)	2.75_{b} (.51)	(237)=4.01*
	Dış Görünüş Oryantasyonu	3.15_{a} (.48)	3.07_{a} (.47)	2.99_{a} (.59)	(237)=2.05
	Aşırı Kilo ile Meşguliyet	4.54_{a} (.91)	4.36_{ab} (.93)	3.95_{b} (1.22)	(237)=7.12**
	Kilo İle Sınıflandırma	3.01_{a} (.65)	2.20_{b} (.46)	1.85_{c} (.59)	(237)=6.92**
	Beden Bölge Memnuniyeti	3.62_{a} (.70)	3.41_{ab} (.58)	3.08_{c} (.76)	(237)=12.21**
	Toplam Puan	109.92_{a} (12.76)	104.83_{b} (11.12)	98.15_{c} (14.8)	(237)=17.07**
Rosenberg Benlik Saygısı		1.07_{a} (.94)	1.04_{a} (.79)	1.08_{a} (.80)	(237)=.046
Cinsel Doyum	Sıklık	5.54_{a} (1.73)	5.70_{a} (1.83)	6.37_{a} (1.73)	(237)=.588
	İletişim	5.54_{a} (2.27)	5.70_{a} (2.22)	6.37_{a} (2.33)	(237)=2.83
	Doyum	4.31_{a} (1.60)	4.52_{a} (1.84)	4.80_{a} (1.65)	(237)=1.78
	Kaçınma	4.06_{a} (1.58)	3.94_{a} (1.68)	4.41_{a} (1.68)	(237)=1.44
	Vajinusmus	4.70_{ab} (1.64)	4.52_{a} (1.39)	5.25_{bc} (1.59)	(237)=3.85*
	Dokunma	3.93_{a} (1.56)	4.21_{ab} (1.80)	4.60_{b} (1.68)	(237)=3.28*
	Orgazm Bozukluğu	4.55_{a} (1.53)	4.77_{a} (1.52)	4.52_{a} (1.56)	(237)=.538
	Toplam Puan	63.97_{a} (17.22)	63.45_{ab} (18.74)	70.43_{b} (17.13)	(237)=3.36*

**p<.05, **p<.01;* n= 237

Not: Tüm satırlarda aynı harfi paylaşmayan ortalamalar birbirinden anlamlı düzeyde farklıdır.

3.7. Cinsel Doyumu Yordayan Değişkenlerin Regresyon Analizi Sonuçları

Katılımcılara uygulanan Bedenini Değerlendirme alt ölçek puanlarının, Beden Kitle İndeksinin ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği puanlarının Cinsel Doyum Ölçeği toplam puanlarını yordayıp yordamadığını incelemek amacıyla değişkenlerden Cinsel Doyum Ölçeği toplam puanı bağımlı değişken olarak, Bedenini Değerlendirme alt ölçek puanları (Dış Görünüş Değerlendirmesi, Dış Görünüş Oryantasyonu, Aşırı Kilo ile Meşgul Olma, Kilo ile Kendini Sınıflama, Bölgesel Memnuniyet), Beden Kitle İndeksi ve Benlik Saygısı puanları da bağımsız değişken olarak belirlenmiş ve standart çoklu regresyon analizi uygulanmıştır. Bağımsız değişkenlerin, Cinsel Doyum puanlarıyla ikili korelasyonları incelendiğinde; Dış Görünüş Değerlendirme (r=.07), Aşırı Kilo ile Meşgul Olma (r=.157), Kilo ile Kendini Sınıflama (r=.142), Beden Kitle İndeksi (r=.168) ve Benlik Saygısı puanlarının (r=.266) pozitif, Dış Görünüş Oryantasyon (r=-.131) ve Bölge Memnuniyeti puanlarının (r=-.187) ise negatif yönde bir ilişkiye sahip olduğu saptanmıştır (bkz. Tablo 9).

Tüm bağımsız değişkenler birlikte eşitliğe dâhil edildiğinde; bu değişkenlerin Cinsel Doyum Ölçeği toplam puanları ile ilişkisinin anlamlı düzeyde olduğu belirlenmiştir [F (7,230) = 6.91, p<.01]. Beden Değerlendirme alt ölçekleri, Beden Kitle İndeksi ve Benlik Saygısı puanlarının; birlikte dâhil edildiği bu modelde, Cinsel Doyum toplam puanlarındaki varyansın %17'si açıklanmaktadır (R^2 = .17). Standardize edilmiş regresyon katsayılarına bakıldığında, modele dâhil edilen bağımsız değişkenlerden Benlik Saygısı (β= .21, p< .01) puanının, Cinsel Doyum toplam puanını pozitif yönde anlamlı düzeyde yordayan birinci değişken olduğu saptanmıştır. Modelde Cinsel Doyum puanını anlamlı düzeyde yordayan diğer değişkenler yordama sırasına göre; Bölgesel Memnuniyet (β= .19, p< .01) pozitif yönde, Beden Kitle İndeksi (β= -.18, p< .05) negatif yönde, Aşırı Kilo ile Meşgul Olma (β= -.18, p< .05) negatif yönde, Kilo ile Kendini Sınıflama (β= -.003, p< .05) negatif yönde, Dış Görünüş Oryantasyonu (β= .18, p<.05) pozitif yönde Cinsel Doyum Toplam puanını anlamlı düzeyde yordadığı belirlenmiştir (bkz. Tablo 9).

Tablo 9. ***Cinsel Doyum Puanlarının; Beden Kitle Endeksi, Benlik Saygısı ve Bedenini Değerlendirme Puanları ile İlişkisini Gösteren Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları***

	B	*β*	*t*	*p*	İkili *r*	Kısmi *r*
Dış Değerlendirme	2.82	.095	1.09	.275	.072	.066
Oryantasyon	-4.70	.181	-2.01	.046	-.131	-.120
Aşırı Meşgul Olma	2.73	-.181	2.41	.017	.157	.145
Kilo ile Sınıflama	4.30	-.003	2.17	.031	.142	.130
Bölgesel Memnuniyet	-4.96	.198	-2.89	.004	-.187	-.173
Beden Kitle İndeksi	.680	-.131	2.58	.011	.168	.155
Benlik Saygısı	5.47	.211	4.17	.000	.266	.250

R= .41 R^2= .17 R^2_{adj}= .14, F (7, 230)= 6.91, *p<.0; n= 240*

BÖLÜM 4

TARTIŞMA

Obezite, günümüzde obez bireyi hem fiziksel hem de psikolojik açıdan etkileyen önemli bir sağlık sorunu olarak görülmektedir. Obezitenin fiziki zorluklarının yanı sıra psikolojik ve sosyal açıdan zorluklarının da olması, obezitenin sonuçlarında çok yönlü faktörlerin olduğunu düşünmeye sevk etmiştir. Bu çalışmada da obezite ile ilişkisi araştırılmak üzere benlik saygısı, beden imgesi ve cinsel doyum ele alınmıştır. Çalışmanın amacı; normal, fazla kilolu ve obez kadınların benlik saygısı, beden imgesi, cinsel doyum ve diğer değişkenler ile arasındaki ilişkiye bakıp, ilişkili olan faktörleri anlaşılmasına yönelik literatüre katkıda bulunmaktır.

4.1. Katılımcıların Çeşitli Demografik Bilgilerinin Cinsel Doyum, Benlik Saygısı, Beden İmgesi Açısından İncelenmesinin Tartışılması

4.1.1. Cinsel Doyumun Evlilik Yaşı ve Süresi ile İlişkisinin Tartışılması

Evli kadınlar ile yapılan bu çalışmada, kadınların evlilik yaşı ve kaç yıldır evli olduklarının cinsel doyum düzeyleri arasındaki ilişkiye bakıldığında, evlilik yaşı ve kaç yıldır evli olunduğunun birbirleriyle negatif yönde anlamlı düzeyde ilişkisinin olduğu bulunmuştur. Bu iki faktörün cinsel doyum ile ilişkisi incelendiğinde ise, evlilik yaşı ile cinsel doyum arasında negatif yönde anlamlı düzeyde ilişkinin olduğu görülmüştür. Dolayısıyla evlilik yaşı artarken, cinsel doyum puanlarının azaldığı saptanmıştır. Bu durum için daha geç yaşta evlenen kadınların, daha az cinsel doyum sorunu yaşadıkları söylenebilir. Ayrıca evli olunan yıl sayısı ile cinsel doyum puanları arasında pozitif yönde anlamlı düzeyde ilişki bulunmuştur. Bu durumda ise, evli olunan yıl süresi arttıkça, cinsel doyum ile ilgili sorunların da arttığı anlaşılmaktadır. Cinsel doyum puanının artması, cinsel sorunun daha fazla olması ya da cinsel tatminin daha az olması demektir. Bu çalışmanın bulgularına bakıldığında, yapılan birçok araştırma ile belirlenmiş olan genel bir sonucun elde edildiği görülmüştür. Yaralı'nın (2013) evli kadınlarda cinsel fonksiyon bozukluğu ve cinsel

yaşam kalitesini incelemek için yaptığı bir çalışmasında, ilk evlilik yaşı yüksek olan kadınların cinsel yaşam kalitesinden aldıkları puanlar yüksek çıkmıştır. Kadınların yaşlara göre oluşturulan gruplar açısından ilk evlilik yaşı ile cinsel yaşam kalitesi puanları arasında farka bakıldığında ise, 20-40 yaş arasındaki kadınların, 40 yaş ve üzerindeki kadınlara göre cinsel yaşam kalitelerinin daha yüksek olduğu bulgulanmıştır. Ayrıca Yaralı'nın (2013) çalışmasında kadınlarda evlilik süresinin arttıkça, kadınların cinsel yaşam kalitesi puanlarının düştüğü anlaşılmıştır. Aynı çalışmada evlilik süresine göre cinsel fonksiyon sorgulama indeksi (IFSF) ve cinsel yaşam kalitesi puan ortalamaları değerlendirildiğinde ise, evlilik süresi arttıkça cinsel yaşam kalitesi puanının azaldığı, cinsel fonksiyon bozukluğunun (CFB) görülme sıklığının arttığı ve cinsel fonksiyon sorgulama indeksi (IFSF) puanlarının azaldığı görülmüştür. Cinsel fonksiyon sorgulama indeksi (IFSF) ile cinsel fonksiyon bozukluğu (CFB) arasında negatif yöndeki ilişkinin varlığı göz önüne alındığında ise; kadınların cinsel fonksiyonlarını sorgulamaları arttıkça, cinsel fonksiyon bozukluklarının görülmesinin de azaldığı anlaşılmaktadır. Yapılan çalışmaların sonuçları birlikte değerlendirildiğinde; evli kadınlarda cinsel doyum düzeyine bakılırken, evlilik süresi ya da kaç yaşında evlenildiğinin de önemli olduğu görülmüştür. Cinsel doyuma etki eden diğer faktörlerin yanında, evlilik süresinin uzun ya da kısa olması bilgisi, cinsel doyum düzeyini belirlerken dikkat edilecek hususlardan olduğu anlaşılmıştır. Yılmaz'ın (2014) evli kadınlarla yaptığı bir çalışmasında da bu çalışmaya benzer şekilde, kadınların evlilik süreleri arttıkça, cinsel doyumlarının azaldığı bulgulanmıştır. Ayrıca sadece cinsel doyum değil, cinsel işlev bozukluklarının da evlilik süresine göre düzeyleri değişebilmektedir. Amerikan Psikiyatri Birliği (1995) tarafından vajinismus tanısı almış kadın hastaların tedaviye cevap verme yüzdesi ile evlilik yılı arasında ters orantı olduğu ileri sürülmüştür (aktaran Mutlu, 2009). Dolayısıyla evlilik süresinin uzaması, çiftlerin hayatını monotonlaştırdığını, cinselliğin içinde olan tutkuyu ve çiftler arasındaki iletişimi azaltabildiğini düşündürmektedir. Ayrıca evlilikte çocuk faktörünün devreye girmesi ile çiftlerin birbirine ayırdığı zamanın kısıtlanabildiği ve daha çok çocuk odaklı yaşantıya geçildiği gibi faktörleri göz önüne aldığımızda, evlilik süresinin cinsel hayata etkisinin olduğu anlaşılmaktadır.

4.1.2. Evlenme Biçimin Cinsel Doyuma Etkisinin Tartışılması

Evlenme biçiminin cinsel doyuma etkisine bakıldığında, evlenme biçimi olarak flört ederek evlenen kadınların cinsel doyum ölçeği toplam puanları, görücü usulüyle evlenen kadınlara göre ve hem görücü hem de flört ederek evlenen kadınlara göre anlamlı düzeyde düşük olduğu bulunmuştur. Diğer bir deyişle flört ederek evlenen kadınlar, flört-görücü ve görücü usulü ile evlenen kadınlara göre daha az cinsel doyum sorunu yaşamaktadır. Bu çalışmadan çıkan bu sonuç ile, daha önceden yapılan çalışmalardan edinilen genel bir bulguya ulaşıldığı görülmüştür. Yaralı'nın (2013) evli kadınlar ile yaptığı çalışmasında, cinsel yaşam kalitesi ve cinsel fonksiyon sorgulama indeksi (IFSF) puanları ve cinsel fonksiyon bozukluğunun (CFB) oranı evlenme şekillerine göre değerlendirilmiş ve araştırmanın sonucunda anlaşarak evlenen kadınların cinsel yaşam kalitesi ve cinsel fonksiyon sorgulama indeksi (IFSF) puan ortalamaları, görücü usulü ile evlenen kadınlara göre daha yüksek, cinsel fonksiyon bozukluğunun (CFB) oranı ise daha düşük olduğu bulgulanmıştır. Karakoyunlu'nun (2007) çalışmasında da benzer sonuçlar elde edilerek; anlaşarak evlenen kadınların, görücü usulü ile evlenen kadınlara göre cinsel fonksiyon sorgulama indeksi (IFSF) puanları daha yüksek, cinsel fonksiyon bozukluğunun (CFB) oranı daha düşük bulunmuştur. Başka bir çalışmada ise, cinsel işlev bozukluklarından orgazm sorunu yaşayan kadınların, orgazm sorunu olmayan kadınlara göre daha çok görücü usulüyle ve daha erken yaşta evlendiklerine dair bulgular bildirilmiştir (Kulak, 2006). Farklı çalışmalardaki sonuçların bu çalışmayla benzerlik göstermesi, evlenme biçiminin cinsel doyum üzerinde etkili olduğunu ve cinsel doyum incelenirken, bu faktöre de bakılması gerektiğini göstermiştir. Bu benzer sonuçların dışında Yılmaz'ın (2014) evli kadınlarla yaptığı çalışmasında, kadınlarda hem görücü usulü hem de flört ederek evlenmenin, sadece flört ederek evlenmenin ve sadece görücü usulüyle evlenmenin cinsel doyum puanları üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığı bulunmuştur. Görücü usulü ile evlenmek ülkemizde daha geleneksel bir durum olduğu ve genellikle bu şekilde evlenen kadınların evlenmeden önce cinsel deneyim yaşamadıkları bilinmektedir. Öztürk'e (2008) göre konu ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında, kadınlarda çalışmama durumu arttığında (ekonomik bağımlılık, çocuk sayısı, evdeki iş bölümü vb.), cinselliğin ikinci plana atıldığı ve dolayısıyla cinsel tatminin daha düşük olduğu ve cinsel işlev bozukluklarının daha sık görüldüğüne dair bulgulara ulaşılmıştır (aktaran Yılmaz,

2014). Evli çiftlerle yapılan bir çalışmada ise, kadınlarda cinsel doyumun yordanmasında, evliliğe dair tutum ve inançlar ve cinsel mitlerin etkili değişkenler olduğu bulunmuştur (Vural ve Temel, 2010). Yapılan çalışmaların sonuçları birlikte değerlendirildiğinde; görücü usulü ile evlenmenin, kendi bedeninin ve cinsel organlarının işlevini tam olarak farkına varamamayı, utangaçlık, bekaret ve ayıp tabuları gibi faktörleri beraberinde getirdiğini ve dolayısıyla da cinsel hayatı etkilediğini düşündürmektedir.

4.1.3. Cinsel Doyum, Benlik Saygısı ve Beden İmgesinin Çalışma Durumu ile İlişkisinin Tartışması

Kadınların çalışma ve çalışmama durumuna göre benlik saygısı, beden imgesi ve cinsel doyum düzeylerinden aldıkları puanlara bakıldığında; benlik saygısı ve beden imgesi ölçeklerinin toplam puanlarının çalışma ve çalışmama durumuna göre anlamlı düzeyde bir ilişkisinin olmadığı görülmüştür. Bu sonuca benzer şekilde kadınlarla yapılan bir çalışmada, kadınların çalışıp çalışmama durumları ile benlik saygısı puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür (Tüysüz, 2015). Bu çalışmada kadınların çalışma ve çalışmama durumuna göre cinsel doyum ölçeğinden aldıkları puanlarda ise anlamlı düzeyde ilişki olduğu belirlenmiştir. Çalışan kadınların cinsel doyum ölçeğindeki sıklık, doyum ve iletişim alt ölçekleri ve cinsel doyum ölçeğinin toplam puanları çalışmayan kadınlara göre anlamlı düzeyde düşük olduğu bulgulanmıştır. Diğer bir deyişle çalışan kadınların çalışmayan kadınlara göre daha az cinsel sorun yaşadıkları söylenebilir. Bu sonuca benzer olarak Yaralı'nın (2013) çalışmasında çalışmayan kadınlarda cinsel fonksiyon sorgulama indeksi (IFSF) puan ortalamaları ve cinsel yaşam kalitesinin puanlarının, çalışan kadınlara göre daha düşük olduğu görülmüştür. Karakoyunlu'nun (2007) çalışmasında ev hanımlarının cinsel fonksiyon bozukluğunun çalışan kadınlara göre daha düşük olduğu bulunmuştur. Ayrıca Safarinejad'ın (2006) İranlı kadınlar ile yaptığı çalışmasında çalışmayan kadınlarda cinsel fonksiyon bozukluğunun (CFB) görülme oranının çalışan kadınlara göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu saptanmıştır (aktaran Yaralı, 2013). Bu çalışmalardaki benzer sonuçların aksine, Yılmaz'ın (2014) evli kadınlarla yaptığı çalışmasında, kadınların çalışıp çalışmama durumlarının, cinsel doyum puanları üzerinde anlamlı bir ilişkisinin olmadığı bulgulanmıştır. Çalışmaların ortak sonuçları değerlendirildiğinde, çalışıp çalışmama durumunun kadınların cinsel hayatı üzerinde önemli bir etkiye neden olabileceği anlaşılmaktadır.

Kadınlarda evden dışarı çıkma, maddi özgürlüğünü elde etme, kendine zaman ayırma, kendine özen gösterme, eşini özleme ve beraberinde cinsel fanteziler kurma gibi psikolojik, fizyolojik ve ekonomik faktörlerin, çalışan kadınlarda cinsel sorunların çalışmayan kadınlara oranla daha az görülmesini açıklayabileceğini düşündürmektedir.

4.1.4. Cinsel Doyumun Evlenme Biçimi ve Çalışma Durumu ile İlişkisinin Tartışması

Kadınlarda evlenme biçimleri (flört, görücü usulü, hem flört hem de görücü usulü) ve kadınların çalışıp çalışmama durumları birlikte değerlendirildiğinde, cinsel doyuma ortak etkilerinin olabileceğini düşündürmektedir. Kadınlarda evlenme biçiminin nasıl olduğu ile çalışıp çalışmama durumunun birbirleriyle ilişkili olması ortak etki olarak değerlendirilmiştir. Bu çalışmada, çalışan kadınların evlenme biçimlerinden daha çok flört ederek evlendikleri, çalışmayan kadınların ise daha çok görücü usulüyle evlendikleri görülmüştür. Bununla birlikte flört ederek evlenenlerin görücü usulü ile evlenenlere göre ve çalışan kadınların çalışmayan kadınlara göre daha az cinsel doyum sorunu yaşaması, ortak etki hakkındaki görüşü destekler niteliktedir. Ayrıca bu çalışmada, flört ederek evlenenler kadınlar içinde çalışmayanların oranı (%16) çok az iken, görücü usulü ile evlenen kadınların içinde çalışmayanların oranının (%58) oldukça fazla olduğu anlaşılmıştır. Bu sonuca bakıldığında; çalışan kadınların maddi ve manevi birtakım özgürlüklerin getirdikleriyle, kendini ve beraberinde cinsel hayatını ve doyumunu daha çok değerlendirip sorgulayabildiği, dolayısıyla cinsel tatmini daha fazla, cinsel sorunları ise daha az yaşadıklarını düşündürmektedir. Mutlu'nun (2009) vajinismus tanısı almış kadın hastalarla yaptığı çalışmasında, kadınların eğitim süresi ile evlenme biçimleri karşılaştırılmış ve yüksek eğitim düzeyindeki kadınların, düşük eğitim düzeyindeki kadınlara göre daha çok flört ederek evlendikleri sonucuna varılmıştır. Nayir'in (2010) kadınlarla yaptığı çalışmasında ise, çalışmayan kadınlarda cinsel işlev bozukluğunun çalışan kadınlara göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ayrıca görücü usulü ile evlenen kadınlarda cinsel işlev bozukluğunun anlaşarak evlenen kadınlara göre daha fazla olduğu saptanmıştır. Dolayısıyla hem çalışmayan hem de görücü usulü ile evlenen kadınlarda daha fazla cinsel işlev bozukluğunun görülmesi, evlenme biçimi ile çalışma durumu arasında bir ilişki olabileceğine dair görüşü desteklediği düşünülmektedir.

4.2. Beden Kitle İndeksinin (BKİ) Benlik Saygısı, Beden İmgesi ve Cinsel Doyum ile İlişkisinin Tartışılması

4.2.1. BKİ'nin Benlik Saygısı ile İlişkisinin Tartışılması

Beden kitle indeksi (BKİ) ile benlik saygısı arsındaki ilişkiye bakıldığında, benlik saygısı ölçeğinin puanları ile BKİ puanları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı saptanmıştır. Bu sonuca benzer şekilde Okumuşoğlu'nun (2017) kadınlarla yaptığı bir çalışmasında, BKİ'ye göre normal kilolu, fazla kilolu ve obez olarak ayrılmış gruplar arasında benlik saygısı puanları açısından anlamlı bir farklılığın olmadığı bulgulanmıştır. İki çalışma arasındaki benzerlikler göz önüne alındığında, benlik saygısının BKİ düzeyleri ile ilişkisinin düşük olduğu düşünülmektedir. Benlik saygısı ölçeğinden alınan puan arttıkça, benlik saygısı düzeyi düşmektedir. Bu çalışmaların aksine İzlanda'da ergenlerle yapılan bir çalışmada, beden kitle indeksi düzeyi artıkça, benlik saygısının olumsuz yönde etkilendiği görülmüştür (Logi Kristjánsson, Dóra Sigfúsdóttir ve Allegrante, 2010). Benzer şekilde ergenlerle yapılan bir diğer çalışmada ise, hem erkek hem de kadın katılımcılarda benlik saygısı ile beden kitle indeksi arasında negatif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu saptanmıştır (French, Perry, Leon ve Fulkerson, 1996). Bu çalışmalardaki benlik saygısı ile beden kitle indeksi arasındaki ilişkinin sonuçları birbirinden farklılaşmasının, ergen ve yetişkin katılımcılarla çalışma faktöründen kaynaklanabileceğini düşündürmektedir. Ergenlerde benlik saygısı ile beden kitle indeksi arasında ilişki bulunmasının, bu yaş dönemine özgü bedene dair daha fazla yatırım yapılmasından ve bedene dair değişikliklere karşı daha hassas olunmasından dolayı olabileceğini akla getirmektedir.

4.2.2. BKİ'nin Beden İmgesi ile İlişkisinin Tartışılması

Beden kitle indeksi (BKİ) ile beden imgesi arsındaki ilişkiye bakıldığında, bedenini değerlendirme ölçeğinin puanları ile BKİ puanları arasında negatif yönde anlamlı düzeyde bir ilişkinin olduğu bulunmuştur. BKİ puanı arttıkça, bedenini değerlendirme ölçeğinden alınan puanlar düşmektedir. Diğer bir deyişle BKİ düzeyi arttıkça, bedene dair memnuniyetin azaldığı söylenebilir. Bedenini değerlendirme ölçeğinden alınan puan arttıkça, beden imgesine dair meşguliyet, olumlu düşünce, değerlendirme ve memnuniyet de artmaktadır. Bu sonuca benzer şekilde Okumuşoğlu'nun (2017) kadınlarla yaptığı bir çalışmasında, beden algısı ile BKİ

arasında negatif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir. Yine aynı çalışmada normal kilodaki kadınların bedenlerine dair memnuniyetlerinin, obez kadınlara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür. Hemşirelik Yüksekokulu'nda öğrenim göre öğrencilerle yapılan bir çalışmada, beden kitle indeksine göre normal olan öğrenicilerin, beden kitle indeksine göre düşük kilolu olan öğrencilere göre çok yönlü beden ilişkileri ölçeğinden alınan toplam puanlarının daha düşük olduğu bulgulanmıştır. Dolayısıyla beden kitle indeksi puanı arttıkça, bedene dair memnuniyetin azaldığı, aralarında negatif yönlü bir ilişkinin olduğu anlaşılmaktadır (Aktaş, Aştı, Bakanoğlu ve Çelebioğlu, 2010). Beden eğitimi yüksekokulu mühendislik ve mimarlık fakülteleri öğrencileriyle yapılan bir çalışmada ise, beden kitle indeksine göre normal kiloda olan öğrencilerin, beden kitle indeksine göre fazla kilolu ve obez olan öğrencilere göre beden algılarının daha iyi olduğu ancak farkın anlamlı olmadığı saptanmıştır (Acar, 2010). Bu çalışmalar arasındaki benzerlikler birlikte değerlendirildiğinde; bedene dair düşüncelerin, memnuniyetin, algının ve değerlendirmenin, BKİ düzeyine göre değişebildiği, ikisi arasındaki ilişkinin güçlü olduğu sonucuna varılmaktadır.

4.2.3. BKİ'nin Cinsel Doyum ile İlişkisinin Tartışılması

Beden kitle indeksi (BKİ) ile cinsel doyum arasındaki ilişkiye bakıldığında, cinsel doyum ölçeğinin puanları ile BKİ puanları arasında pozitif yönde anlamlı düzeyde bir ilişkinin olduğu bulunmuştur. BKİ puanı arttıkça, cinsel doyum ölçeğinden alınan puanlar da artmaktadır. Dolayısıyla BKİ düzeyi arttıkça, daha fazla cinsel sorun yaşandığı anlaşılmaktadır. Bu sonuca benzer şekilde Dilek'in (2007) diyabetli kadınlarla yaptığı bir çalışmasında, kadınların cinsel işlev ölçeği toplam puan ortalaması, beden kitle indeksi dağılımına göre karşılaştırılmıştır. Çıkan sonuçta, beden kitle indeksine göre normal kilodaki kadınların cinsel işlev ölçeği toplam puan ortalaması, fazla kilodaki kadınlardan; fazla kilodaki kadınların cinsel işlev ölçeği toplam puan ortalaması da obez kadınlardan anlamlı derecede düşük olduğu bulgulanmıştır. Evli kadınlarla yapılan Güvel ve ark'nın (2002) çalışmasında, beden kitle indeksine göre 30'un üzerinde (obez) olan kadınlarda cinsel fonksiyon sorgulama indeksi (IFSF) puanı, beden kitle indeksi 30'un altında olan kadınlara göre daha düşük olduğu ancak aralarındaki istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı saptanmıştır. Kadın ve erkeklerle yapılan diğer bir çalışmada ise, beden kitle indeksi puanının artmasının, olumsuz beden algısına sebep olduğu saptanmıştır

(Öngören, 2015). Bu çalışmalar arasındaki benzerlikler birlikte değerlendirildiğinde; BKİ düzeyinin değişmesinin, cinsel doyuma etki edebileceğini ancak ikisi arasındaki ilişkideki gücün, katılımcıların demografik bilgilerinden de etkilenebileceğini düşündürmektedir.

4.3. Benlik Saygısı, Beden İmgesi ve Cinsel Doyumun Birbirleri ile İlişkisinin Tartışılması

4.3.1. Benlik Saygısının Beden İmgesi ile İlişkisinin Tartışılması

Benlik saygısı ile beden imgesi arasındaki ilişkiye bakıldığında, benlik saygısı ölçeğinden alınan puanların, bedenini değerlendirme ölçeğinden alınan puanlar ile negatif yönde anlamlı düzeyde ilişkili olduğu bulunmuştur. Benlik saygısı puanı arttıkça, bedenini değerlendirme ölçeğinde yer alan beden dış görünüm değerlendirmesi, aşırı kilo ile meşgul olma ve beden bölgeleri memnuniyeti gibi özelliklerin düştüğü görülmüştür. Dolayısıyla düşük benlik saygısı olan bireylerde bedene dair memnuniyetsizliğin, yüksek benlik saygısı olan bireylere göre daha fazla olduğu anlaşılmıştır. Bu çalışmaya benzer şekilde Önen Sertöz ve ark'nın (2004) meme kanseri olan kadınlarla yaptıkları çalışmasında, ameliyatla tüm memesi alınmış kadınlarda benlik saygısı ölçeği ile beden algısı ölçeği arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Benlik saygısı arttıkça, beden algısının olumlulaştığı ya da beden algısı olumlulaştıkça, benlik saygısının arttığı görülmüştür. Bu çalışmanın aksine Gökçe'nin (2017) lise öğrencileri ile yaptığı çalışmasında, benlik saygısı ölçeğinden alınan puanlar arttıkça, beden algısı ölçeğinden alnına puanların da arttığı saptanmıştır. Mersin ve Adana illerinde yaşayan bireylerle yapılan diğer bir çalışmada ise, beden imgesi ile benlik saygısı arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu, bireylerde beden imgesi puanları arttıkça, benlik saygısı puanlarının da arttığı bulgulanmıştır (Çetinkaya, 2004). Gökçe'nin (2017) ve Çetinkaya'nın (2004) çalışmalarında benzerliğin görülüp, bu çalışmanın sonucundan farklılaşması, çalışmalardaki katılımcıların farklı demografik özelliklerde olduğunu akla getirmektedir. Yapılan çalışmaların sonuçları birlikte değerlendirildiğinde; benlik saygısı ve beden imgesi ile arasında genellikle anlamlı bir ilişkinin bulunduğu anlaşılmıştır.

4.3.2. Benlik Saygısının Cinsel Doyum ile İlişkisinin Tartışılması

Benlik saygısı ile cinsel doyum arasındaki ilişkiye bakıldığında, benlik saygısı ölçeğinden alınan puanların, cinsel doyum ölçeğinden alınan puanlar ile pozitif yönde anlamlı düzeyde ilişkili olduğu bulunmuştur. Benlik saygısı puanı arttıkça, cinsel doyum puanının da arttığı görülmüştür. Dolayısıyla düşük benlik saygısına sahip bireylerin, daha fazla cinsel sorun yaşandığı anlaşılmıştır. Bu sonuca benzer şekilde Diker'in (2015) kadınlarla yaptığı çalışmasında, cinsel işlev bozukluğu olan kadınlarda, cinsel işlev bozukluğu olmayan kadınlara göre benlik saygısının anlamlı bir şekilde daha düşük olduğu saptanmıştır Kadınlarla yapılan benzer başka bir çalışmada ise, orgazm olmayan kadınların orgazm olan kadınlara göre benlik saygısı puanlarının anlamlı şekilde daha düşük olduğu bulgulanmıştır. Aynı çalışmada kadınların benlik saygısı düştükçe, cinsel doyumlarının ve orgazm kalitelerinin de düştüğü görülmüştür (Dinç, 2012). Bu çalışmalardaki benzer sonuçlar birlikte değerlendirildiğinde; benlik saygısının düşük olmasının, cinsel doyumda sorun oluşturabileceği ve daha az cinsel tatmin yaşatabileceğini düşündürmektedir. Dolayısıyla bu durum cinsel doyumda sorun olmaması için bireyin kendine dair benlik saygısının da yüksek olması gerektiğini ve bu ikisi arasındaki ilişkinin de son derece önemli olduğunu bize göstermektedir.

4.3.3. Cinsel Doyumun Beden İmgesi ile İlişkisinin Tartışılması

Cinsel doyum ile beden imgesi arasındaki ilişkiye bakıldığında, cinsel doyum ölçeğinden alınan puanların, bedenini değerlendirme ölçeğinden alınan puanlar ile negatif yönde anlamlı düzeyde ilişkili olduğu bulunmuştur. Diğer bir deyişle bedene dair memnuniyet arttıkça, cinsel tatminin de arttığı söylenebilir. Bu çalışmaya benzer şekilde Dinç'in (2012) kadınlarla yaptığı çalışmasında, orgazm olan kadınların orgazm olmayan kadınlara göre beden imajlarının anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu saptanmıştır. Orgazm olan kadınların orgazm olmayan kadınlara göre hem bedenlerinin bütününe hem de parçalarına göre daha olumlu bir algı içinde oldukları görülmüştür. Ayrıca orgazm olmayan kadınlar orgazm olan kadınlara göre, kendilerini hem cinsel hem de fiziksel açıdan daha az çekici bulduklarını ifade ettikleri bildirilmiştir. Bu durum; bireyin kendi bedenine dair tutumlarının, orgazm olabilmesi ve cinsel yaşantısının kalitesi üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu şeklinde yorumlanmıştır. Önen Sertöz ve ark'nın (2004) meme kanseri olan

kadınlarla yaptıkları benzer bir çalışmada, ameliyatla tüm memesi alınmış kadınlarda beden algısı ölçeği ile cinsel doyum ölçeği arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Kadınlarda olumlu beden algısının, cinsel doyumu arttırdığı görülmüştür. Kadınlarla yapılan başka bir çalışmada ise, kadınlarda pozitif beden imgesinin olması, kadınların cinsel işlevlerini olumlu yönde etkilediği bulgulanmıştır (Erbil, 2013). Çalışmaların sonuçlarındaki benzerlikler birlikte değerlendirildiğinde; bireyin kendi bedenine karşı düşüncelerinin, memnuniyetinin, algısının ve bedenini değerlendirmesinin olumlu ya da olumsuz olmasının, bireyin cinsel doyumunu da etkileyebildiği anlaşılmaktadır. Bireyde bedene dair olumsuz düşüncelerin varlığı, cinsel tatminin azalmasına ya da cinsel sorunların görülmesine sebebiyet verebileceğini akla getirmektedir.

4.4. Katılımcıların Ağırlık Memnuniyet Durumunun Benlik Saygısı, Beden İmgesi ve Cinsel Doyum ile Karşılaştırılmasının Tartışılması

4.4.1. Ağırlık Memnuniyet Durumunun Benlik Saygısı ile Karşılaştırılmasının Tartışılması

Araştırmaya katılan kadınların kendi ağırlıklarından memnuniyet durumları ile benlik saygıları, beden imgeleri ve cinsel doyumları arasında karşılaştırma yapılmıştır. Karşılaştırmanın sonucunda kendi ağırlığından memnun olma, olmama ya da kararsız kalma durumunun benlik saygısı düzeyi ile arasında anlamlı bir fark çıkmadığı bulgulanmıştır. Bu sonucun aksine Taşpınar'ın (2015) gebe kadınlarla yaptığı çalışmasında, kadınlarda kilo sorunu olup olmama durumunun benlik saygısı puanı açısından demografik değişkenlere göre belirlenen farklı gruplar arasında, anlamlı bir farklılığın olduğu bulunmuştur. Taşpınar'ın (2015) çalışmasına göre gebelikte kilo sorunu olmayan kadınların, benlik saygısının daha yüksek olduğu ve kilo sorunu olan (81 kg. ve üstü) gebe kadınların ise benlik saygısının düşük olduğu görülmüştür. Frederick ve ark'nın (2016) yaptığı bir çalışmasında da benzer şekilde, vücut kütlesi fazla olan kadın ve erkekler, vücut kütlesi fazla olmayanlara göre daha yüksek düzeyde görünüm ve ağırlık tatminsizliği yaşadıklarını bulgulanmıştır. Bununla birlikte vücut ağırlığı memnuniyetsizliği arttıkça, benlik saygısı puanlarının da arttığı bulgulanmıştır. Bu sonuca benzer kadınlarla yapılan Annis, Cash ve Hrabosky'ın (2004) çalışmasında ise, fazla kilolu olan kadınlarda, fazla kilolu olamayan kadınlara göre daha fazla vücut memnuniyetsizliği, daha fazla aşırı kilo ile

meşguliyet ve daha düşük sosyal benlik saygısı görüldüğü bulgulanmıştır. Bu çalışma ile yapılan diğer çalışmalarda (Taşpınar, 2015; Frederick ve ark, 2016; Annis, Cash ve Hrabosky, 2004) ağırlık memnuniyeti ve benlik saygısı ilişkisinde farklı sonuçların çıkması; çalışmalardaki normal, fazla kilolu ve obez bireylerin sayı dengelerinin farklı olmasından ve kadınların farklı demografik özelliklere sahip olmasından kaynaklanabileceğini düşündürmektedir. Dolayısıyla bu çalışmada ağırlık memnuniyeti ile benlik saygısı arasında anlamlı bir fark çıkmamış olsa da, yapılan diğer çalışmalarla bu iki değişkenin birbirleriyle ilişki olduğu anlaşılmıştır.

4.4.2. Ağırlık Memnuniyet Durumunun Beden İmgesi ile Karşılaştırılmasının Tartışılması

Ağırlıklarından memnun olan kadınların bedenini değerlendirme ölçeğinden aldıkları toplam puanları, ağırlıklarından memnun olmayan kadınlara göre daha yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır. Ağırlık memnuniyetinde kararsız olan kadınların bedenini değerlendirme ölçeğinden aldıkları toplam puanları ise, ağırlıklarından memnun olmayan kadınlara göre daha yüksek düzeyde olduğu bulgulanmıştır. Dolayısıyla ağırlıklarından memnun olan kadınlar ağırlıklarından memnun olmayanlara göre, ağırlık memnuniyetinde karasız olan kadınlar ise ağırlıklarından memnun olmayanlara göre bedene dair memnuniyetlerinin daha fazla olduğunu anlaşılmıştır. Bu sonucun aksine Taşpınar'ın (2015) gebe kadınlarla yaptığı çalışmasında, kadınların kilo sorunu olup olmama durumunun vücut algısı puanı açısından demografik değişkenlere göre belirlenen farklı gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu iki çalışma arasında beden imgesi açısından ortaya çıkan farklılığın, katılımcıların demografik bilgi farklılığından kaynaklı olabileceği düşünülmektedir. Acharya ve ark'nın (2016) Kaski bölgesinde ergenlerle yaptığı çalışmasında, beden kitle indeksine göre normal kiloda olan ergenlerin beden imajından memnunluğu, zayıf olan ergenlere göre daha yüksek bulunmuştur. Fazla kilodaki ergenlerin yarıdan fazlası kendilerini normal kiloda algılarken, az bir kısmı da kendini obez olarak algıladığı görülmüştür. Ergenler arasında beden imajı memnuniyeti yüksek bulunurken; fazla kilolu ve obez ergenlerin beden ağırlıklarını düşük olarak algıladıkları saptanmıştır. Utku'nun (2011) 20 yaş ve üzeri kadınlarla gerçekleştirdiği kesitsel çalışmasında ise, beden kitle indeksine göre obez olan kadınların büyük bir kısmı beden algılarını değerlendirirken, kendilerini obez olarak tanımladıkları görülmüştür. Bal, Özgür ve Gümüş'e (2006) göre, ergenlik ve genç

yetişkinlik döneminde dış görünüş ve beden imajı ile ilgili kaygılar daha fazla yaşanırken, yaşın ilerlemesiyle birlikte bu kaygıların azaldığı belirlenmiştir. Orta ve geç yetişkinlikte bireylerin fazla kilolarına karşı, genç yaştaki bireyle göre daha iyimser yaklaştıkları öne sürülmüştür. Ayrıca Pembecioğlu'nun (2005) üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmasında, kilo memnuniyetinin yeme tutumları ile negatif yönde anlamlı bir ilişkisinin olduğu bulgulanmıştır. Acharya ve ark'nın (2016), Utku'nun (2011) ve Pembecioğlu'nun (2005) çalışmaları birlikte değerlendirildiğinde, beden ağırlığını değerlendirmede yaşın önemli bir faktör olduğu ve obez olan bireyler beden ağırlıklarını, normal ve fazla kilodaki bireylere göre daha gerçekçi değerlendirildikleri anlaşılmaktadır. Obez bireylerin çeşitli faktörler nedeniyle kilo almaları ve bunun yanında kilo memnuniyetsizliği da yaşamalarının birbirleriyle bağlantılı olabileceğini düşündürmektedir. Bu çalışmaların dışında Öngören'in (2015) kadın ve erkeklerle yaptığı çalışmasında, katılımcıların yarısından fazlasının kilosundan memnun olmadığı ve hem kadın hem de erkeklerde kilosunu beğenme durumunun değişmediği bulgulanmıştır. Ayrıca sadece kadınların kilosu nedeniyle diyet yaptığı görülmüş, bu durum da ideal beden baskısını kadınların daha fazla hissetmesinden dolayı olduğu şeklinde yorumlanmış ve kilolu bireylerin beden algılarının düşük olmasının nedeni, ideal beden imgesine olan uzaklığına bağlanmıştır. İsviçre'de yapılan başka bir çalışmada ise, kadınlarda vücut ağırlığı memnuniyetsizliğinin beden kitle indeksinden bağımsız olduğu bulgulanmıştır (Richard ve ark, 2016). Dolayısıyla bu sonuç, normal kilodaki bir kadının da vücut ağırlığından memnun olmayabileceğini akla getirmektedir. Yapılan çalışmaların sonuçları birlikte değerlendirildiğinde; kilo artışıyla birlikte bedenin de değiştiği göz önünde bulundurulduğunda, bireylerin fazla kilolu ya da obez olması, ağırlık memnuniyetsizliği yaşamalarını açıklar niteliktedir. Ancak sadece fazla kilolu ya da obez bireylerde değil, normal kilodaki bireylerde de psikolojik, kültürel ya da toplumsal sebeplerden dolayı ağırlık memnuniyetsizliğinin yaşanabileceği düşünülmektedir.

4.4.3. Ağırlık Memnuniyet Durumunun Cinsel Doyum ile Karşılaştırılmasının Tartışılması

Ağırlık memnuniyetinde kararsız olan kadınların cinsel doyum ölçeğinden aldıkları toplam puanları, ağırlıklarından memnun olmayan kadınlara göre daha düşük düzeyde çıktığı saptanmıştır. Diğer bir deyişle ağırlık memnuniyetinde

kararsız olan kadınların, ağırlıklarından memnun olmayan kadınlara göre daha az cinsel sorun yaşadıkları anlaşılmıştır. Thabet ve ark'nın (2014) Tunus'ta obez ve normal kilodaki bireylerle yaptıkları çalışmalarında, obez bireylerde vücut görüntüsünden memnuniyetsizliğin normal kilodaki bireylere göre daha fazla olduğu belirlenmiştir. Vücut imajından memnuniyetin cinsel istek ile ilişkili olduğu bulgulanmıştır. Ayrıca cinsel ilişkiden kaçınılmasının, beden imajı ile ilgili memnuniyetsizlikle anlamlı derecede ilişkili olduğu saptanmıştır. Ayrıca aynı çalışmada ağırlık memnuniyetinin hem beden değerlendirmesi hem de cinsel doyum ile ilişkili olduğu anlaşılmıştır. Ağırlık memnuniyetsizliği, beden değerlendirmesini olumsuz yönde etkilerken, cinsel doyumu da olumsuz yönde etkilemesi, beden değerlendirmesinin de cinsel doyum üzerinde etkili olduğunu düşündürmektedir. Dolayısıyla bedeni ile ilgili olumsuz düşünce, değerlendirme ya da meşguliyeti olan bireyin, cinsel tatmininin de düşük olması beklenmektedir. Bu çalışmadan farklı olarak anoreksiya nevroza tanısı olan ve normal kilodaki kız öğrencilerle yapılan bir çalışmada; anoreksiya nevroza tanısı olan kız öğrencilerde, normal kilodaki kız öğrencilere göre vücut büyüklüğünü algılama zorluklarının, kilo alma korkusunun, vücut büyüklüğünü abartma eğiliminin ve cinsellik konusunda korku ve tiksinti duymanın daha fazla görüldüğü bulgulanmıştır (Buvat-Herbaut, Hebbinckuys, Lemaire ve Buvat, 1983). Yapılan çalışmaların sonuçları birlikte değerlendirildiğinde; ağırlık memnuniyetsizliğinin sadece fazla kilolu ya da obez bireylerde olmayacağı, normal ya da zayıf kilodaki bireylerde de ağırlık memnuniyetsizliğinin yaşanabileceği anlaşılmıştır. Normal ya da zayıf bireylerde görülen ağırlık memnuniyetsizliğinin; psikolojik, fizyolojik, toplumsal ya da kültürel sebeplerden kaynaklı olabileceği düşünülmektedir. Ağırlık memnuniyetsizliğini yaşayan bireylerde, aynı zamanda ağırlık ya da beden ile ilgili çarpıtma ya da abartmaların da olabileceği görülmüştür. Dolayısıyla bireyde ağırlık ya da bedene dair memnuniyetsizlikler, algı çarpıtmaları ya da ağırlığı abartma durumları gibi faktörlerin birbiriyle ilişkili olduğu ve bu durumun da cinsel doyumu etkileyebileceği anlaşılmıştır.

4.5. Katılımcıların Kilo Tanımlama ve Kilolu Olma Yaşlarının Benlik Saygısı, Beden İmgesi ve Cinsel Doyum Açısından İncelenmesinin Tartışılması

Araştırmaya katılan kadınların kendi kilolarını tanımlama durumları ile benlik saygıları, beden imgeleri ve cinsel doyumları arasında karşılaştırma yapılmıştır.

Kadınların kendi kilolarını tanımlama durumları ile benlik saygısı ve cinsel doyum puanları arasında iki grup (zayıf-normal, kilolu-fazla kilolu) açısından da anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Kendi kilosunu tanımlama durumları açısından, zayıf-normal kilodaki kadınların bedenini değerlendirme ölçeğinden aldıkları puanlar, kilolu-fazla kilodaki kadınlara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır. Dolayısıyla kendini zayıf-normal olarak tanımlayan kadınlar, kendini kilolu-fazla kilolu olarak tanımlayan kadınlara göre bedene dair memnuniyetlerinin daha fazla olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca kilolu olma yaşı ile bedenini değerlendirme ölçeğinin alt ölçeği aşırı kilo ile meşgul olma, pozitif yönde anlamlı düzeyde ilişkili olduğu bulgulanmıştır. Diğer bir deyişle kilolu olma yaşı arttıkça, kilo ile meşgul olma durumunun da arttığı söylenebilir. Baykara ve Karaköse'nin (2017) kilo konuşmalarının çeşitli değişkenler açısından incelendiği çalışmasında, kilo konuşmalarının fazla kilolu ve obez bireylerde, zayıf ve normal kilodaki bireylere göre daha fazla olduğu belirlenmiştir. Fazla kilolu ve obez bireylerin, zayıf ve normal kilodaki bireylere göre daha çok beden karşılaştırması yaptıkları ve daha çok beden kaygısı içinde oldukları bulgulanmıştır. Dolayısıyla bireylerde beden kitle indeksinin artmasına bağlı olarak, kilo konuşmalarının, beden karşılaştırmasının ve beden kaygılarının da arttığı anlaşılmıştır. Del Mar Bibiloni ve ark'nın (2017) İspanya'da kadın ve erkeklerle yaptıkları kesitsel çalışmalarında, kadınların erkeklere göre aşırı kilo alma ve daha fazla kilo verme konularında daha fazla endişe duydukları, ayrıca kadınların erkeklere göre mevcut kilolarından daha az memnun oldukları saptanmıştır. Bu çalışmanın da sadece evli kadınlardan oluşmasının sebebi, kadınların erkeklere göre kilo konusunda daha hassas davrandıkları ve kendi kilolarını daha sık değerlendirdikleri düşüncesindendir. Del Mar Bibiloni ve ark'nın (2017) çalışmasının devamında ise, orta yaştaki (36-55 yaş) bireyler, genç yaştaki (18-35 yaş) bireylere göre vücut şekillerinden daha fazla memnun kalmadıkları ve mevcut ağırlıklarını daha düşük görme eğiliminde oldukları bulgulanmıştır. Ayrıca aşırı kilolu bireylerin, normal kilodaki bireylere göre vücut ağırlığını hafife alma eğiliminin daha yüksek olduğu, ancak kilo alma konusunda daha fazla endişe duydukları görülmüştür. Yapılan çalışmalar birlikte değerlendirildiğinde; fazla kilolu ve obez bireylerin kilodan kaynaklı beden değerlendirmeleri ve memnuniyetlerinin olumsuz yönde olabileceğini, bu olumsuzluğun beraberinde bedenlerine dair kaygı duyabileceklerini düşündürmektedir. Dolayısıyla fazla kilolu ve obez bireylerde kilo ile meşguliyetlerin ve beden karşılaştırmalarının fazla olması, buna bağlı geliştiği

düşünülen kilo konuşmalarının daha fazla görülmesini açıklar niteliktedir. Ayrıca yaşa bağlı olarak kilo artışının meydana gelmesi; orta yaşlı bireyleri, genç yaştaki bireylere göre daha fazla kilo hakkında konuşmaya, kilolarıyla meşgul olmaya ve kilolarını tanımlaya yöneltebileceğini akla getirmektedir.

4.6. Grupların Benlik Saygısı, Beden İmgesi ve Cinsel Doyum Puanlarının Karşılaştırılmasının Tartışılması

4.6.1. Grupların Benlik Saygısı Puanlarının Karşılaştırılmasının Tartışılması

Bu çalışmada BKİ değerlerine göre belirlenen zayıf, normal, fazla kilolu ve obez kadınlar ile; zayıf ve normal kilodakiler birleştirilerek normal, fazla kilolu ve obezler birleştirilerek obez grubu oluşturmuştur. Ayrıca fazla kilolu ve obez kadınlar da iki ayrı grup olarak kendi aralarında değerlendirilmiştir. Yapılan analizlerde, zayıf-normal kilodaki kadınların benlik saygısı puanları ile fazla kilolu ve obez kadınların benlik saygısı puanları arasında anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür. Bu sonuca benzer şekilde Değirmenci'nin (2006) yetişkinlerle yaptığı çalışmasında, obez bireyler ile normal kilodaki bireyler arasında benlik saygısı açısından anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır. Ancak obez bireylerin benlik değerleri BKİ ile ilişkili bulunmuş ve obez bireylerde BKİ değeri arttıkça, benlik değerinde azalma olduğu görülmüştür. Sarısoy ve ark'nın (2013) obez hastalarla yaptıkları çalışmasında, morbid obez hastalarda obez olmayan bireylere göre benlik saygısının daha düşük olduğu bulgulanmıştır. Ancak morbid olmayan obez hastalar ile obez olmayan bireylerin benlik saygısı puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Bu sonuç ile, bireydeki morbidite durumunun benlik saygısını düşürdüğü anlaşılmıştır. Obez bireylerle yapılan benzer başka bir çalışmada ise, morbid obezitenin benlik saygısını düşürdüğü ileri sürülmüştür (van Hout ve ark, 2004). Çalışmaların sonuçlarına bakıldığında; kilolu ya da obez olmanın direkt benlik saygısı üzerinde etkisinin olmadığı anlaşılmıştır. Ancak morbid obezitenin (aşırı şişmanlık) varlığı benlik saygısına belirgin şekilde etki ettiği görülmüştür. Bu durumda benlik saygısını, uçlarda aşırı kilonun (morbid obezite) varlığı etkilediği düşünülmektedir. Bu çalışmadaki sonucun aksine Ünlü'nün (2015) kadınlarla yaptığı çalışmasında, normal kilodaki kadınların benlik saygısının, fazla kilolu ve obez kadınlara göre anlamlı olarak yüksek olduğu bulunmuştur. Diğer bir deyişle obez kadınların normal kadınlara göre daha düşük benlik saygısına sahip oldukları anlaşılmıştır. Ayrıca

obezitenin benlik saygısını olumsuz yönde etkilediği görülmüştür. Aydoğan'ın (2017) obezitesi olan ve olmayan bireylerle yaptığı çalışmasında benzer şekilde, obez bireylerin obez olmayan bireylere göre benlik saygılarının anlamlı düzeyde daha düşük olduğu bulgulanmıştır. Morbid obez hasta grubu ile yapılan başka bir çalışmada, obez bireylerde normal kilodaki bireylere göre benlik saygısının daha düşük olduğu görülmüştür (Ekinci, 2015). Ergenlerle yapılan bir çalışmada ise, obez ergenlerde obez olmayan ergenlere göre benlik saygısının anlamlı şekilde daha düşük olduğu saptanmıştır (Cengiz, 2011). Çalışmalar arasında çıkan sonuç farklılıkları birlikte değerlendirildiğinde; obezite üzerinde benlik saygısının etkisinin olup olmaması, çalışma örneklemindeki normal kilolu ve obez bireylerin dağılımına ve obez bireylerde morbidite durumuna bağlı olabileceğini düşündürmektedir.

4.6.2. Grupların Beden İmgesi Puanlarının Karşılaştırılmasının Tartışılması

Zayıf-normal kilodaki kadınların beden imgesi puanları, fazla kilolu ve obez kadınların beden imgesi puanlarından anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır. Ayrıca fazla kilolu kadınların beden imgesi puanları, obez kadınların beden imgesi puanlarından anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulgulanmıştır. Dolayısıyla normal kilodaki kadınların, fazla kilolu ve obez kadınlara göre beden memnuniyetlerinin daha fazla olduğu görülmüştür. Bu sonuca benzer şekilde Ünlü'nün (2015) kadınlarla yaptığı çalışmasında, normal kilodaki kadınların beden algısı puan ortalaması, fazla kilolu ve obez kadınlara göre anlamlı olarak yüksek olduğu bulunmuştur. Ayrıca obezitenin beden algısını olumsuz yönde etkilediği görülmüştür. Kadın ve erkeklerle yapılan benzer bir çalışmada, normal ve normal kiloya yakın olan bireylerde beden algısının obez bireylere göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Diğer bir deyişle BKİ değerleri arttıkça beden algısı düzeyinin düştüğü görülmüştür (Öngören, 2015). Morbid obez hasta grubu ile yapılan diğer bir çalışmada, obez bireylerde normal kilodaki bireylere göre beden algısı puanları daha düşük olduğu ve bozuk beden algısı oranının ise daha yüksek olduğu bulgulanmıştır (Ekinci, 2015). Ergenlerle yapılan benzer bir çalışmada ise, obez ergen grubunda obez olmayan ergen grubuna göre beden algısı bozuk birey sayısının daha fazla olduğu bulgulanmıştır (Cengiz, 2011). Çalışmalardaki ortak sonuçlar birlikte değerlendirildiğinde; bedene dair düşüncelerin, algının ve memnuniyetin, beden görünümü değişip kilo alındıkça farklılaştığı, özellikle de obezite gibi aşırı şişmanlık durumundan olumsuz yönde etkilendiği anlaşılmıştır.

4.6.3. Grupların Cinsel Doyum Puanlarının Karşılaştırılmasının Tartışılması

Zayıf-normal kilodaki kadınların cinsel doyum puanları, fazla kilolu ve obez kadınların cinsel doyum puanlarından anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır. Ayrıca fazla kilolu kadınların cinsel doyum puanları, obez kadınların cinsel doyum puanlarından anlamlı düzeyde düşük olduğu bulgulanmıştır. Diğer bir deyişle normal kilodaki kadınların, fazla kilolu ve obez kadınlara göre daha fazla cinsel tatmin yaşayıp, daha az cinsel sorun yaşadıkları anlaşılmıştır. Bu sonuca benzer şekilde Karakoyunlu'nun (2007) evli kadınlarla yaptığı çalışmasında, kadınlarda beden kitle indeksi (BKİ) puanı arttıkça, cinsel fonksiyon bozukluğu (CFB) oranının da arttığı saptanmıştır. Ayrıca BKİ'ye göre normal kilodaki kadınların cinsel fonksiyon sorgulama indeksi (IFSF) puanları, fazla kilodaki kadınlara göre daha yüksek olduğu bulgulanmıştır. Morbid obez hasta grubu ile yapılan benzer diğer bir çalışmada ise, obez bireylerde normal kilodaki bireylere göre cinsel hayat kalitesinin daha kötü olduğu ve cinsel disfonksiyon sıklığının ise daha yüksek oranda olduğu belirlenmiştir (Ekinci, 2015). Bu çalışmalardaki benzer sonuçlar birlikte değerlendirildiğinde; fazla kilo ya da obezite durumunun cinsel doyuma, cinsel sorunlara ya da cinsel tatmine etki ettiği görülmüştür. Dolayısıyla cinsel sorunların ya da cinsel tatmin düzeyinin bireyin kilosuna da bağlı olduğu ve BKİ değeri arttıkça cinsel sorunun arttığı, cinsel tatminin ise azaldığı anlaşılmıştır.

4.7. Cinsel Doyumu Yordayan Benlik Saygısı, Beden İmgesi ve BKİ Düzeyinin Regresyon Analizi Sonuçlarının Tartışılması

Cinsel doyumun, benlik saygısının, beden imgesinin ve BKİ düzeyinin birbirleriyle ilişkisine bakıldığında; cinsel doyum puanı arttıkça, benlik saygısı puanının ve BKİ düzeyinin de arttığı, bedeni imgesi puanının ise azaldığı görülmüştür. Dolayısıyla cinsel doyumda daha fazla sorun yaşanların, daha düşük benlik saygısına sahip oldukları, bedene dair memnuniyetsizliği daha fazla yaşadıkları ve daha yüksek BKİ düzeyine sahip bireyler oldukları anlaşılmıştır.

Cinsel doyum ile ilişkili çıkan benlik saygısı, beden imgesi ve beden kitle indeksi (BKİ) puanlarının, cinsel duyum puanını ne kadar yordadığını anlamayabilmek için regresyon analizi yapılmıştır. Regresyon analizi sonuçlarına göre; benlik saygısı, beden imgesi ve beden kitle indeksi (BKİ) puanlarının pozitif yönde anlamlı düzeyde cinsel doyum puanını yordadığı ancak katsayı bakımından

cinsel doyum puanını en çok yordayanın benlik saygısı puanı olduğu bulgulanmıştır. Ayrıca bedenini değerlendirme alt ölçeğinden beden bölgeleri memnuniyeti ikinci, BKİ ise üçüncü sırada cinsel doyum puanını yordadığı saptanmıştır. Bu çalışmada BKİ'ye göre belirlenen kilo durumunun ve bedenini değerlendirme ölçeğine göre ölçülen beden imgesinin, cinsel doyum ile ilişkili olabileceğine dair önermeler, bulgularla desteklenmiştir. Ancak regresyon analizi sonucunda cinsel doyumu, bu iki değişkenden ziyade, benlik saygısının daha fazla açıkladığı anlaşılmıştır. Dolayısıyla fazla kilolu ve obez kadınlarda kilonun varlığının, cinsel doyumu etkileyebileceği önermesinden daha güçlü bir etki olan, bu kadınların benlik saygısı düzeyi olduğu belli olmuştur. Cinsel doyumu etkileyen faktörler içinde kilo durumun, geri planda olduğunun ortaya çıkması ile normal ve zayıf kilodaki kadınların da benlik saygısı düzeylerine göre cinsel doyumda sorun yaşayabilecekleri anlaşılmıştır. Cinsel doyuma BKİ'nin, benlik saygısına göre daha az etki etmesinin yanı sıra, bu çalışmada ayrıca benlik saygısı ile BKİ arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı da görülmüştür. Obez ya da normal kilolunun BKİ puanlarına göre belirlendiği bilindiği üzere, bu çalışmada kilonun varlığı, hem cinsel doyuma hem de benlik saygısına daha az etki ettiği açığa çıkmıştır. Bu sonuca benzer şekilde Gortmaker ve ark'nın (1993) ergen ve genç yetişkinlerle yaptıkları çalışmalarında, obezite ya da kilolu olmak ile benlik saygısı arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı bulgulanmıştır. Benzer şekilde Klesges ve ark'nın (1991) çocuklarla yaptıkları bir çalışmasında, çocuklarda benlik saygısının gelişimi ile obezite arasında anlamlı bir ilişki görülmemiştir. Kadınlarla yapılan başka bir çalışmada ise, benlik saygısı ile obezite arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı saptanmıştır (Sarwer ve ark, 1998). Cinsel doyum ile BKİ arasındaki ilişkiye bakıldığında, regresyon analizi sonucunda ikisi arasında az da olsa anlamlı bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir. Bu sonucun benzeri şekilde kadın ve erkeklerle yapılan bir çalışmada, BKİ ile cinsel güçlükler arasındaki ilişkinin çok az olduğu ve cinsel güçlüklerin BKİ'den fazla etkilenmediği saptanmıştır (Smith ve ark, 2012). Yapılan diğer çalışmalar incelendiğinde, BKİ ile cinsel doyum arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı araştırmaların da olduğu görülmüştür. Bu çalışmadaki sonucun aksine kadınlarla yapılan bir çalışmada, cinsel memnuniyet ile beden kitle indeksi arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı bulgulanmıştır (Küçük ve ark, 2018). Kadınlarla yapılan benzer başka bir çalışmada ise, BKİ'ye göre belirlenen fazla kilolu ve obez olmanın kadınlarda cinsel işlevleri etkilemediği saptanmıştır (Erbil, 2013). Bu sonuçlarla birlikte, cinsel doyuma

BKİ'nin etkisinin sanılanın aksine düşük olduğu ya da hiç olmadığı ortaya çıkmıştır. Bu çalışmadaki değişkenler arasında cinsel doyumu en fazla yordayan değişkenin benlik saygısı olduğu anlaşılmıştır. Bu sonuca benzer şekilde Basat'ın (2004) evli kadın ve erkeklerle yaptığı çalışmasında, yapılan çoklu regresyon analizinin sonucunda benlik saygısının cinsel doyumu önemli ölçüde yordadığı ve cinsel tatmin puanlarının bir kısmının benlik saygısı düzeyinden kaynaklandığı saptanmıştır. Gozuyesil, Taylan, Manav ve Akil'in (2017) bağırsak stomalı (bağırsağın torbaya bağlanması) hastalarla yaptıkları çalışmalarında, kadınlarda cinsel doyum ölçeğinin memnuniyet, iletişim ve frekans alt boyutları ile benlik saygısı arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu bulgulanmıştır. Kadınlarla yapılan bir diğer benzer çalışmada ise, orgazm bozukluğu olan kadınlarda, orgazm bozukluğu olmayan kadınlara göre benlik saygısının ve beden imajının daha düşük olduğu görülmüştür (Nobre ve Pinto-Gouveia, 2008). Yapılan çalışmalar ile bu çalışmadaki sonuçlar birlikte değerlendirildiğinde; benlik saygısının cinsel doyum üzerinde önemli bir faktör olduğu anlaşılmıştır. Dolayısıyla bu sonuçlar, cinsel doyumda sorun yaşayan bireylerin, daha düşük benlik saygısına sahip olabileceğini akla getirmektedir.

4.8. Sınırlılıklar ve Öneriler

Evli kadınlardaki benlik saygısı, beden imgesi ve BKİ düzeylerinin ve çeşitli demografik özelliklerin, cinsel doyuma etkisinin incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmanın sonuçlarına göre aşağıda, kısıtlılıklar ve öneriler sunulmuştur;

- Bu çalışma Temmuz – Kasım 2017 tarihleri arasında İstanbul ilinde yaşayan evli kadınlarla sınırlıdır. Bundan sonra buna benzer çalışmalarda, farklı illerdeki evli kadınlara ulaşılarak, farklı kesimlerde yaşama durumunun değişkenlere olan etkisi araştırılabilir.

- Bu çalışmada obez ve normal kilolu kadınlar arasında benlik saygısı açısından anlamlı bir fark çıkmazken, BKİ düzeyi ile benlik saygısı arasında da anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmüştür. Çalışmada obez ve fazla kilolu kadınlar kendi aralarında, obez ve fazla kilolu kadınların toplamı da, normal kilolu kadınlarla dengelenmeye çalışılmıştır. Ancak BKİ düzeyleri ile benlik saygısı arasında bir ilişkinin çıkmaması obez ve fazla kilolu kadınların sayı bakımından az olmasından kaynaklı olabilir. Bu durum da, bu çalışmanın sınırlılıkları arasında yer almaktadır. Bu

nedenle bundan sonra yapılacak bu çalışmaya benzer çalışmalarda, daha çok obez ve fazla kilolu katılımcı sayısı ile inceleme yapılabilir. Bununla birlikte obez bireyler, obez ve morbid obez olarak ayrılarak değerlendirilirse, sonuçların daha anlamlı çıkabileceği düşünülmektedir. Ayrıca daha fazla obez ve morbid obez kadına ulaşmak için obezite derneklerine, kliniklerine ya da hastanelere başvuru yapılabilir.

- Bu çalışmanın örneklemini evli kadınlar oluşturmaktadır. Çalışmanın uygulanmasında sadece evli kadınların seçilmesinin sebebi; çalışmanın araştırma konularından biri olan BKİ düzeyi, diğer bir deyişle kilo durumudur. Kadınların erkeklere göre kilo konusunda daha hassas oldukları ve kendi kilolarını daha sık değerlendirdikleri öngörülmüş, buna bağlı olarak sadece evli kadınlar ile çalışılmıştır. Ancak erkek katılımcılarla çalışılmaması, bu çalışmanın sınırlılıkları arasında yer almaktadır. Bundan sonra yapılacak bu çalışmaya benzer çalışmalarda, erkek katılımcılar da araştırmaya katılabilir. Böylece değişkenlerin birbiriyle ilişkilerinde, bu çalışmanın sonuçlarından farklı olarak değişikliklerin olup olmadığı görülebilir.

- Bu çalışmada katılımcılara, kendilerinde herhangi bir fiziksel, ruhsal ve cinsel sağlık problemin olup olmadığı sorulmuştur. Ancak bu bilgiler, çalışmada araştırılması planlanan değişkenlere öncelik verildiği için istatistiksel anlamda incelenmeye alınmamıştır. Dolayısıyla bu durum, bu çalışmanın sınırlılıkları arasında yer almaktadır. Bundan sonra bu çalışmaya benzer yapılacak çalışmalarda, katılımcıların bu konular hakkındaki bilgileri analiz edilip, yorumlanabilir. Ayrıca çıkan sonuçlar değerlendirilip, psikolojik ya da cinsel konularda terapi desteğine ihtiyacı olan katılımcılar, ilgili kurumlara ve uzmanlara yönlendirilebilir.

- Bu çalışmada incelenen değişkenlerden biri cinsel doyumdur. Katılımcılara anketleri uygulamak için ulaşılırken, özellikle cinsel doyum ölçeğini yapmak istemeyen ve bu nedenle araştırmaya katılmayan katılımcılar olmuştur. Cinsel doyum ve cinsel doyumu yordayabilecek değişkenlerin inceleneceği bundan sonraki çalışmalarda, daha fazla sayıda katılımcıya ulaşılması açısından cinsel sağlık ya da terapi merkezlerinden

yardım alınabilir. Ayrıca katılımcıların cinsellikle ilgili soruları cevaplarken utanması, çekinmesi, rahat olamaması ve cinsel doyum ölçeğini hiç doldurmaması, cinselliğin ülkemizde hala ayıplanan bir konu ya da tabu olarak görüldüğünü göstermektedir. Bununla birlikte cinsellik ile ilgili konuların konuşulmaması gerektiğini düşünen katılımcılar, ankete samimi yanıtlar vermemiş olabilir. Bu durum da sonuçların genellenebilirliğini etkileyebilir. Cinselliğe dair bilgi eksikliğinin, yanlış ve olumsuz inanç ve tutumların, çarpıtılmış düşüncelerin cinsel terapi sürecinde tedavi edilmesi ya da psikolog ve psikiyatristler tarafından verilecek eğitimler sonucunda, cinsel sorunların azalacağı düşünülmektedir.

- Regresyon analizi sonucunda, cinsel doyumu en fazla yordayan değişkenin benlik saygısı olduğu görülmüştür. Benlik saygısının cinsel doyum üzerinde bu denli etkisi olduğunun anlaşılması, cinsel sorun ya da cinsel tatminsizliklerde bu konu üzerinde durulması gerektiğini düşündürmektedir. CETAD'a (2006) göre, negatif beden imajı ve düşük benlik saygısı kadın cinsel işlev bozukluklarının psikolojik nedenleri arasında yer almaktadır. Ayrıca orgazm bozukluğu olan kadınlarda orgazm bozukluğu olmayan kadınlara göre, kendilerine duydukları saygının daha az olduğu, kendi cinselliklerinden, ilişkilerinden ve cinsel aktivite tipi ve düzeyinden daha az memnun oldukları, yetersizlik duygusu ve olumsuz beden imgesinin daha fazla görüldüğü belirtilmiştir. Bu sonuçlar değerlendirildiğinde; cinsel sorunlar ile ilgili yapılan müdahale programları ve terapilerde, bireyin benlik saygısına yönelik bilgiler edinilip, bireydeki olumsuz durumlara yönelik önlemler alınabilir. Dolayısıyla bireyin cinsel doyum sorunu düşük benlik saygısından kaynaklandığı anlaşıldığında, birey için daha etkili müdahale programı ya da terapi süreci uygulanabilir. Örneğin Pehlivan (2016), Kadın Danışma Merkezine başvuran kadınların benlik saygısını ve yaşam doyumunu arttırmaya yönelik, bilişsel davranışçı yaklaşıma dayalı bir psiko eğitim programı düzenlemiştir. Programda kadınlar ile benlik saygısını arttırma, duyusal ve cinsel eğitim, cinsellik kavramını ve cinselliğe ilişkin öğrenmeleri bilişsel davranışçı yaklaşım çerçevesinde gözden geçirme,

cinsellik ve benlik saygısı arasındaki ilişkiyi anlatma, sağlıklı bir cinsel yaşamı geliştirme ve olası problemleri önleme becerisini arttırmaya yönelik oturumlar gerçekleştirilmiştir. Programdaki cinsel eğitim kısmı kadınların çok ilgisini çektiği belirtilmiştir. Uygulama sonucunda ise, programa katılan kadınların büyük bir kısmında, hem benlik saygısı hem de cinsellik ile ilgili konularda olumlu bir değişimin gözlendiği bildirilmiştir. Dolayısıyla düşük benlik saygısına sahip ve cinsel sorun yaşayan bireylerin cinsel terapi sürecinde, bireylerle buna benzer bir eğitim ve uygulamanın yürütülmesi ile daha etkili sonuçlar elde edilebilir. Örneğin eğitimler sonucunda bireydeki benlik saygısının artmasının, bireyin kendine karşı güven duygusunun artmasını ve daha fazla cinsel tatmin yaşamasını ya da cinsel terapi sürecinden sonra bireydeki cinsel sorunların düzelmesinin, bireyin kendine güven duygusunun artmasını ve bununla birlikte benlik saygısının da artmasını sağlayabilir.

- Obezitenin tedavisinde sadece fiziksel sonuçlara odaklanılmayıp, psikolojik sonuçların varlığının da araştırılıp tedavi edilmesi gereklidir. Diyetisyene başvurmuş obezite sorunu yaşayan bireylere, sadece kilo verme amaçlı diyet ve egzersiz listesi verilmeyip, bireylerde obeziteye neden olabilecek psikolojik faktörlere de bakılmalıdır. Gerekli görüldüğünde ise, terapi için psikolog ya da psikiyatriste yönlendirilmelidir. Ayrıca obezitenin neden olduğu bazı psikolojik sorunlar arasında olumsuz beden imgesi ve düşük benlik saygısı yer almaktadır. Obez bireylerde kendi bedenlerine karşı olumsuz inançlar ve çarpıtılmış düşünceler görülebilmektedir. Dolayısıyla bilişsel davranışçı yaklaşımı içeren terapi süreci ile bu olumsuz inançlar ve çarpıtılmış düşünceler değiştirilebilir. Aynı zamanda bu çalışmanın sonucunda bedene dair çarpıtılmış düşünceler, olumsuz inanç ve tutumlar sadece obez bireylere ait olmadığı, normal kilodaki bireylerde de görülebildiği anlaşılmıştır. Bu nedenle bu tür sorun yaşayan bireyler, bilişsel davranışçı terapiye yönlendirilerek, yaşanan sorunlar azaltılabilir.

KAYNAKÇA

Acar, Ö. T. (2010). *Kocaeli Üniversitesi Beden Eğitimi Yüksekokulu ve Mimarlık-Mühendislik Fakültesi Öğrencilerinde Beden Algısı ve İyilik Halinin Beden Kitle İndeksi ve Vücut Yağ Dağılımı ile İlgisi.* Yayımlanmamış Tıpta Uzmanlık Tezi, Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi.

Acharya, B., Chauhan, H. S., Bala, I., Kaphle, H. P., & Thapa, S. B. (2016). *Adelösanlarda Beden İmaj Memnuniyeti, Ağırlık Algısı ve Obezite Bilgisi; Kaski Bölgesi, Nepal. TAF Prev Med Bull*, *15*(1).

Ackard, D. M., Kearney-Cooke, A., & Peterson, C. B. (2000). *Effect of Body Image and Self-Image on Women's Sexual Behaviors*. International Journal of Eating Disorders, *28*(4), 422-429.

Adams, J. F. (1995). *Ergenliği Anlamak*. Ankara: İmge Yayınları.

Adolfsson B, Elofsson S, Rossner S, Unden AL. (2004). Are Sexual Dissatisfaction and Sexual Abuse Associated with Obesity? A Population-Based Study. *Obes Res;* 12:1702–9.

Aktaş, A., Aştı T. A., Bakanoğlu, E., ve Çelebioğlu, M. (2010). *Bir Hemşirelik Yüksekokulu Öğrencilerinin Beden İmgesi Algısının Belirlenmesi. Florence* Nightingale Hemşirelik Dergisi, 18(2), 63-71.

Alibaşoğlu, H. (2010). *İnfertilitede Emosyonel Semptomler, Evlilik Uyumu ve Cinsel İşlev Bağlamında Cinsiyet Farklılıkları*. T.C. Sağlık Bakanlığı Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Tıpta Uzmanlık Tezi, İstanbul.

Alkan, E. (2008). *Cinsel İşlev Bozuklukları ve Kişilerarası Tarz, Öfke ve Kendilik Algısı.* Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uygulamalı Psikoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Alpman F. (2015). *Cinsel Doyum Hangi Psikolojik Boyutlarla İlişkilidir?* T.C. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Annagür, B. B. (2010). *Obezitede Çeşitli Risk Faktörleri ve Dürtüsellik.* Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 2(4).

Annis, N. M., Cash, T. F., & Hrabosky, J. I. (2004). *Body Image and Psychosocial Differences Among Stable Average Weight, Currently Overweight, and Formerly Overweight Women: The Role of Stigmatizing Experiences.* Body Image, 1(2), 155-167.

Armağan, A. (2013). *Obez Kadınlarda Benlik Saygısının Beden İmgesi Üzerindeki Etkisinde Biçimleyici Değişkenlerin İncelenmesi.* T.C. Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Psikoloji Yüksek Lisans Programı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Arman, A. (2004). *Zayıflama Çılgınlığı Nereye Kadar.* http://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/6425699.asp?yazarid=12&gid=180.

Ata A., Vural A, Keskin F. (2014). *Beden Algısı ve Obezite.* Ankara Med J, 14(3): 74 -84.

Atik D., Örten T. (2008). *İdeal Beden İmgesini Oluşturan Sosyal ve Kurumsal Faktörler ve Bu İdealin Bireyler Üzerindeki Etkileri.* Journal of Faculty of Letters/Edebiyat Fakultesi Dergisi, 25(1).

Avcı C. (2015). *Cinsel İşlev Bozukluğu Olan ve Olmayan Kadınların Benlik Saygıları ve Cinsel Doyumları Arasındaki İlişki.* T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Anabilim Dalı Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Programı, Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

Ayatollahi M. (2014). *Cinsel Doyumu Yordayan Demografik ve Psikolojik Değişkenlerin İncelenmesi.* Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitimde Psikolojik Hizmetler Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Aydın, H. (1998). *Cinsellik ve Cinsel İşlev*, C. Güleç, & E. , Köroğlu. (Ed). *Psikiyatri Temel Kitabı.* Ankara: Hekimler Yayın Birliği.

Aydoğan, H. (2017). *Obezite olan ve Olmayan Bireylerde Benlik Saygısı Bağlanma Biçimi*. T.C. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klinik Psikoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Babacan Gümüş, A., Çevik, N., Hataf Hyusni, S., Biçen, Ş., Keskin, G., & Tuna Malak, A. (2011). *Gebelikte Benlik Saygısı Ve Beden İmajı İle İlişkili Özellikler*. Anatolian Journal of Clinical Investigation, 5(1).

Bal, Ö., Özgür, G., & Gümüş, B. A. (2006). *Obez Bireylerin Stresle Başa Çıkma Yöntemleri*. CÜ Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 10(3), 23-27.

Basat, Ç. (2004). *An Exploration of Marital Satisfaction, Locus of Control, and Self-Esteem as Predictors of Sexual Satisfaction.* Unpublished Master's Thesis, Middle East Technical University.

Baykara, B., & Karaköse, T. (2017). *Kilo Konuşmalarının Psikolojik Faktörler Üzerindeki Etkisi: Pilot Çalışma.* Türkiye Aile Hekimliği Dergisi, 21(1), 26-33.

Bektaş, D. Y. (2016). Ergenlerde beden imgesi üzerine bir çalışma. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, *3*(22).

Bozdemir, N., & Özcan, S. (2011). *Cinselliğe ve Cinsel Sağlığa Genel Bakış*. Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care; 5:37-46.

Buvat-Herbaut, M., Hebbinckuys, P., Lemaire, A., & Buvat, J. (1983). *Attitudes Toward Weight, Body Image, Eating, Menstruation, Pregnancy, and Sexuality in 81 Cases of Anorexia Compared with 288 Normal Control School Girls.* International Journal of Eating Disorders, 2(4), 45-59.

Camps MA, Zervos E, Goode S, Rosemurgy AS. (1996). *Impact of Bariatric Surgery on Body Image Perception and Sexuality in Morbidly Obese Patients and Their Partners*. Obes Surg; 6:356–60.

Cengiz, Y. (2011). *Obez Ergenlerde Beden Algısı, Benlik Saygısı ve Ruhsal Durum Değerlendirilmesi*. T.C. İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Uzmanlık Tezi, İstanbul.

CETAD. (2006). *Bilgilendirme Dosyası 1: Cinsel Yaşam ve Sorunları.* Cinsel Sağlık Ve Üreme Sağlığı Alanında Ulusal Ve Yerel Medya Yoluyla Savunuculuk Projesi, İstanbul.

Choi, K. B., Jang, S. H., Lee, M. Y., & Kim, K. H. (2011). *Sexual Life and Self-Esteem in Married Elderly*. Archives of Gerontology and Geriatrics, 53(1), e17-e20.

Chung, J. M., Robins, R. W., Trzesniewski, K. H., Noftle, E. E., Roberts, B. W., & Widaman, K. F. (2014). *Continuity and Change in Self-Esteem During Emerging Adulthood.* Journal of Personality and Social Psychology, 106(3), 469.

Cooper, Z. ve Fairburn, C. G. (2001). *A New Cognitive Behavioral Approach to the Treatment of Obesity.* Behaviour Research and Therapy, 39, 499-511.

Çakmak, E. (2011). *Vajinismusu Olan Kadınlarda Bağlanmanın Cinsel İşlevler ve Klinik Bulgulara Etkisi.* İstanbul Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi Psikiyatri Anabilim Dalı, Tıpta Uzmanlık Tezi, İstanbul.

Çayan, S., Akbay, E., Bozlu, M., Canpolat, B., Acar, D., & Ulusoy, E. (2004). *The Prevalence of Female Sexual Dysfunction and Potential Risk Factors That May Impair Sexual Function in Turkish Women*. Urologia Internationalis, 72(1), 52-57.

Çetinkaya, H. (2004). *Beden İmgesi, Beden Organlarından Memnuniyet, Benlik Saygısı, Yaşam Doyumu ve Sosyal Karşılaştırma Düzeyinin Demografik Değişkenlere Göre Farklılaşması.* Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin.

Çuhadaroğlu, F. (1986). *Adolesanlarda Benlik Saygısı*. T. C. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Psikiyatri Anabilim Dalı, Uzmanlık Tezi, Ankara.

Değirmenci, T. (2006). *Obez Erişkinlerde Benlik Saygısı, Yaşam Kalitesi, Yeme Tutumu, Depresyon ve Anksiyete.* T.C. Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi, Psikiyatri Anabilim Dalı, Uzmanlık Tezi, Denizli.

Del Mar Bibiloni, M., Coll, J. L., Pich, J., Pons, A., & Tur, J. A. (2017). *Body Image Satisfaction and Weight Concerns Among a Mediterranean Adult Population*. BMC Public Health, 17(1), 39.

Deveci, A., Demet, M. M., Özmen, B., Özmen, E., & Hekimsoy, Z. (2005). *Obez Hastalarda Psikopatoloji, Aleksitimi ve Benlik Saygısı.* Anadolu Psikiyatri Dergisi, 6, 84-91

Diker, G. (2015). *Kadın Cinsel İşlev Bozukluğunda Cinsel Mitlere İnanma Düzeyi, Cinsel Bilgi ve Benlik Saygısı.* T. C. Işık Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Psikoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Dilek, E. (2007). *Diyabetli Kadınlarda Cinsel İşlev Bozukluğunun İncelenmesi*. Ege Üniversitesi İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

Dilek, H. ve Aksoy, A. B. (2013). *Ergenlerin Benlik Saygısı ile Anne-Babalarının Benlik Saygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.* Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD) Cilt 14, Sayı 3, Sayfa 95-109.

Dinç, B. (2010). *Ergenlik Döneminde Beden İmgesinin Gelişimi Üzerine Aile, Akran ve Televizyonun Etkilerinin İncelenmesi.* Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara.

Dinç, S. (2012). *Orgazm Olmayan Kadınlar ile Orgazm Olabilen Kadınların Atılganlık Düzeyleri, Benlik Saygıları, Beden Algıları ve Evlilik Uyumları Açısından Karşılaştırılması*. T.C. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Doğan Aydın, G. (2012). *Obez Kadınlarda Tıkınırcasına Yeme Bozukluğunun Psikobiyolojik Modele Göre İncelenmesi* (Master's Thesis, İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Ekinci, E. (2015). *Bariatrik Cerrahi Planlanan Obez Hastalarda Anksiyete ve Depresyon Sıklığı ile Benlik Saygısı ve Beden İmajı Düzeyinin Belirlenmesi, Cinsel Yaşam Kalitesi ve Kişilik Özelliklerinin İncelenmesi.* Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, Uygulamalı Psikoloji Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Erbil, N. (2013). *The Relationships Between Sexual Function, Body Image, and Body Mass Index Among Women.* Sexuality and Disability, 31(1), 63-70.

Eren, İ., & Erdi, Ö. (2003). *Obez Hastalarda Psikiyatrik Bozuklukların Sıklığı.* Klinik Psikiyatri, 6, 152-157.

Erenel, A. Ş., & Kıtış, Y. (2011). *Kadın Cinsel Fonksiyonunun Belirlenmesine Yönelik Bir Çalışma.* Turkiye Klinikleri Journal of Gynecology and Obstetrics, *21*(4), 251-259.

Ergüney, F.E. (2012). *Yeme Bozukluğu Hastalarında Tedavi Motivasyonu, Beden İmgesi ve Depresyonun Değerlendirilmesi.* T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Psikoloji Yüksek Lisans Programı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Erikson, E.H., (1989). *İnsanın Sekiz Çağı.* Sevinç Matbaası, (Çev. Üstün B.T., Bar V.), Ankara, 1984.

Field, A. E., Barnoya, J. ve Colditz, G. A. (2002). *Epidemiology and Health and Economic Consequences of Obesity.* Handbook of Obesity Treatment; 3-18. New York: The Guilford Press.

Firoozi, M., Azmoude, E., & Asgharipoor, N. (2016). *The Relationship Between Personality Traits and Sexual Self-Esteem and Its Components.* Iranian Journal of Nursing and Midwifery Research, 21(3), 225.

Foster, G. D., Wadden, T. A., & Brownell, K. D. (1985). *Peer-led Program for The Treatment and Prevention of Obesity in The Schools.* Journal of Consulting and Clinical Psychology, 53(4), 538.

Frederick, D. A., Sandhu, G., Morse, P. J., & Swami, V. (2016). *Correlates of Appearance and Weight Satisfaction in a US National Sample: Personality, Attachment Style, Television Viewing, Self-Esteem, and Life Satisfaction.* Body Image, 17, 191-203.

French, S. A., Perry, C. L., Leon, G. R., & Fulkerson, J. A. (1996). *Self-Esteem and Change in Body Mass Index over 3 Years in a Cohort of Adolescents.* Obesity, 4(1), 27-33.

Gavin, A. R., Simon, G. E., & Ludman, E. J. (2010). *The Association Between Obesity, Depression, and Educational Attainment in Women: The Mediating*

Role of Body Image Dissatisfaction. Journal of Psychosomatic Research, 69(6), 573-581.

Goodson, P., Buhi, E. R., & Dunsmore, S. C. (2006). *Self-Esteem and Adolescent Sexual Behaviors, Attitudes, and Intentions: A Systematic Review*. Journal of Adolescent Health, 38(3), 310-319.

Gortmaker, S. L., Must, A., Perrin, J. M., Sobol, A. M., & Diez, W. H. (1993). *Social and Economic Concequences of Overweight in Adolescence and Young Adulthood.* New England J Med, 329, 1008-12.

Gozuyesil, E., Taylan, S., Manav, A. I., & Akil, Y. (2017). *The Evaluation of Self-Esteem and Sexual Satisfaction of Patients with Bowel Stoma in Turkey.* Sexuality and Disability, 35(2), 157-169.

Gökçe, G. (2017). *Lise Öğrencilerinde Benlik Saygısı ve Beden Algısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. T.C. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Grogan, S. (1999). Body *Image: Understanding Body Dissatisfaction in Men, Women, and Children*. New York, NY: Routledge.

Gürkan B. (2012). *Şemalar ve Baş Etme Yolarının Obezitesi Olan Bireylerin Kaygı, Depresyon, Benlik Saygısı ve İntihar Oranları Üzerindeki Etkisinin Şema Kuramı Açısından İncelenmesi.* T.C. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Bursa.

Güvel, S., Yaycıoğlu, Ö., Bağış, T., Savaş, N., Bulgan, E. ve Özkardeş, H. (2002). *Evli Kadınlarda Cinsel Fonksiyonlara Etkin Faktörler*. Türk Üroloji Dergisi, 29 (1), 43-48.

Hally, C. R., & Pollack, R. (1993). *The Effects of Self-Esteem, Variety of Sexual Experience, and Erotophilia on Sexual Satisfaction in Sexually Active Heterosexuals.* Journal of Sex Education and Therapy, 19(3), 183-192.

Hamurcu, P. (2014). *Obez Bireylerde Benlik Saygısı ve Beden Algısının Değerlendirilmesi* (Master's Thesis, İstanbul Bilim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.).

Hovardaoğlu, S. ve Özdemir, Y. D. (1990). *Vücut Algısı Ölçeği'nin Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması, Şizofrenik ve Major Depresif Hastaların Beden İmgelerinden Doyum Düzeyleri.* T. C. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

James WPT. (1995). *A Public Health Approach to The Problem of Obesity*. International Journal of Obesity and Related Metabolic Disorders, 19(Suppl. 3):37S-45S.

Kaneshiro B, Jensen JT, Carlson NE *ve ark.* (2008). *Body Mass Index and Sexual Behavior*. Obstet Gynecol;112:586–592.

Karakaya, K., Baran, E., Tüzün, H., Göçmen, L., Erata, M., Arıkan, İ. ve Kökalan Yeşil, H. (2012). *Türkiye Beden Ağırlığı Algısı Araştırması.* Sağlık Bakanlığı, Sağlığın Geliştirilmesi Genel Müdürlüğü, Ankara.

Karakoyunlu, F. B. (2007). *Evli Kadınlarda Cinsel Fonksiyon Bozukluğu Görülme Sıklığı.* T. C. Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Antalya.

Karakuş, A., Yanıkkerem E. (2015). *Gebelikte Cinselliği Etkileyen Faktörler*. Uluslar Arası Hakemli Hemşirelik Araştırmaları Dergisi, Cilt:2, Sayı:3, S:91-112.

Kennedy P., Doherty N., Barnes J., (1995). *Primary Vaginismus: A Psychometric Study of Bothpartners.* Sex Relation Ther;10:9-22.

Kılıç, M. (2016). *Belirti Tarama Listesi (Scl. 90-R) Nin Geçerlilik Ve Güvenirliği*. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 1(2).

Kılıç, E., Taycan, O., Belli, A. K., & Özmen, M. (2007). *Kalıcı Ostomi Ameliyatının Beden Algısı, Benlik Saygısı, Eş Uyumu ve Cinsel İşlevler Üzerine Etkisi*. Türk Psikiyatri Dergisi, 18(4):302-310.302

Kızıltepe, A., Tüfekçi, E. C., Öcal, A., Batur, O., & Kızıltepe, H. F. U. (2007). *Comparison of Sexual Functioning in Women Who Have History of Total Hysterectomy With Women of Similar Age Without History of Hysterectomy*. Bakırköy Tıp Dergisi, 3(1), 23-28.

Klesges, R. C., Stein, R. J., & Eck, L. H. (1991). *Parental Influence on Food Selection in Young Children and Its Relationship to Childhood Obesity.* AmJ Clin Nutr, 53, 859-864.

Kolotkin, R. L., Binks, M., Crosby, R. D., Østbye, T., Gress, R. E., & Adams, T. D. (2006). *Obesity and Sexual Quality of life*. Obesity, 14(3), 472-479.

Kolotkin, R. L., Zunker, C., & Østbye, T. (2012). *Sexual Functioning and Obesity: a Review*. Obesity, 20(12), 2325-2333.

Köseoğlu, Y. (2015). *Obez Kişilerde Kilo Kaybıyla Birlikte Beden İmajı Algılarındaki Değişimin Belirlenmesi.* T. C. Haliç Üniversitesi Sağlık bilimleri Enstitüsü, Beslenme ve Diyatetik Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Kudiaki, Ç. (2002). *Cinsel Doyum ile Evlilik Uyumu Arasındaki İlişki.* Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Kulak, H. (2006). *Cinsel İşlev Bozukluğu Görülen Kadınlarda Geçmiş Travmatik Deneyimler*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul.

Kulie T, Slattengren A, Redmer J, Counts H, Eglash A, Schrager S. (2011). *Obesity and Women's Health: an Evidence-Based Review*. J Am Board Fam Med; 24(1): 75-85. http://dx.doi.org/10.3122/jabfm.2011.01.100076

Küçük, N., Kaydırak, M. M., Bilge, Ç. A., Şahin, N. H. (2018). *Kadınlarda Obezitenin Benlik Saygısı ve Cinselliğe Etkisi*. Anatolian Journal of Psychiatry. Apr2018, Vol. 19 Issue 2, p126-134. 9p.

Larson, J. H., Anderson, S. M., Holman, T. B., & Niemann, B. K. (1998). A Longitudinal Study of The Effects of Premarital Communication, Relationship Stability, and Self-Esteem on Sexual Satisfaction in The First Year of Marriage. Journal of Sex & Marital Therapy, 24(3), 193-206.

Logi Kristjánsson, Á., Dóra Sigfúsdóttir, I., & Allegrante, J. P. (2010). *Health Behavior and Academic Achievement Among Adolescents: Ahe Relative Contribution of Dietary Habits, Physical Activity, Body Mass Index, and Self-Esteem*. Health Education & Behavior, 37(1), 51-64.

Meltzer, A. L., & McNulty, J. K. (2010). *Body Image and Marital Satisfaction: Evidence for The Mediating Role of Sexual Frequency and Sexual Satisfaction*. Journal of Family Psychology, 24(2), 156.

Mond, J., Van den Berg, P., Boutelle, K., Hannan, P., & Neumark-Sztainer, D. (2011). *Obesity, Body Dissatisfaction, and Emotional Well-Being in Early and Late Adolescence: Findings from The Project EAT Study*. Journal of Adolescent Health, 48(4), 373-378.

Mutlu, S. (2007). *Kalıcı Abdominal Stomalı Hastalarda Beden İmajı Değişiminin Yaşam Kalitesine Etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Mutlu, E. A. (2009). *Vajinismus Tanısı Alan Hastaların Sosyodemografik Özelliklerinin Cinsel Mit İnançları, Cinsel Öyküleri, Cinsel Doyum Düzeyleri ve Eş Değerlendirme Biçimleriyle Karşılaştırılması.* T.C. İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi, Psikiyatri Anabilim Dalı, Uzmanlık Tezi, Malatya.

Nayir, N. (2010). *Edirne İl Merkezinde Yaşayan Erişkinlerde Cinsel İşlev ve Cinsel İşlev Bozuklukları.* T.C. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Uzmanlık Tezi, Edirne.

Nobre, P. J., Pinto-Gouveia, J. (2008). *Cognitive and Emotional Predictors of Female Sexual Dysfunctions: Preliminary Findings*. Journal of Sex & Marital Therapy, 34(4), 325-342.

Oğuz, G. Y. (2005). *Bir Güzellik Miti Olarak İncelik ve Kadınlarla İlgili Beden İmgesinin Televizyonda Sunumu.* Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi, 4(1), 31-37.

Okumuşoğlu, S. (2017). *Diyet Yapan Kadınlarda Beden algısı, Benlik Saygısı, Yaş ve Vücut Kitle İndeksi İlişkisinin Araştırılması.* Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 5, Sayı 13.

Ozmen, D., Ozmen, E., Ergin, D., Cetinkaya, A. C., Sen, N., Dundar, P. E., & Taskin, E. O. (2007). *The Association of Self-Esteem, Depression and Body Satisfaction With Obesity Among Turkish Adolescents*. *BMC Public Health*, *7*(1), 80.

Önen Sertöz, Ö., Elbi Mete, H., Noyan, A., Alper, M., & Kapkaç, M. (2004). *Meme Kanserinde Ameliyat Tipinin Beden Algısı, Cinsel İşlevler, Benlik Saygısı ve Eş Uyumuna Etkileri: Kontrollü Bir Çalışma.* Türk Psikiyatri Dergisi, 15(4), 264-275.

Öngören, B. (2015). *Sosyolojik Açıdan Sağlıklı Beden İmgesi*. Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi, (34), 25-45.

Özdel, O., Sözeri-Varma, G., Fenkçi, S., Değirmenci, T., Karadağ, F., *Kalkan-Oğuzhanoğlu, N., & Ateşçi, F. (2011). Obez Kadınlarda Psikiyatrik Tanı Sıklığı. Klinik Psikiyatri, 14(*1), 210-7.

Özerdoğan, N., Sayıner, F. D., Köşgeroğlu, N., & Ünsal, A. (2009). *40–65 Yaş Grubu Kadınlarda Cinsel Fonksiyon Bozukluğu Prevalansı, Depresyon ve Diğer İlişkili Faktörler.* Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi, *2*(2), 46-59.

Özgüven, I. E. (1997). *Cinsellik ve Cinsel Yaşam.* Ankara: PDREM Yayınları.

Pehlivan, H. (2016). *Kadınların Benlik Saygısını ve Yaşam Doyumunu Artırma: Bilişsel Davranışçı Yaklaşıma Dayalı Bir Grup Müdahalesi.* Kastamonu Eğitim Dergisi, 24(2), 479-492.

Pembecioğlu, Ü., (2005). *Türk Üniversite Öğrencilerinin Yeme Tutumlarını Yordayan Değişkenler.* T.C. Orta Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Bölümü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Pınar, R. (2002). *Obezlerde Depresyon, Benlik Baygısı ve Beden İmajı: Karşılaştırmalı Bir Çalışma*. CÜ Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 6(1), 30-41.

Pujols, Y., Meston, C. M., & Seal, B. N. (2010). *The Association Between Sexual Satisfaction and Body Image in Women*. The Journal of Sexual Medicine, 7(2pt2), 905-916.

Rajan U. (1996). *Management of Childhood Obesity- Singapore Perspective.* In: lsmael MN, ed. Proceedings of The First Scientific Meeting on Obesity. Kuala Lumpur, Malaysian Society for The Study of Obesity (MASSO), 1:131-137.

Resnicow K. (1993). *School-Based Obesity Prevention. Population Versus High-Risk Interventions.* Annals of The New York Academy of Sciences, 699:154-166.

Richard, A., Rohrmann, S., Lohse, T., & Eichholzer, M. (2016). *Is Body Weight Dissatisfaction a Predictor of Depression Independent of Body Mass Index, Sex and Age? Results of a Cross-Sectional Study*. BMC Public Health, *16*(1), 863.

Rosen RC, Riley A, Wagner G, Osterloh IH, Kirkpatrick J, Mishra A. (1997). *The International Index of Erectile Function (IIEF): A Multidimensional Scale for Assessment of Erectile Dysfunction.* Urology; 49:822–30.

Rosenberg, M. (1965). *Society and the Adolescent Self-Image*. Princeton: Princeton University Press.

Sağlık Bakanlığı (2010). *Türkiye Obezite (Şişmanlık) ile Mücadele Ve Kontrol Programı (2010-2014).* Ankara: Kuban Matbaacılık Yayıncılık.

Salehi, M., Tavakol, H. K., Shabani, M., & Ziaei, T. (2015). *The Relationship Between Self-Esteem and Sexual Self-Concept in People With Physical-Motor Disabilities.* Iranian Red Crescent Medical Journal, 17(1).

Sarısoy, G., Atmaca, A., Ecemiş, G., Gümüş, K., & Pazvantoğlu, O. (2013). Obezite hastalarında dürtüsellik ve dürtüselliğin beden algısı ve benlik saygısı ile ilişkisi. *Anadolu Psikiyatri Derg*, *14*, 53-61.

Sarwer, D. B., Wadden, T. A., & Foster, G. D. (1998). *Assessment of Body Image Dissatisfaction in Obese Women: Specificity, Severity and Clinical Significance.* Journal of Consulting and Clinical Psychology,, *7*, 101-104.

Schwartz, M.B. ve Brownell, K.D. (2004). *Obesity and Body Image.* Body Image: An International Journal of Research, 1, 43-56.

Seltzer CC, Mayer J. (1970). An *Effective Weight Control Program in a Public School System.* American Journal of Public Health and the Nations' Health, 60:679-689.

Shahhosseini, Z., Gardeshi, Z. H., Pourasghar, M., ve Salehi, F. (2014). *A Review of Affecting Factors on Sexual Satisfaction in Women.* Materia Socio-Medica, 26(6), 378.

Shaw, B. A., Liang, J., & Krause, N. (2010). *Age and Race Differences in The Trajectories of Self-Esteem.* Psychology and Aging, 25(1), 84.

Sleap M, Warburton P. (1990). *Physical Activity Patterns of Primary Schoolchildren: an Interim Report.* London, Health Education Authority.

Smith, A. M. A., Patrick, K., Heywood, W., Pitts, M. K., Richters, J., Shelley, J. M., ... & Ryall, R. (2012). *Body Mass Index, Sexual Difficulties and Sexual Satisfaction Among People in Regular Heterosexual Relationships: A Population-Based Study.* Internal Medicine Journal, 42(6), 641-651.

Stuhldreher, W. ve William, R. (1999). *Factors Associated with Distortion in Body Image Perception in College Women.* American Journal of Health Studies, 15(1), 8-13.

Sujoldžić, A., & De Lucia, A. (2007). A cross-cultural study of adolescents–BMI, body image and psychological well-being. *Collegium antropologicum*, *31*(1), 123-130.

Syrjala KL, Schroeder TC, Abrams JR, Atkins TZ, Brown WS, Sanders JE, Schubert MA, Heiman JR. (2000). *Sexual Function Measurement and Outcomes in Cancer Survivors and Matched Controls.* J Sex Res; 37:213–25.

Şahin, N. H., Batıgün, A. D. ve Pazvantoğlu, E. A. (2012). *Cinsel İşlevlerdeki Sorunlarda Kişilerarası Tarz, Kendilik Algısı ve Öfkenin Rolü*. Türk Psikiyatri Dergisi, 23(1):18-25.

Şişmanlar, Ş. G., Coşkun, A., Ağaoğlu, B., Zaimoğlu, S., Karakaya, I., & Yavuz, C. I. (2009). *Şizofreni Tanılı Hastaların Çocuklarında Dikkat, Bellek ve Yürütücü İşlevler*. Klinik Psikiyatri Dergisi, 12(4).

Taşkent, N., Ertuğun, Z., Top, A., Çetin, S. ve Şahin, A. (2003). *Lise Öğrencilerinin Cinsel Eğitime Bakış Açılarının ve Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi.* Manisa.

Taşpınar, A. (2015). G*ebelikte Benlik Saygısı ve Beden İmajı ile İlişki Özellikler.* T.C. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, Uygulamalı Psikoloji Programı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Tekdemir Ş. Ç. (2014). *Bir Eğitim ve Araştırma Hastanesinin Obezite Polikliğine Başvuran Obez Bireylerin Beden Algılarının Benlik Saygısı Üzerine Etkisinin*

Değerlendirilmesi. T.C. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Thabet, J. B., Sallemi, R., Charfi, N., Bouali, M. M., Zouari, L., Zouari, N., ... & Maâlej, M. (2014). *Sexual Satisfaction in Tunisian Obese Subjects*. Sexologies, 23(3), e71-e73.

Tuğrul, C. (1998). *Cinsel İşlev Bozukluklarının Psikolojik Nedenleri*. Cinsel Sorunlara Genel Yaklaşım, Cinsel İşlev Bozuklukları Monograf Serisi, 2.

Utku, M. A., (2011). *Nilüfer Halk Sağlığı Eğitim Araştırma ve Uygulama Bölgesinde 20 Yaş ve Üzeri Kadınlarda Aşırı Kiloluluk ve Şişmanlık Prevalansı İle Etkileyen Etmenler*. T.C. Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Uzmanlık Tezi, Bursa.

Ünlü, Ş. (2015). *Yetişkin Kadınlarda Şişmanlığın Benlik Saygısı ve Beden Algısıyla İlişkisi*. T. C. Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.

Uzel A. (2015). *Evlilik İlişkisi İçerisinde Çiftler Arasındaki Cinsel Doyumun, Evlilik Uyumu ve Benlik Saygısı Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi.* T.C. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Klinik Psikoloji Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

van Hout, G. C., van Oudheusden, I., & van Heck, G. L. (2004). *Psychological Profile of The Morbidly Obese.* Obesity Surgery, 14(5), 579-588.

Vural, B. K., & Temel, A. B. (2010). *Cinsel Doyumun Yordanmasında Bazı Faktörlerin İncelenmesi*. Journal of Anatolia Nursing and Health Sciences, 13(1).

Weaver, A. D., & Byers, E. S. (2006). *The Relationships Among Body Image, Body Mass Index, Exercise, and Sexual Functioning in Heterosexual Women*. Psychology of Women Quarterly, 30(4), 333-339.

Werlinger K, King TK, Clark MM, Pera V, Wincze JP. (1997). *Perceived Changes in Sexual Functioning and Body Image Following Weight Loss in an Obese Female Population: A Pilot Study*. J Sex Marital Ther; 23:74–8.

WHO. (2001). *Prevention and Management of The Global Epidemic of Obesity*. Report oh The WHO Consultation on Obesity. Geneva.

World Health Organization (2011). WHO Global InfoBase Online. http://www.who.int/gho/ncd/risk_factors/overweight/en/index.html(10.08.2013)

Yanıkkerem, E. (2017). *Obezitenin Kadın Sağlığına Etkileri.* Journal of Health Sciences, 3(1), 37-43.

Yaralı, S. (2013). *Evli Kadınlarda Cinsel Fonksiyon Bozukluğu ve Cinsel Yaşam Kalitesinin İncelenmesi.* T. C. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.

Yılmaz M. F. (2014). *Erişkin Evli Kadınlarda Toplumsal Cinsiyet Rolü ile Cinsel Doyumun İlişkisi*. T.C. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Yılmaz, N. (2015). *Obez Bireylerde Benlik Saygısı, Sosyal Görünüş Kaygısı ve Vücut Algısı.* T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Uzmanlık Tezi, İzmir.

Yörükoğlu, A. (1986). *Gençlik Çağı.* Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Yücel, N. (2008). *Kilolu ve Obez Kadınlarda Obezite ve Benlik Saygısı İlişkisinin Değerlendirilmesi* (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi). T. C. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Ziyalar, A. (2000). *Cinsel Davranış Bozuklukları.* Yüce Yayınları, İstanbul.

EKLER

EK A. BİLGİLENDİRİLMİŞ KATILIMCI ONAM FORMU

Sayın katılımcı,

Bu çalışma, T. C. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Klinik Psikoloji Programı öğrencisi olan Psikolog Büşra Dönmez tarafından, Yrd. Doç. Dr. Seda Erzi danışmanlığında yürütülen, Yüksek Lisans Tezi kapsamında bilimsel veri sağlamak amacıyla hazırlanmıştır.

Bu çalışma, evli kadınların bedene dair düşünceleri ve cinsel yaşamları hakkında bilgi toplamak üzerine yapılmaktadır.

Bu çalışmanın anketine katılım gönüllülük esasına dayanıp, soruların cevaplanması yaklaşık 20-30 dakika arası sürecektir. Katılımcılardan isim, iletişim ve diğer özel bilgileri istenmemektedir. Sonuçlar kesinlikle gizli tutulacak ve sadece araştırma amacıyla kullanılacaktır.

Burada verilecek cevapların doğru ya da yanlış olarak değerlendirilmesi söz konusu değildir. Sorular boş bırakılmadan, kişiye en uygun gelen seçenek işaretlenmelidir. Katılımcılar anketi devam ettirme konusunda özgürdür, istedikleri zaman soruları cevaplamayı bırakabilirler. Soruların içeriğinde katılımcıları duygusal açıdan rahatsız edecek unsur bulunmamaktadır.

Yukarıdaki yazılanları anladım. Çalışmaya katılmayı kabul ediyorum.

Tarih: _____

Katılımcı imzası:

EK B. KATILIMCI BİLGİ VE DEMOGRAFİK VERİLER FORMU

1. **Cinsiyetiniz:** Kadın ( ) Erkek ( )
2. **Yaşınız: ……..**
3. **Mesleğiniz:** Ev Hanımı / Çalışmıyor ( ) Memur ( ) İşçi ( )
   Özel Sektörde Çalışan ( ) Diğer (…….)
4. **Varsa çalışılan Yıl Sayısı: ……..**
5. **Eğitim Seviyeniz (En son Mezun Olduğunu Okul):**
   Okuma-Yazma Biliyor ( ) İlkokul ( ) Ortaokul ( ) Lise ( )
   Üniversite ( ) Yüksek Lisans ( ) Doktora ( )
6. **Ailenizin Ortalama Aylık Geliri:**
   0-700 TL ( ) 701-1500 TL ( ) 1501-2500 TL ( )
   2501-4000 TL ( ) 4001 ve üzeri ( )
7. **Aylık gelir durumunuzu nasıl değerlendiriyorsunuz?**
   Fakirim ( ) Orta seviyedeyim ( ) Durumum iyi ( ) Zenginim ( )
8. **Beden Ağırlığınız: ……..**
9. **Olmak İstediğiniz Ağırlık: ……..**
10. **Boyunuz: ……..**
11. **Kilolu iseniz hangi yaştan itibaren kilolusunuz? …….**
12. **Çocukluğunuzda aşırı kilo / obezite durumunuz var mıydı?**
    Evet ( ) Hayır ( )
    Cevabınız evet ise kaç yaşında? ……

13. Eğer kilolu ya da çok kilolu iseniz, kilo almanıza yol açan fiziksel bir sağlık sorununuz var mı? (hormonel, genetik, hastalık vb.)

Evet ( ) Hayır ( )

Cevabınız evet ise hastalığınız nedir? ……

14. Ailenizde aşırı kilolu olan var mı? Evet ( ) Hayır ( )

Cevabınız evet ise kim / kimler? ……..

15. Son 5 yıl içinde en düşük kilonuz ile en yüksek kilonuz arasında ne kadar fark var?

1-3 kg. ( ) 4-6 kg. ( ) 7-9 kg. ( ) 10 kg. ve üzeri ( )

16. Aşağıdakilerden hangisi size en uygundur / sizi en iyi tanımlamaktadır?

Zayıfım ( ) Normalim ( ) Kiloluyum ( ) Aşırı Kiloluyum ( )

17. Mevcut ağırlığınızdan memnun musunuz?

Memnunum ( ) Kararsızım / Önemsemiyorum ( ) Memnun değilim ( )

18. Zayıflamak istiyor musunuz?

Evet ( ) Hayır ( )

19. Zayıflamak istiyorsanız neden?

Sağlık ( ) Dış Görünüm ( ) Ailesel Baskı ( )

Çevresel ve Sosyal Baskı ( ) Diğer (…….……..……)

20. Aşağıdaki zayıflama girişimlerini uyguladınız mı?

Hayır, uygulamadım ( ) Diyet ( ) Egzersiz ( ) İlaç ( )

Bitkisel Destek ( ) Cerrahi Yöntem ( )

Diğer (…….)

21. Günlük yaşamınızda ne kadar hareketlisiniz?

Çok hareketsizim ( ) Hareketsizim ( ) Biraz hareketliyim ( )

Hareketliyim ( ) Çok hareketliyim ( )

22. Gün içindeki fiziksel aktivitenizi yeterli buluyor musunuz?

Yeterli değil ( ) Yeterli sayılır ( ) Yeterli ( ) Oldukça yeterli ( )

23. Diyet yapmakla ilgili aşağıdakilerden hangisi size uygundur?

Bugüne kadar hemen hemen hiç diyet yapmadım ( )

Nadiren diyet yaparım ( ) Sık sık diyet yaparım ( )

Sürekli diyet yaparım ( )

24. Yeme ile ilgili bir sorununuz olduğunu düşünüyor musunuz?

Hiç ( ) Biraz ( ) Orta derecede ( ) Oldukça fazla ( ) Fazla ( )

25. Yeme davranışı ile ilgili aşağıdaki durumlardan size yakın olan / olanlar hangileridir?

Yemek seçerim ( ) Dengesiz beslenirim ( )

Az yemek yerim ( ) Çok fazla yemek yerim ( )

Bazen tıkınırcasına bezen de çok kısıtlı yemek yerim ( )

Kendim için sağlıksız / yasak olduğunu düşündüğüm besinleri yemem ( )

Yemek yedikten sonra kusarım ( ) Yemek yedikten sonra suçluluk duyarım ( )

26. Sigara kullanıyor musunuz? Evet ( ) Hayır ( )

27. Sigara kullanıyorsanız ne sıklıkta?

Yılda 1-2 paket ( ) Ayda 1 paket ( ) Haftada 1 paket ( )

Günde 1 paket ( ) Günde 1 paketten fazla ( )

28. Alkol kullanıyor musunuz? Evet ( ) Hayır ( )

29. Alkol kullanıyorsanız ne sıklıkta?

Yılda 1-2 kere ( ) Ayda 1 kere ( ) Haftada 1 kere ( )

Günde 1 kere ( ) Günde 1 kereden fazla ( )

30. Herhangi bir sağlık probleminiz var mı? Evet ( ) Hayır ( )

Cevabınız evet ise hastalığınız nedir? ……..

31. Herhangi bir ruh sağlığı rahatsızlığınız var mı? Evet ( ) Hayır ( )

Cevabınız evet ise rahatsızlığınız nedir? ……..

32. Şimdi ya da daha önceki yıllarda herhangi bir ruhsal hastalık nedeniyle tedavi gördünüz mü? Evet ( ) Hayır ( )

Cevabınız evet ise ne kadar süre tedavi gördünüz? ….....

33. Herhangi bir fiziksel hastalığınız var mı? Evet ( ) Hayır ( )

Cevabınız evet ise hastalığınız nedir? ….....

34. Cinsellikle ilgili herhangi bir hastalığınız var mı? Evet ( ) Hayır ( )

Cevabınız evet ise hastalığınız nedir? ….....

35. Cinsel yaşamınızı olumsuz yönde etkilediği düşündüğünüz bir sorun var mı?

Evet ( ) Hayır ( )

Cevabınız evet ise bu sorun / sorunlar nedir?

….....

36. Kaç yaşında evlendiniz? …….

37. Kaç yıldır evlisiniz? …….

38. Kaçıncı evliliğiniz? ……..

39. Çocuğunuz var mı? Evet ( ) Hayır ( )

Çocuğunuz varsa sayısını belirtiniz: …….

40. Evlenme biçiminiz nedir?

Flört ( ) Görücü Usulü ( ) Görücü Usulü ve Flört ( )

EK C. ROSENBERG BENLİK SAYGISI ÖLÇEĞİ

Lütfen her bir maddeyi dikkatlice okuyunuz ve maddelerin size uygunluğunu 1'den

4'e kadar işaretleyiniz.

Puanların karşılık geldiği ifadeler aşağıdaki gibidir:

1 = ÇOK DOĞRU

2 = DOĞRU

3 = YANLIŞ

4 = ÇOK YANLIŞ

		1	**2**	**3**	**4**
1	Kendimi en az diğer insanlar kadar değerli buluyorum.				
2	Bazı olumlu özelliklerim olduğunu düşünüyorum.				
3	Genelde kendimi başarısız bir kişi olarak görme eğilimindeyim.				
4	Ben de diğer insanların birçoğunun yapabildiği kadar bir şeyler yapabilirim.				
5	Kendimde gurur duyacak fazla bir şey bulamıyorum.				
6	Kendime karşı olumlu bir tutum içindeyim.				
7	Genel olarak kendimden memnunum.				
8	Kendime karşı daha fazla saygı duyabilmeyi isterdim.				
9	Bazen kesinlikle kendimin bir işe yaramadığını düşünüyorum.				
10	Bazen kendimin hiç de yeterli bir insan olmadığımı düşünüyorum.				

EK D. ÇOK BOYUTLU BEDENİNİ DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Lütfen her bir maddeyi dikkatlice okuyunuz ve maddelerin size uygunluğunu 1'den

5'e kadar işaretleyiniz.

Puanların karşılık geldiği ifadeler aşağıdaki gibidir:

1 = Kesinlikle katılmıyorum.

2 = Çoğunlukla katılmıyorum.

3 = Kararsızım.

4 = Çoğunlukla katılıyorum.

5 = Kesinlikle katılıyorum.

		1	**2**	**3**	**4**	**5**
1	Dışarıya çıkmadan önce nasıl göründüğüme her zaman önem veririm.					
2	Beni her zaman en iyi şekilde gösterecek kıyafetleri almaya dikkat ederim.					
3	Bedenim cinsel olarak çekicidir.					
4	Kilolu olmaktan ya da kilo almaktan sürekli olarak endişe duyarım.					
5	Görünüşümü olduğu gibi beğenirim.					
6	Fırsat buldukça, görüntümü aynada kontrol ederim.					
7	Çoğunlukla dışarıya çıkmadan önce hazırlanmak için uzun zaman harcarım.					
8	Beden ağırlığımdaki en küçük değişikliğin bile farkına varırım.					
9	Çoğu kişi beni çekici olarak değerlendirir.					
10	Her zaman güzel görünmek benim için önemlidir.					
11	Çok az bakım ürünü kullanırım.					
12	Elbiselerim üzerimde değilken ki görünüşümü beğeniyorum.					
13	Bakımsızsam, içime kapanırım.					

		1	2	3	4	5
14	Genellikle nasıl göründüğüme önem vermeden kullanışlı her şeyi giyerim.					
15	Kıyafetlerin üzerimde duruş biçimini beğenirim.					
16	Etrafımdaki insanların görünüşümle ilgili ne düşündüğünü umursamıyorum.					
17	Saç bakımıma özel önem veririm.					
18	Fiziğimi beğenmiyorum.					
19	Fiziksel olarak çekici değilim.					
20	Görünüşüm hakkında hiç düşünmem.					
21	Fiziksel görünüşümü her zaman geliştirmeye çalışırım.					
22	Şu anda hızlı kilo vermek için diyet yapıyorum.					

		Hiçbir zaman	**Nadiren**	**Bazen**	**Sık sık**	**Çok sık**
23	Hızlı bir şekilde ya da şok diyetlerle kilo vermeye çalışırım.					

		Çok zayıfım	**Biraz zayıfım**	**Normal kilodayım**	**Biraz kiloluyum**	**Çok kiloluyum**
24	Bence ben:					
25	Çoğu kişi bana baktığı zaman, benim hakkımdaki düşündükleri:					

Lütfen her bir maddeyi dikkatlice okuyunuz ve maddelerin size uygunluğunu 1'den

5'e kadar işaretleyiniz.

Puanların karşılık geldiği ifadeler aşağıdaki gibidir:

1= Çok memnuniyetsizim.

2= Çoğunlukla memnuniyetsizim.

3= Ne memnunum ne de memnuniyetsizim.

4= Çoğunlukla memnunum.

5= Çok memnunum.

		1	**2**	**3**	**4**	**5**
26	Yüz (yüz hatları, görünümü)					
27	Saç (rengi, kalınlığı, dokusu)					
28	Alt gövde (kalça, bacaklar)					
29	Orta gövde (bel, karın)					
30	Üst gövde (göğüsler, omuzlar, kollar)					
31	Kas tonusu					
32	Ağırlık					
33	Uzunluk					
34	Genel görünüm					

EK E. GOLOMBOK-RUST CİNSEL DOYUM ÖLÇEĞİ

Lütfen her bir maddeyi dikkatlice okuyunuz ve maddelerin size uygunluğunu 1'den

5'e kadar işaretleyiniz.

Puanların karşılık geldiği ifadeler aşağıdaki gibidir:

1 = Hiçbir zaman

2 = Nadiren

3 = Bazen

4 = Çoğu zaman

5 = Her zaman

		1	2	3	4	5
1	Cinsel yaşama karşı ilgisizlik duyar mısınız?					
2	Eşinize, cinsel ilişkinizle ilgili olarak nelerden hoşlanıp, nelerden hoşlanmadığını sorar mısınız?					
3	Bir hafta boyunca cinsel ilişkide bulunmadığınız olur mu? (adet günleri, hastalık gibi nedenler dışında)					
4	Cinsel yönden kolaylıkla uyarılır mısınız?					
5	Sizce, sizin ve eşinizin önsevişmeye (öpme, okşama gibi) ayırdığınız zaman yeterli mi?					
6	Kendi cinsel organınızın, eşinizin cinsel organının giremeyeceği kadar dar olduğunu düşünür müsünüz?					
7	Eşinizle sevişmekten kaçınır mısınız?					
8	Cinsel ilişki sırasında doyumu (orgazma) ulaşabilir misiniz?					
9	Eşinize sarılıp, vücudunu okşamaktan zevk alır mısınız?					
10	Eşinizle olan cinsel ilişkinizi tatminkâr bulur musunuz?					
11	Gerekirse rahatsızlık ve acı duymaksızın, parmağınızı cinsel organınızın içine sokabilir misiniz?					

		1	2	3	4	5
12	Eşinizin cinsel organına dokunup, okşamaktan rahatsız olur musunuz?					
13	Eşiniz sizinle sevişmek istediğinde, rahatsız olur musunuz?					
14	Sizin için doyuma (orgazma) ulaşmanın mümkün olmadığını düşünür müsünüz?					
15	Haftada 2 defadan fazla cinsel birleşmede bulunur musunuz?					
16	Eşinize, cinsel ilişkinizle ilgili olarak, nelerden hoşlanıp, nelerden hoşlanmadığınızı söyleyebilir misiniz?					
17	Eşinizin cinsel organı, sizin cinsel organınıza rahatsızlık vermeden girebilir mi?					
18	Eşinizle olan cinsel ilişkinizde sevgi ve şefkatin eksik olduğunu hisseder misiniz?					
19	Eşinizin cinsel organınıza dokunup okşamasından zevk alır mısınız?					
20	Eşinizle sevişmeyi reddettiğiniz olur mu?					
21	Önsevişme sırasında eşiniz bızırınızı (klitoris) uyardığında doyuma (orgazm) ulaşabilir misiniz?					
22	Sevişme boyunca, sadece cinsel birleşme için ayrılan süre sizin için yeterli mi?					
23	Sevişme sırasında yaptıklarınızdan tiksinti duyar mısınız?					
24	Kendi cinsel organınızın, eşinizin cinsel organının derine girmesini engelleyecek kadar dar olduğunu düşünür müsünüz?					
25	Eşinizin sizi sevip okşamasından hoşlanır mısınız?					
26	Sevişme sırasında cinsel organınızda ıslaklık olur mu?					
27	Cinsel birleşme anından hoşlanır mısınız?					
28	Cinsel birleşme anında doyuma (orgazma) ulaşır mısınız?					

EK F. PSİKOLOJİK BELİRTİ TARAMA TESTİ (SCL-90-R)

Aşağıda zaman zaman herkeste olabilecek yakınmaların ve sorunların bir listesi vardır. Lütfen her bir maddeyi dikkatlice okuyunuz. Sonra aşağıdaki durumların bugün de dahil olmak üzere son üç ay içerisinde sizi ne ölçüde huzursuz ve tedirgin ettiğini 0'dan 4'e kadar numaralandırarak işaretleyiniz.

Puanların karşılık geldiği ifadeler aşağıdaki gibidir:

0 = Hiç
1 = Çok az
2 = Orta derecede
3 = Oldukça fazla
4 = İleri derecede

		0	1	2	3	4
1	Baş ağrısı					
2	Sinirlilik ya da içinin titremesi					
3	Zihinden atamadığınız tekrarlayan, hoşa gitmeyen düşünceler					
4	Baygınlık ya da baş dönmesi					
5	Cinsel arzu ve ilginin kaybı					
6	Başkaları tarafından eleştirilme duygusu					
7	Herhangi bir kimsenin düşüncelerinizi kontrol edebileceği fikri					
8	Sorunlarınızdan pek çoğu için başkalarının suçlaması gerektiği duygusu					
9	Olayları anımsamada (hatırlamada) güçlük					
10	Dikkatsizlik ya da sakarlıkla ilgili düşünceler					
11	Kolayca gücenme, rahatsız olma hissi					
12	Göğüs ya da kalp bölgesinde ağrılar					
13	Caddelerde veya açık alanlarda korku hissi					
14	Enerjinizde azalma veya yavaşlama hali					

		0	1	2	3	4
15	Yaşamınızın sonlanması düşünceleri					
16	Başka kişilerin duymadıkları sesleri duyma					
17	Titreme					
18	Çoğu kişiye güvenilmemesi gerektiği hissi					
19	İştah azalması					
20	Kolayca ağlama					
21	Karşı cinsten kişilerle utangaçlık ve rahatsızlık hissi					
22	Tuzağa düşürülmüş veya yakalanmış olma hissi					
23	Bir neden olmaksızın aniden korkuya kapılma					
24	Kontrol edilemeyen öfke patlamaları					
25	Evden dışarı yalnız çıkma korkusu					
26	Olanlar için kendini suçlama					
27	Belin alt kısmında ağrılar					
28	İşlerin yapılmasında erteleme duygusu					
29	Yalnızlık hissi					
30	Karamsarlık hissi					
31	Her şey için çok fazla endişe duyma					
32	Her şeye karşı ilgisizlik hali					
33	Korku hissi					
34	Duygularınızın kolayca incitilebilmesi hali					
35	Diğer insanların sizin özel düşüncelerinizi bilmesi hissi					
36	Başkalarının sizi anlamadığı veya hissedemeyeceği duygusu					
37	Başkalarının sizi sevmediği ya da dostça olmayan davranışlar gösterdiği hissi					
38	İşlerin doğru yapıldığından emin olmak için çok yavaş yapmak					
39	Kalbin çok hızlı çarpması					
40	Bulantı ve midede rahatsızlık hissi					
41	Kendini başkalarından aşağı görme					
42	Adale (kas) ağrıları					
43	Başkalarının sizi gözlediği veya hakkınızda konuştuğu hissi					

		0	1	2	3	4
44	Uykuya dalmada güçlük					
45	Yaptığınız işleri bir ya da birkaç kez kontrol etme					
46	Karar vermede güçlük					
47	Otobüs, tren, metro gibi araçlarla yolculuk etme korkusu					
48	Nefes almada güçlük					
49	Soğuk ve sıcak basması					
50	Sizi korkutan belirli uğraş, yer veya nesnelerden kaçınma durumu					
51	Hiçbir şey düşünmeme hali					
52	Bedeninizin bazı kısımlarında uyuşma, karıncalanma olması					
53	Boğazınıza bir yumru tıkanmış hissi					
54	Gelecek konusunda ümitsizlik					
55	Düşüncelerinizi bir konuya yoğunlaştırmada güçlük					
56	Bedeninizin çeşitli kısımlarında zayıflık hissi					
57	Gerginlik veya coşku hissi					
58	Kol ve bacaklarda ağırlık hissi					
59	Ölüm ya da ölme düşünceleri					
60	Aşırı yemek yemek					
61	İnsanlar size baktığı veya hakkınızda konuştuğu zaman rahatsızlık duyma					
62	Size ait olmayan düşüncelere sahip olma					
63	Bir başkasına vurmak, zarar vermek, yaralamak dürtülerinin olması					
64	Sabahın erken saatlerinde uyanma					
65	Yıkanma, sayma, dokunma gibi bazı hareketleri yineleme hali					
66	Uykuda huzursuzluk, rahat uyuyamama					
67	Bazı şeyleri kırıp dökme hissi					
68	Başkalarının paylaşıp kabul etmediği inanç ve düşüncelerin olması					
69	Başkalarının yanında kendini çok sıkılgan hissetme					
70	Çarşı, sinema gibi kalabalık yerlerde rahatsızlık hissi					

		0	1	2	3	4
71	Her şeyin bir yük gibi görünmesi					
72	Dehşet ve panik nöbetleri					
73	Toplum içinde yer içerken huzursuzluk hissi					
74	Sık sık tartışmaya girme					
75	Yalnız bırakıldığında sinirlilik hali					
76	Başkalarının sizi başarılarınız için yeterince takdir etmediği duygusu					
77	Başkalarıyla birlikte olunan durumlarda bile yalnızlık hissetme					
78	Yerinizde duramayacak ölçüde rahatsızlık hissetme					
79	Değersizlik duygusu					
80	Size kötü bir şey olacakmış hissi					
81	Bağırma ya da eşyaları fırlatma					
82	Topluluk içinde bayılacağınız korkusu					
83	Eğer izin verirseniz insanların sizi sömüreceği duygusu					
84	Cinsiyet konusunda sizi çok rahatsız eden düşüncelerin olması					
85	Günahlarınızdan dolayı cezalandırılmanız gerektiği düşüncesi					
86	Korkutucu türden düşünce ve hayaller					
87	Bedeninizde ciddi bir rahatsızlık olduğu düşüncesi					
88	Başka bir kişiye karşı asla yakınlık duymama					
89	Suçluluk duygusu					
90	Aklınızda bir bozukluğun olduğu düşüncesi					

ÖZGEÇMİŞ

Büşra DÖNMEZ 1990'da Osmangazi/Bursa'da doğdu. 2008 yılında Balıkesir Rahmi Kula Anadolu Lisesi'nden mezun oldu. 2008 yılında başladığı İstanbul Üniversitesi Psikoloji Bölümü'nden 2012 yılında mezun olarak, lisans derecesini aldı. 2012-2013 yılları arasında Pozitif Gelişim Özel Eğitim Ve Aile Danışmanlığı Merkezi'nde psikolog olarak görev aldı. Ardından 2013- 2014 yılları arasında Özel Şanslı Anaokulu ve Yıldız Taneleri Anaokulu'nda psikolog olarak görev aldı. 2014 yılında Maltepe Üniversitesi Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programına (MA) başladı. 2014-2016 yılları arasında Maltepe Belediyesine bağlı kreşlerde ve yine Maltepe Belediyesine bağlı Ioanna Kuçuradi Kadın Danışma Merkezi'nde psikolog olarak görev aldı. Halen 2016 yılında çalışmaya başladığı Kartal İlçe Sağlık Müdürlüğü Ruh Sağlığı Şubesi ve Bağımlılıkla Mücadele Danışma Birimi'nde psikolog olarak görev yapmaktadır.

Büşra DÖNMEZ

e-posta: busradnmz@gmail.com